SENTENTIARIVM

Ex Doctoris Melliflui Aluearij depromptum,

Deuotioni ſtudentibus multum perutile diligentiſſimè collectum

A REVERENDO PATRE

D. IO: BAPTISTA PACIANO

Monacho Sancti Bernardi.

DE VITIIS

PARS SECVNDA.

Digitized by Google

Digitized by Google

SENTENTIARIVM
MELLIFLVI
BERNARDI.
DE ACEDIA, VEL DE TRISTITIA.

CVM inceperis triſtitia implebit cor tuum; ſed ſi perſeueraueris triſtitia tua conuertetur in gaudium. Tunc enim purgabitur affectus, & voluntas renouabitur, vel potiùs noua creabitur; ut omnia, quæ primò difficilia, imò impoſſibilia videbantur, cum multa percurrantur dulcedine,& auiditate. *De Serm.3.de Aſcenſione*.

Cum te torpore, acedia, vel tedio affici ſentis, noli propterea diffidere, aut deſiſtere à ſtudio ſpirituali, ſed iuuantis require manum,trahi te obſecrans, ſponſæ exemplo, donec denuò ſuſcitante gratia factus promptior, alacriorque curras, & dicas: *Viam mandatorum tuorum cucurri,cur dilataſti cor meum*. Sic autem quandiu adeſt gratia delectare in ea: ut non te exiſtimes donum Dei iure hæreditario poſsidere; ità videlicet ſecurus de eo,quaſi nunquam perdere poſsis,nè ſubitò,cum fortè retraxerit manum, & ſubtraxerit donum, tu animo concidas, & ſtrictior, quam oportet, fias. *In Cant.21*.

Curabis potiùs (ſi ſapis) pro conſilio ſapientis, in die malorum non immemor eſſe bonorum, atque in die bonorum non immemor eſſe malorum: Ergo in die virtutis tuæ, noli eſſe ſecurus, ſed clama ad Deum, & dic: *Cum defecerit virtus mea ne derelinquas me. Ibid.*

Viro ſapienti ſua vita vinea eſt, ſua mens, ſua conſcientia, nihil quippè incultum, deſertumuè in ſe ſapiens derelinquet. Stultus non ita. Cuncta apud eum neglecta inuenies, cuncta iacentia, cuncta inculta, & ſordida. Vbi vitis virtutis? Vbi botrus boni operis? Vbi vinum letitiæ ſpiritualis? Per agrum hominis pigri tranſiui, inquit, & per vineam viri ſtulti; & ecce totum repleuerant vrticæ, & operuerunt ſuperficiem eius ſpinæ, & maceria lapidum deſtructa erat. Audis ſapientem irridentem ſtultum, quòd bona naturæ, & dona gratiæ, quæ fortè per lauacrum regenerationis acceperat, tanquam illam, quam plantauit Deus, & non homo primam ſuam vineam in non vineam negligendo redegit. *In Cant. Serm. 63.*

Quantæuis perfectionis anima, quandiù quidem gemit ſub corpore mortis huius, & huius ſeculi nequam retinetur incluſa carcere, vincta neceſſitatibus, torta ſceleribus, lentius, ſegniuſque aſſurgat neceſsè eſt ad contemplanda ſublimia, nec omninò liberum habet ſequi ſponſum quocumque ierit. Hinc lacrymoſa vox illa gementis: *Infelix ego homo, quis me liberabit de corpore mortis huius?* Hinc ſupplex illa præcatio: *Educ de carcere animam meam.* Dicat proindè, dicat cum gemitu etiam ſpõſa: *Trahe me poſt te,* quia corpus, quod corrumpitur

tur

tur aggrauat animam, & deprimit terrena habitatio ſenſum multa cogitantem. *In Cant. Serm.* 21.

Labor, & latebræ, & voluntaria paupertas, hæc ſunt Monachorum inſignia, hæc ſolent vitam nobilitare monaſticam. *Epiſt.* 42. §. *vlt.*

Tepiditas. Aduertere potes in omnibus ferè Religioſis Congregationibus, viros repletos conſolatione, ſuperabundantes gaudio, iucundos ſemper, & hilares, feruentes ſpiritu die, ac nocte meditantes in lege Dei; crebrò ſuſpicientes in Cœlum, & puras manus in oratione levantes, ſolicitos obſeruatores conſcientiæ, & deuotos ſectatores bonorum operum; quibus amabilis diſciplina, dulce ieiunium, vigiliæ breues, labor manuum delectabilis, & vniuerſa deniquè huius conuerſationis auſteritas refrigerium videatur. Contra, ſanè inuenire eſt homines puſillanimes, & remiſſos, deficientes ſub onere, virga, & calcaribus indigentes, quorum remiſſa letitia, puſillanimis triſtitia eſt, quorum breuis, & rara compunctio, animalis cogitatio, tepida conuerſatio; quorum obedientia ſine deuotione, ſermo ſine circumſpectione, oratio ſine cordis intentione, lectio ſine edificatione, quos denique, vt videmus, vix gehennæ metus inhibet, vix pudor cohibet, vix frenat ratio, vix diſciplina coercet. *De Aſcenſ. Dom. Serm.* 6.

Si ſemel frigus tepiditatis animum inuaſerit, mox (vt in corpore ſolet euenire in febricitantibus) ſubit quidam animi rigor, & vigor lenteſcit, languor fingitur vitium, horror auſteritatis intenditur, timor ſolicitat paupertatis, contrahitur animus, ſubtrahitur gratia, protrahitur languitudo

 vi-

vitæ, ſopitur ratio, ſpiritus extinguitur, deferueſcit nouitius feruor, ingraueſcit tepor faſtidioſus, refrigeſcit fraterna charitas, blanditur voluptas, fallit ſecuritas, reuocat conſuetudo. Quid plura? Diſſimulatur lex, abdicatur ius, fas proſcribitur, derelinquitur timor Domini. Dantur poſtremò impudentiæ manus, præſumitur ille temerarius, ille pudendus, ille turpiſſimus, plenus ille ignominia, & confuſione ſaltus de excelſo in abyſſum, de pauimento in ſterquilinium, de ſolio in cloacam, de Cœlo in cœnum, de clauſtro in ſeculum, de Paradiſo in Infernum. *Cant. Serm. 63.*

Tepiditas. Vbi ergo ſunt, qui dicere ſolent, ſufficit nobis, nolumus eſſe meliores, quam patres noſtri. O Monache, non vis proficere? Non. Vis ergo deficere. Nequaquam. Quid ergo? Sic mihi inquis, viuere volo, & manere in quo perueni, nec peior fieri patior, nec melior cupio. Hoc ergo vis, quod eſſe non poteſt. Quid enim ſtat in hoc ſeculo? Ipſe denique hominis: ſeculique auctor, quandiù in terris viſus eſt, & cum hominibus conuerſatus, nunquam ſtetit. Et quidem eſt teſte ſcriptura, petranſiit benefaciendo, & ſanando omnes. Pertranſiit ergò; ſicut non infructuosè, ità non remiſsè, non pigrè, non lento greſſu, ſed quemadmodum item de eo ſcriptum eſt: *Exultauit ut gigas ad currendam viam.* Porrò currentem non apprehendit, qui & ipſe pariter non currit. Et quid prodeſt Chriſtum ſequi ſi non contingat conſequi? Ideò Paulus aiebat ſic: *Cucurrite, vt comprehendatis, &c.* Quod ſi illo currente, tu gradum ſiſtis, nō Chriſto approprias, ſed te magis elongas; timendum-

dumque tibi eſt, quod ait Dauid: *Ecce, qui elongant ſe à te Domine peribunt*. Itaque ſi proficere currere eſt, vbi proficere, ibi, & currere deſinis. Vbi verò non currere, ibi, & deficere incipis. Hinc planè colligitur, quia nolle proficere non niſi deficere eſt. *Ep.253.*

Multò faciliùs reperias multos ſeculares conuerti ad bonum, quam vnum quempiam de Religioſis tranſire ad melius. Rariſſima auis eſt in terris, qui de gradu, quem fortè in Religione ſemel attigerit, vel parum aſcendat. *Ep 96.*

Tepiditas. Non tibi hortum, vita inferno penitus appropinquare videntur, dum intellectu, affectui repugnante neceſsè habent mittere manum ad opera fortium, qui cibo fortium minimè ſuſtentantur, ſocii planè tribulationis, ſed non conſolationis? Exurgamus obſecro, quicumque eiuſmodi ſumus, reſarciamus animas, ſpiritum recolligamus obiicientes pernicioſam tepiditatem, etſi non quia periculoſa eſt, & Deo ſolet (vt interdum miſerabiliter plangimus) etiam vomitum prouocare; certè quia moleſtiſsima plena miſeriæ, & doloris, & inferno planè proxima umbra mortis iure cenſetur. *Vt ſupra in Aſcenſ. Serm.6.*

Neque enim ſpiritus, & caro, ignis, & tepiditas in vno domicilio commorantur, præſertim cum tepiditas ipſi Domino ſoleat vomitum prouocare. *Serm.3. de Aſcenſ.*

Iucunditas cordis eſt vita hominis. Cor prauum dabit triſtitiam. Omnis boni, impedimentum eſt triſtitia. *De Int.dom.cap.*51.

Triſtitiam (maximè in conuentu) diſsimulare te

Digitized by Google

decet, quandam in facie hilaritatem prætendens; priuatim autem nunquam vultus in diuerſa mutetur. Si quando coram alijs poſitus, ridere alicuius rei cauſa fueris compulſus (vt aſſolet) non ſit riſus tuus exceſſus. *De Form.hom.vitæ* 1.

Si quandam naturali duritia, cor tuum ſenſeris indeuotum, inſta orationibus, curre ubi eſt impetus ſpiritus, ne aſſenſum carni dederis. Ingere te vigiliis, per lacrymarum violentiam, vince Dominum maieſtatis, & dic ei: *Mane nobiſcum Domine, quoniam adueſperaſcit, & inclinata eſt iam dies. De diſcipulis duobus euntibus in Em.*

Aufer à te dubietatem, & animoſitatem, quia vtrumque contriſtat Spiritum Sanctum. *Mod.benè viuendi.n.*11.

Aufer à te triſtitiam, quia ipſa eſt ſoror dubietatis, & animoſitatis. *Ibid.*

Certè triſtitia ſecularis omnium malorum ſpirituum eſt peſsima, & nocet Seruis Dei; lædit, & conterit, atque allidit Seruos Dei. *Ibid.*

Spiritus enim Sanctus non ſuſtinet triſtitiam carnalem. *Ibid.*

Omnis lætitia ſpiritualis ſemper bona eſt, & bona cogitat; atque contemnit vanam triſtitiam. *Ibid.*

Qui ſecundum ſeculum triſtitiam habent, ſunt ſtulti. *Ibid.*

Triſtitia, quæ eſt ſecundum ſeculum, operatur mortem. *Ibid.*

Oratio hominis, qui ſemper eſt triſtis, non habet virtutem, nec poteſt aſcendere ad Deum. *Ibid.*

Digitized by Google

Vbi triſtitia fuerit contraria Spiritui Sancto, non ibi acceptabilis oratio, quia infirma eſt, & non poteſt aſcendere ad Deum. *Ibid.*

Noli dare te multæ triſtitiæ, non perſeueres in triſtitia, nè dederis triſtitiæ cor tuum. *Ibid.*

Triſtitia vna eſt, ex ſeptem principalibus vitiis, & ideò eſt cauenda ab omnibus Seruis Dei. *Ibid.*

Sicut tinea comedit veſtimentum, & ſicut vermis rodit lignum, ita triſtitia nocet cordi. *Ibid.*

Munda cor tuum ab omni triſtitia carnali, atque ſeculari, & oratio tua erit acceptabilis apud Deum. *Ibid.*

Si in bona vita perſeueraueris, triſtitia non occurret tibi. *Ibid.*n.29.

Religioſa triſtitia, aut alienum luget peccatum, aut proprium. Beati quorum luctus in hac intentione verſatur, quia conſolatoriam poſſunt in hac expectare dulcedinem. *De S. Maria Magdalena.*

Quæ autem adhuc in triſtitia eſt anima beneficio non gaudet, ſed indiget. *Cant. Cantic.* 10.

Si corporis cibus, cum abſque appetitu, & ſatiatus illum ſumis, non modo non prodeſt, ſed & nocet plurimum; multò magis panis animæ cum faſtidio ſumptus, non ſcientiæ nutrimentum, ſed magis tormentum conſcientiæ portabit. *Cantic.* 35.

DE AFFECTV PARENTVM.

POſtquam relinquimus fratres nosmetipſos, multò magis à parentum ſolicitudine liberi ſumus. *In Dom. 1. poſt Oct. Epiph. ſerm. 2.*

Optimè nos Dominus docuit, nè ſoliciti ſimus ſu-

ſuper propinquos carnis noſtræ, pluſquam religio poſtulet, quando ipſe matri, & tali matri reſpondit: Quid mihi, & tibi eſt mulier. *Ibid de mut. aquæ in vinum.*

Fuge fratres tuos,& tu: ſi tuam vis inuenire ſalutem. Fuge inquam de medio Babylonis, fuge à facie gladij Aquilonis.*Ep*.107.

Affectui, nec leges imperant, nec Principes dominantur, liber eſt, & maximè ſi ſpiritu ducitur, quia vbi ſpiritus Domini, ibi libertas.*Ep*185.*Tom. 2.col 2.pag*.77.

Deſere carnales affectus, ſeculares mores dediſce; à prioribus vitiis abſtine, conſuetudines noxias obliuiſcere.*De mutat.aquæ in vinum.*

Tu ò cariſsime,huic voci Dei tui,dulciori ſuper mel, & fauum ſi præparas aurem interiorem, fuge curam exteriorem: ut expedito,& vacante interno ſenſu, dicas & tu cum Samuele: *Loquere Domine, quia audit ſeruus tuus.*Vox hæc non ſonat in foro, ſed nec auditur in publico. Secretum conſilium, ſecretum quærit auditum.*Ep*.107.

DE AMBITIONE, ET GLORIA VANA.

AMbitio, ſubtile malum, ſecretum virus, peſtis occulta,doli artifex, mater hyppocriſis, livoris parens, vitiorum origo, criminum fomes, virtutum ærugo, tinea ſanctitatis, excęcatrix cordium, ex remedijs morbos creans,generans ex medicina languorem.*Pſal*.90.*Qui habitat ſerm. 6.*

Tertia Chriſti tentatio de ambitione fuit, quando omnia regna Mundi promiſit, ſi cadens adoraret

ret eum. Vides ne quod ambitionis via adoratio diaboli eſt, quæ videlicet ad honores,& gloriam Mundi perueniendum ſuis, ille adoratoribus pollicetur? *Ibid. vt ſupra ſerm. 6.*

Erubeſce ſuperbe cinis. Deus ſe hominibus ſubdit, & tu dominari geſtiens hominibus, tuo te proponis auctori? Vtinam mihi aliquando tale aliquid cogitanti, Deus reſpondere dignetur, quod, & ſuo increpando reſpondit Apoſtolo. *Vade*, *inquit, poſt me Satana, quia non ſapis ea, quæ Dei ſunt.* Quoties enim hominibus præeſſe deſidero, toties Deum meum præirem contendo, & tunc verè non ſapio ea, quæ Dei ſunt. *Hor. Miſſus eſt. Hom.* 1.

Gloria in confuſione eorum, qui terrena ſapiunt, dicente etiam David. *Qui hominibus placent confuſi ſunt, quoniam Deus ſpreuit eos.* Fratres, ſi hęc ſcitis, nemo noſtrum velit laudari in vita iſta, quia quicquid hic fauoris captas, quod ad Deum non retuleris, ipſi furaris. Tibi enim vndè gloria putride pului, tibi vnde? *Serm.* 13. *in Cant.*

Magna, & rara virtus profectò eſt, vt magna licet operantem, magnum te neſcias, & manifeſtam, omnibus tuam te ſolum latere ſanctitatem. Mirabilem te apparere, & contemptibilem te reputare, hoc ego ipſis virtutibus mirabilius iudico. *Ser.* 13. *Cant. Cauſ.*

Tibi, ò homo, vnde gloria? putide puluis vnde tibi? De vitæ ſanctitate? ſed ſpiritus eſt, qui ſanctificat. Spiritus, non dico tuus, ſed Dei. Et ſi prodigijs, aut ſignis effulgeas, in manu tua fiunt, ſed virtute Dei. An blanditur popularis fauor, quod verbum bonum, & benè fortè deprompſeris? Sed

Chri-

Digitized by Google

Chriſtus donauit os, & ſapientiam. Nam lingua tua, quid niſi calamus ſcribæ? & hoc ipſum mutuo accepiſti. Talentum creditum eſt, repetendum cum vſura. *Serm.13.Ibid.col.3.*

Veſtium curioſitas deformitatis mentium, & morum indicium eſt. *De Conſider. lib.3. prop.fin.*

Infelices filij Adam, omiſſis veris, & ſalutaribus ſtudijs caduca potius, & tranſitoria quærunt. *De Adu ſer.1.*

Incaſſum laborare erigere corda noſtra, niſi collocatum in Cœlis ſalutis noſtræ doceret auctorem. *Ibidem.*

Infelix omninò, qui voluptatem corporis, & ſæcularis colit gloriæ vanitatem. *Beatus autem populus, cuius eſt Dominus Deus eius. Ser.2.de Adu.Dom.*

Filij Adam genus auarũ, & ambitioſum audite. Quid vobis cũ terrenis diuitijs, & gloria temporali, quæ nec veræ, nec veſtræ ſunt? Aurum, & argentum nonne eſt terra rubra, & alba, quam ſolus hominum error eſſet facit, aut magis reputat pretioſam? Deniquè ſi veſtra ſunt hæc tollite ea vobiſcũ. *Sed homo cum interierit non ſumet omnia; neque deſcendet cum eo gloria eius. Tom.1.De Adu ſerm.4.*

Verò ergò diuitiæ non opes ſunt, ſed virtutes: quas ſecum conſcientia portat, vt in perpetuum diues fiat. *Ibid.*

Inſipiens tu, qui merces congregas in ſaccum pertuſum, qui theſaurum tuum alieno in ore conſtituis: ignoras, quod arca iſta non clauditur, nec ſeras habet? Quantò meliùs ſapiunt qui theſaurum ſuum ipſi ſibi ſeruant, alijs non committunt? Verba numquid ſemper ſeruabunt? Numquid ſemper ab-

Digitized by Google

abſcondent? Veniet cum manifeſta erunt abſcondita cordis: quæ verò fuerint oſtentata non comparebunt. *Ibid. vt ſupr.*

Infelix prorſus ambitio, quæ ambire magna non nouit, quærens de modico creſcere, & de maximo minui. Amans enim cathedras primas, quæ velut groſſi ficuum velociter ſunt caſuræ. Sunt enim groſſi primæ quædam ficus prorſus inutiles, ſolam habentes ſpeciem ficuum, non ſaporem, nèc tàm fructus, quàm futurorum quædam præſagia fructuum: quas, & decidere neceſsè eſt, vt eis aliæ humano vſui apta ſuccedant. *Declamatio circa finẽ.*

Sane ante omnia te debere noueris omnem cordis eleuationem, iactantiam, atque arrogantiam (quaſi venenatas aſpides) fugere; ſciens proculdubio, quia immundus eſt coram Deo omnis, qui exaltat cor ſuum. Itàque neminem ſpernas, nemini noceas, nulli detrahas, & pro Chriſti amore omnibus prodeſſe coneris. *De Form. bon. vitæ.*

Propter vanam gloriam, nihil facias, ac propter laudem, ſed propter remunerationem æternam nihil facias propter temporalem opinionem, ſed propter æternam mercedem; nihil facias propter famam, ſed propter vitam æternam. *Mod. be. viuendo.* 15. *col.* 8.

Caveat neceſsè eſt lætitia baſiliſcum, quod eo potiſſimum aditu venenatos ingerere ſolet radios oculorum, nec vanagloria niſi ob lætitiæ noceat vanitatem. *Qui habitat ſer.* 14. *verſ. finem.*

Triplici vitio omne paulominus religioſorum hominum genus periculosè laborat, pro eo quod minus attenta cordis aure percipiant, quid intus lo-

loquatur is, qui neminem palpat ſpiritus veritatis. Quod nonnullis ex indè prouehitur, niſi fallor, qui propriæ gloriæ cupidi, nulla ratione quieſcere poſſunt, cum in ſeipſis pænitus, nihil inueniunt vnde poſſit aliquatenus gloriari. *De Verbis Apoſt. tom.1.pag.162.F.*

Quod tuum eſt ſpargis, & perdis, ſi priuſquam infundaris tu; totus ſemiplenus feſtines effundere, contra legem arans in primogenito bouis, & ouis primogenitum tondens. Nimirum vita, atque ſalute, quam alteri das, te fraudas, dum ſana vacuus intentione, gloriæ inanis vento inflaris, & læthali opoſtemate turgens interis. Quamobrem ſi ſapis, concham te exhibebis, & non canalem. Hic ſiquidem penè ſimul, & recepit, & refundit. Illa verò donec impleatur expectat, & ſic quod ſuperabundat ſine ſuo damno communicat, ſciens maledictum, qui partem ſuam facit deteriorem. *Cant. caut.*18 *tom.1.pag.*258.*col.2.G.*

Si propriam gloriam quęris, florenti inuides, abſenti detrhais, reponis lædenti te, hoc Chriſtus non fecit. Confiteris te noſſe Deum, factis autem negas. Non rectè planè, ſed impiè linguam Chriſto animam dediſti diabolo. *Cant.* 24. *tom.1.pag.*269. *col.2.F.*

Ambitio Mater hyppocriſis latebras amat, & tenebras, lucis impatiens eſt. *Epiſt.*126. *tom.2.pag.* 61.*col.2.L.*

Ambitio ſpurcum vitium, in imo iacet, videt tamen omne ſublime, ſed videri ipſa refugit. *Ibid.*

O ſtulti filij Adam, qui contemnentes pacem, & gloriam appetentes, & pacem perdunt, & gloriam. *Ibid. Vide de Superbia.*

DE

Digitized by Google

DE AMORE PROPRIO.

DVrius tractandum eſt corpus, ne rebellet, nè inſoleſcat, ſic tamen, vt ſeruire ſufficiat, quia ad ſeruiendum ſpiritui datum eſt. Hæc vil habendus eſt tanquam propter illud viuamus, ſed tanquam ſine quo viuere non poſſumus. *De Vita ſolitaria. Ad Fratres de Monte Dei poſt.* 2.

Multumque eſt cauendum, ne pro neceſſarijs huius vitæ, vel commodis, à propoſiti rectitudine, vel dignitate naturæ in amorem, vel honorem corporis ſuo ſinat in aliquo denegare ſpiritum ſuum. *De Vita ſolit* §. 10. *poſt. C.*

Effuſus ſiquidem animus damna interiora non ſentit, quia nec intus eſt, ſed in ventre forſitan, aut ſub ventre. Vbi eſt theſaurus tuus, inquit, ibi eſt cor tuum. *Declamat.* §. 10 *poſt.*

Fœdus enim quod habemus cum corpore, non quandocumque volumus poſſumus abrumpere, ſed legitimam eius reſolutionem patienter nos expectare oportet, & interim, quæ legitimi fœderis ſunt obſeruare. *Ibid.*

Fructum tale expectamus noſtri amoris, qualem ipſe, quem amamus promiſit, menſuram, inquiens, plenam, & confertam, & coagitatam, & ſuperfluentem dabunt in ſinum veſtrum. *Cant. ſerm.* 11.

DE AVARITIA.

DIuitiarum amor inſatiabilis longè amplius deſiderio torquet animam, qua refrigeret

Digitized by Google

vſu ſuo, vtpotè quarum acquiſitio quidẽ. Laboris, poſſeſſio verò timoris, amiſſio plena doloris inuenitur. *De Conu. ad Clericos cap.* 12.

Auaritia quoque, & appetitus laudis ſibi invicem aduerſantur, & quod hæc congregat, huc diſpergit. Nec minus contraria ſunt, quæ ſimulatio, & puſilanimitas ſugerunt impudentiæ, impatientiæque clamoribus, & vtraque labor, & dolor, & afflictio ſpiritus. Hæc autem omnia ſimiliaque, ac diſſimilia mala ex vna radice pullularunt, propriæ ſcilicet voluntatis. Huius enim ſanguiſugæ duæ ſunt inſatiabiles filiæ, clamantes affer, affer. Siquidem, nec animus vanitate, nec voluptate corpus aliquando ſatiatur, ut ſcriptum eſt. Non ſatiatur oculus viſu, nec auris impletur auditu. *Declamationes tom.2.pag.187.col.1.K.*

Arctiſſimum enim nos foramen expectat ſi quẽ ſequimur conſequi volumus per anguſtum contemnamus ingredi portam neceſsè eſt. Quid tu camele gibbum, quid tu pecuniòsè proditoris loculos tollis? Non ſic impiè, non ſic ingredieris. Foramen acus huiuſmodi ſarcinas non admittit. *Ibid.L.*

Cauete à verbo aſpero, qui laqueum venantium minimè declinatis. Veſtire nudum, egenum alite, viſitate infirmum, ne fortè audire contingat ſermonem durum, aſperum verbum, auditionem malam. Ite maledicti in ignem æternum, qui paratus eſt diabolo, & Angelis eius. Facite vobis amicos de mammona iniquitatis. Ac ſi manifeſtius dicat. Væ vobis diuites, qui habetis conſolationem veſtram. Attamen vnum iam ſupereſſe videtur:

Com-

Communicate eam pauperibus, quorum eſt regnũ Dei, vt cum venerit hora eorum, reminiſcantur, & deficientes vos recipiant in tabernacula ſua, & conſolationem ſuam, quam modo prudenter expectant, dum veſtra ipſi præribitis miſericorditer communicent deſolatis. *Ibid. col.* 1. *B.*

Non ſit manus porrecta ad accipiendum, & collecta ad dandum. Plus te delectet dare, quam accipere. *Mod. be. viuend. v.* 44. *to.* 2. *pag.* 38. *col.* 2. *C.*

Auarus ſimilis eſt Inferno, ſicut Infernus, nunquam dicit ſatis eſt, ita auarus quantò plus acquirit, tantò plus concupiſcit. *Ibid.*

Auaritia, & cupiditas, ſorores ſunt; ſuperbia verò eſt mater earum. *Ibid.*

Auaritia non defigat radices in corde tuo; auaritia non ſit in te. Expelle à corde tuo auaritiam. Si perfectè pro Chriſto contempſeris omnia terrena, cum eodem Ieſu Chriſto lætaberis in Cœleſti patria. *Ibid.*

Væ vobis diuites, qui habetis conſolationem veſtram, vt iam non mereamini habere Cœleſtem. *De Nat. n.* 3. *tom.* 2. *pag.* 28. *col.* 2. *D.*

Homines ſæculi negotijs, & flagitijs implicati, dum miſeriã non ſentiunt, non attendunt miſericordiam. *In Epiph. n.* 1. *tom.* 1. *pag.* 33. *col.* 2. *L.*

Qui volunt (Apoſtolus Paulus) *diuites fieri in hoc ſæculo, incidunt in tentationes, & in laqueum diaboli*. Ergo nè laqueus diaboli diuitiæ ſunt huius ſæculi? Heu; quam paucos inuenimus, qui ab hoc laqueo liberati exultent, quam multos, qu doleãt, quod parum ſibi videntur irretiti, & adhuc quantũ poſſunt ipſi ſe inuoluere, & intricare laborant. *Qui habitat. n.* 3.

Væ, qui dicit, quia diues ſum, & nullius egeo, cum ſit pauper, & nudus, & miſerabilis. *Qui habitat.n.*11.

DE COLLOQVIIS OTIOSIS, VEL DE OTIOSITATE.

NEmo noſtrum Fratres parui eſtimet tempus, quod in verbis conſumitur otioſis. Siquidem tempus acceptabile eſt, & dies ſalutis. Volat verbum irreuocabile, volat tempus irreuocabile, nec aduertit inſipiens, quid ammittat. Libet confabulari, aiunt, donec hora prætereat. O donec prætereat hora, ò donec pertranſeat. *In ſerm. de triplici cuſt.tom.*1.*p.*170.*col.*1.*C.*

Donec tranſeat, inquis, tempus, quo diuinam repropitiare debueras pietatem, propterea ad Angelicam ſocietatem, ſuſpirare ad amiſſam hæreditatem, excitare remiſſam voluntatem, flerè commiſſam iniquitatem. *Ibid.*

Si rectè ſapiens, hortatur ſapientiam ſcribi in otio, cauendum, & in otio, otium eſt. Fugienda proindè otioſitas, mater nugarum nouerca virtutum. Inter ſæculares nugæ, nugæ ſunt: in ore Sacerdotis blaſphemiæ. Interdum tamen ſi incidant, ferendæ fortaſſis, referendæ nunquam. *Ad Eug.l.*2.*in fine.*

Quis ſanè numeret, quantas modicum linguæ membrum contrahat ſordes; quam multiplex in labijs incircumciſis immunditia coaguletur; quam ſit grauis pernicies oris incircumſpecti? Eſt enim lingua diſſoluta in ſermonibus ocioſis, eſt lingua im-

impudica, eſt & magniloqua, quarum prima laſciuiæ ſequens arrogantiæ famulatur. Eſt etiam lingua doloſa, & item lingua maledica, quarum altera in falſiloquam, & adulatoriam ſubdiuiditur, altera vera nunc in facie contumelias irrogat, nunc detrahit in occulto. Quod ſi de omni, vel otioſo verbo, quodcumque locuti fuerint homines, Deo ſunt reddituri rationem in die iudicij, quanto diſtrictius de verbo mendaci, mordaci, & iniurioſo, de elato, vel laſciuo, de adulatorio, aut detractorio iudicabuntur. *De Triplici cuſtodia.*

Agnoſcite dilectiſſimi, & expaueſcite conſortia eorum, qui ſalutem impediunt animarum. Horrendum penitus ſagrilegium, quod, & ipſorum videtur excedere facinus, qui Domino maieſtatis manus ſagrilegas iniecerunt. *Ser.1 in conu.D.Pauli ſerm.1.*

Quæris, quid agas, vel in quo tu occupes? Primum extra quotidianum orationum ſacrificiũ, vel lectionis ſtudiũ, quotidianę conſcientiæ diſcuſſioni, emendationi, morum compoſitioni, pars ſua diei neganda non eſt. *li. E. 2. & infra poſt l.A.3.* Diſce in cella ſecundum communis inſtituti leges tu tibi præeſſe, & vitam ordinare: & mores componere, & temetipſum iudicare, teipſum apud teipſum accuſare, ſæpè etiam commendare, nèc impunitum dimittere. Manè præteritæ noctis fac à temetipſo exactionem, & venturæ diei tu tibi iudicio cautionem. Veſpere diei præteritæ ratione exige, & ſuperuenientis noctis fac indictionem. Sic diſtrictio nequaquam tibi aliquando laſciuire vacabit. *Ad Fratres de Monte Dei.*

Otioſum non eſt vacare Deo, immò negotium negotiorum omnium hoc eſt. Quod quicumque in cella non agit fideliter, & feruenter, quodcumque agit, quam propter hoc non agit, ſcilicet, vt Deo ſeruiatur, in eo quod agit otiatur; Vbi pro euitando otio, otioſa ſectari ridiculum eſt. Otium autem eſt, quod nullam habet vtilitatem, vel vtilitatis intentionem. *Ibid. poſt l. 2.*

Lingua dicitur, quia lingit. Lingit adulando, mordet detrahendo, occidit mentiendo. Ligat, & ligari non poteſt: labilis eſt, & teneri non poteſt, ſed labitur, & fallitur. Labitur vt anguilla, penetrat, vt ſagitta: tollit amicos, multiplicat inimicos, mouet rixas, ſeminat diſcordias. Vno ictu multos percutit, & interficit. Blanda eſt, & ſubdola, lata, & parata ad exhaurienda bona, & miſcenda mala. *De Int. domo cap. 50. to. 2. pag. 228. col. 1. D.*

Qui linguam ſuam, & ventrem cuſtodire non poteſt, Monachus non eſt. *Ibid.*

Qui dupliciter iurat, dupliciter reus fit, quia, & nomen Domini in vanum aſſumit, & proximum dolo capit. Sæpè Deus hic puniri tollerat, quos ad ſalutem perpetuam parat. *Ibid. cap. 51.*

Nunquam ſis ocioſus, quin aut legas, aut aliquid de ſacris ſcripturis mediteris, vel (certè quod melius eſt) rumines pſalmos, operando nihilominus inceſſanter quod tibi fuerit iniunctum, vt te ſemper diabolus inueniat occupatum. Multam enim malitiam docuit otioſitas. *De Formula bon. vitæ tom. 2. pag. 242. col. 2. B.*

De nullo prorſus ſiniſtrè loquaris (quātūcūque ſit verum, vel manifeſtum) niſi in confeſſione, & hoc

hoc vbi non potes aliter manifeſtare peccatum tuum. *Ibid.pag.243.col.2.E.*

Libentius accommoda aurem tuam cum aliquis laudatur, quam cum vituperatur. Cum loqueris verba tua ſint rara, vera, ponderoſa, & de Deo. Si ſæcularis loquitur tecum, & vana proponit, quam citius potes ſuccide ſermonem, & transferas te ad ea, quæ Dei ſunt. *Ibid.*

De nulla re murmures cum aliquo (niſi credideris prodeſſe) quantumcumque ſit graue, quod habes. *Ibid.F.*

Loquacitatis vitium maximè deuitent virgines pudicitiæ, ſi volunt virtutem pudicitiæ conſeruare. Manifeſtum enim eſt, quod in multiloquio nõ deeſit peccatum, ſed paulatim ab otioſis verbis ad detractiones venitur, donec tandem ad apertas contumelias prorumpatur. *De Paſſione cap. 27. to. 2.par.343.col.2.M.*

Religa tuam linguam ſi vis eſſe religioſus, quia ſine linguæ relegatione, religio vana eſt. *Ibid.344. col.1.M.*

Sicut fornax, cuius os ſemper apertum eſt, non poteſt in ſe retinere feruorem: ſic nec cor deuotionis in ſe poterit gratiam conſeruare, cuius os non fuerit ianua ſilentij recluſum. Claudamus igitur os noſtrum, vt cum deuotionis feruore Chriſtum deuotionis largitore, in feruenti affectu poſſimus animam conſeruare. *Ibid.*

Quicumque viuunt mentis oculos interioribus contemplationibus occupaſse, & linguam animæ ad diuinum colloquium reſerare, non ſolum, non delectantur exterioribus viribus, vel colloquijs,

Digitized by Google

verùm etiam plurimum fatigantur. Hi vero, qui intrinſecus cæci ſunt, & muti, & contemplatione diuina, & orationibus deuotè neſciunt ſe occupare, exteriorum ſenſuum ſubſidia quærunt, & longitudine temporis, qua grauantur, inutilibus confabulationibus expendere ſatagunt. *Ib.* 344. *col.* 2. *C.*

Exterioribus collocutionibus velle occupari, ſignum certiſſimum eſt animæ ocioſæ, quæ ad collocutionem diuinam nulla penitus deuotione leuatur. *Ibid. D.*

Tantòque altius ſe quiſque nouerit in virtutum gradibus aſcendiſse, quantò minus humanis colloquijs delectantur, niſi fortè huiuſmodi hominum in quibus ipſe Deus loquitur, & per quos verbum Dei auditur. *Ibid.*

Fugę murmurationes, & ſuſsurrationes. Suſsurrationes non audias. Murmurantibus aurem tuam non præbeas, ſepara aures à detrahentibus, quaſi ſerpentibus. *Mod. be. viuend. n.* 17. *tom.* 2. *col.* 1. *C.*

Fuge detrahentes, quaſi ſerpentes: detrahentes infundunt venenum mortiferum in auribus, ſe audientium; qui detrahit, & qui detrahentem libenter audit, vterque peccat. Non ſolum ille, qui detrahit peccat, ſed ille, qui voluntariè detrahentem audit. *Ibid.*

Si mendacium apud omnes damnatur, ſi falſitas humano iudicio punitur, quanto magis ante Deú, qui eſt teſtis verborum? ante quem etiam de otioſo verbo vnuſquiſque rationem redditurus eſt. Ante quem, & pro otioſo ſermone pœnas quiſque ſuſtinebit. *Ibid. n.* 31.

Sicut mentiri non poteſt, qui non loquitur: ſic pe-

peierare non poterit, qui iurare non appetit. *Ibid. n.32.tom.2.pag.385.col.1.F.*

Periculoſum eſt iurare, vſus iurandi facit conſuetudinem periuri. Vſus iurandi ducit hominem ad periurium. *Ibid.32.Ibid.G.*

Si verè Deum diliges, nulla hora ocioſa eris. Si Deum in veritate amas, pro amore illius otium recuſas. Si ex toto corde diligis Deum; omni tempore contemnis otium. Qui Deum tota mente diligit, propter Deum otium poſtponit. Regnum Dei non dabitur otioſis, ſed in ſeruitio Dei ſtudioſis. Regnum Dei non dabitur vagantibus; ſed pro Deo dignè laborantibus. *Ib.n.51.pag. 390. col.2.F.*

Qui in bonis operibus ſunt pigri, & tepidi, non habebunt locum in Regno Dei. *Ibid.*

Luxuria cito decipit homines otio deditos; & grauis vrit, quem otioſum inuenit; Libido cedit rebus luxuria, cedit operibus; cedit induſtriæ, & labori. *Ibid.*

Homo per laborem ſæpè vincit libidinem. Corpus enim labore fatigatum minus delectatur flagitio. *Ibid.*

Secundum fidem, non ſecundum faciem iudicate. Terribiliter ſiquidem metuendus eſt locus vterque, nec maior adeſse credendus eſt numerus hominum, quam Angelorum. *In Pent. nn. 1. tom. 1.pag.76.*

Nihil commune habet murmur, & pax gratiarum actio, & detractio zelus amaritudinis, & vox laudis. Itaque in ore trium, & talium teſtium ſtet hoc verbum, vt peſtem iſtam murmurationis ſummoperè nobis nouerimus eſse cauẽdum. *Morales §. 2.tom.1.pag.224.*

Multa, quæ reſpuis otioſus, poſt laborem ſumes cum deſiderio. *Ep.1.tom.2.p.4.col.1.C.*

Siquidem ocium parit faſtidium, exercitium famem: fames autem miro modo dulcia reddit, quæ faſtidium facit inſipida. Oleum, faba, pultes, paniſque cibarius cum aqua, quieſcenti quidem faſtidio ſunt, ſed exercitato magnæ videntur delitiæ. Recordatio tenebrarum exteriorum facit non horrere ſolitudinem. *Ibid.*

Si futuram cogitas de verbis ocioſis diſcuſſionem, non valdè diſplacebit ſileri. *Ibid. col.2.*

Si tantum in die quantum profeſsus es manibus laboraueris, durus erit cibus, quem libenter non comedas. *Ibid.* *Vide de Silentio.*

DE CONSCIENTIA SCRVPOLOSA.

AD Dominum iam conuerſos, non nimis cruciet præteritorum conſcientia delictorum, ſed tantum humiliet vos, ſicut & ipſum Paulum. *Serm.3.de SS.Petr.& Paul.*

Diſcretio omni virtuti ordinem ponit, ordo modum tribuit, & decorem, etiam & perpetuitatem. Eſt ergo diſcretio, non tam virtus, quam quædam moderatrix, & auriga virtutum, ordinatrix affectuum, & morum doctrix. Tolle hanc, & virtus vitium erit; ipſaque affectio naturalis in perturbationem magis conuertetur, exterminamque naturæ. *Serm.49. Cant.Cant. to.1. pag.306. P. col.1.*

Sapientia eſt Deus, & vult ſe amari non ſolum dulciter, ſed & ſapienter. Vnde Apoſtolus: Ratio-

tionabile, inquit, *obſequium veſtrum*, alioquin facillimè zelo tuo ſpiritus illudet erroris, ſi ſcientiam negligas. Nec habet callidus hoſtis machinamentum efficacius, ad tollendam de corde dilectionem, quam ſi efficere poſſit, vt in ea incautè, & non cum ratione ambuletur. *In Can ſer.*19.*to.*1. *pag.*260.*col.*2.*G.*

Quæ maior ſuperbia eſſe poteſt, quam ſi vnus ſuum iudicium præferat vniuerſæ congregationis iudicio, quaſi ſolus haberet Spiritum Dei. *Ser.*3. *de* R*eſurrect.*

In corde duplex eſt lepra, propria voluntas, & proprium conſilium. Lepra vtique nimis peſſima, eoque pernicior, quo magis interior. *Ibid. ante C.*

Qui ſe ſibi magiſtrum conſtituit, ſtulto ſe diſcipulum ſubdit. *Ep.*87.

Nec enim piget quoties datur occaſio, ab hac tam gravi peſte (obſtinationis) præmunire vos, vt eam omnimodis fugiatis, quod hæc quidē ſit ſumma quædam religionis ſubuerſio, & verè iuxta teſtimonium legislatoris venenum aſpidum inſatiabile. *In Pſal. Qui habitat, adducit n.*13.

Legant hoc, qui dicere, quæ non didicere, conantur, diſcipulos ſibi coaceruantes, qui nunquam diſcipuli extitere cœci ducens cœcorum. *In vita S.Malach.*§.2.*poſt I.*

Si culpam amici tuo iudicio amor illius, aut minuit, aut prorſus abſcondit, quanto magis amor tui tuum contra te iudicium fallit. *Id. grad. humilitatis* §.2.

Qui veſtri curam ſemel nobis credidiſtis, quod

rurſum de vobis vos intromittitis. *In Cant. ſer. 19. t. 1. pag. 260 col. 2. F.*

Quis iam non erubeſcat obſtinatus eſſe in conſilio ſuo, quando ſuum ſapientia ipſa deſeruit. *De Reſurr ſer. 13.*

Idolatriæ ſcelus eſt non acquieſcere, & quaſi peccatum ariolandi repugnare. Eant nunc qui ſe faciunt religioſiores aliis, qui non ſunt ſicut ceteri hominum, ecce arioli, & idolatræ facti ſunt: ſi tamen vel ei, qui dixit hoc plus, quam ſibi, iudicant eſſe credendum.

DE CONTEMPTV, ET CONSVETVDINE.

PEriculum eſt contemptus, quo homo, totas concupiſcentiæ laxat habenas, totoque impetu fertur in præceps, ſicut ſcriptum eſt: *Impius, cum venerit in profundum peccatorum contemnit. Serm. de ſeptem Donis.*

Iam ſi contemptus perſtiterit, accedere neceſſe eſt, & malitiam, vt quam poteſt conſolationem deſperatus miſer admittat: & cui non eſt pars in bonis, lætetur, vel in malis, lætetur cum malefecerit, & exultet in rebus peſſimis. *Serm. de ſeptem Donis.*

Quartus gradus, vel quartum potius præcepitium contemptus eſt, vt quemadmodum ſcriptura dicit: *Impius cum venerit in profundum malorum contemnit.* Ex hoc & deinceps magis, ac magis ſuper eum vrget puteus os ſuum, dum videlicet eiuſmodi animam contemptus tradit impœnitentiæ, impœnitentia obſtinatione firmatur. Hoc eſt iam

pec-

peccatum, quod nequè in hoc ſæculo, neque in futuro remittitur, quia cor durum, & induratum nec timet Deum, nec hominem reveretur. *Pſalm. Qui habitat ſer.* 11. *Adducit P. Burſeus.*

Verus humilis, vilis vult reputari, non humilis prædicari: gaudet contemptu ſui, hoc ſolo ſanè ſuperbus, quod laudes contemnit. *Cant. ſer.* 16.

Nullum vitium naturale eſt, virtus verò omnis homini naturalis eſt. Conſuetudo tamen, vel voluntatis corruptæ, vel inolitæ negligentiæ, plurima ſæpè vitia, quaſi naturalia in neglecta conſcientia efficere ſolet. *De Vita Solit. circa finem.*

Conſuetudo quippè ſicut philoſophi dicere ſolent eſt ſecunda natura. Omnis tamen malus animus priuſquam indureſcat, molliri poteſt malitia eius: ſed nec poſtquam induruerit deſperandus eſt. *Ibid.*

Vitium cum nihil aliud eſſe credatur, quam priuatio virtutis: tamen vaſtitas eius, & enormitas tanta, nonnunquam quaſi ſentitur vt obruat, & opprimat fœditas tanta, vt inquinet, & inficiat, adhæſio tam pertinax conſuetudinis, vt vix à ſe eam natura excutat. Omnis enim vitij fruſtrà ſiccatur riuus, ſi fons non fuerit obturatus. *Ibid.*

DE CONCVPISCENTIA, VEL DE FORNICATIONE.

OMnes ſiquidem in peccatrice voluptate generamur: propterea licet inuiti, illicitos quoſdam motus concupiſcentiarum, & tanquam beſtiales ſentimus. *In Cœna Domini, in vnico Sermone.* Qui

Qui redit ad conſcientiam, ſi nondum vicit cõcupiſcentiam ſuam, inuent ibi de ipſa concupiſcentia ſua, vel ſuaues delectationes, vel graues corroſiones, & inde multiplicat cogitationes. Qui verò iam concupiſcentiam vicit, quam diù tamen veri boni maior concupiſcentia, vel maior delectatio mentem eius, non obtinuerit, cum exoſa quadam voluptate, geſtorum, viſorum, vel auditorum patitur imaginationes; vndè in vtroque lumbi implentur illuſionibus delectationum, & ad cogitanda diuina, vel ſpiritualia lumen ſuorum oculorum, & ipſum non eſt ſecum, qui cum pugnat contra concupiſcẽtias patitur moleſtias: quia vincere adhuc nõ præualet ad perfectum affectiones. *De Vita Solitaria circa princip.*

Diabolus plus confidit in adiutorio carnis, quoniam magis nocet domeſticus hoſtis. *Medit.xv.*

Qui carnis ſuæ deſideriis non reſiſtit, & motus cordis ſui cuſtodire negligit; ita tandem praua conſuetudine illigatur, vt poſtmodum etiam volens eis reſiſtere non poteſt. *De Int.dorn.cap.*57.

Libidinoſis, & ſuperbis plus dominatur diabolus. *De Ord.Vitæ in fine.*

Libido tranſacta ſemper ſui relinquit pœnitudinem. Nunquam ſatiatur, & extincta reaccenditur. Vè, illi, qui tunc habuit terminum luxuriæ, quando vitæ. *Ibid.*

Luxuria citò decipit hominem ocioſum, decipit hominem vagantem: grauis urit, quem ocioſum inuenit; cedit rebus, & operibus: cedit induſtriæ, & labori. *Mod.ben.viu.*51.

Homo per laborem ſæpè vincit libidinem. Cor-

pus enim labore fatigatum minus delectatur flagitio. Quapropter, præcaue otium; non diligas otiũ, fatiga corpus labore. Exerce opus bonum, quære tibi opus utile, quo animi implicetur intentio. *Ib.*

Diſpar ſexus in unum collocatus illùc prouocat inſtinctum carnis, quo naſcitur. *Ibid.* 58.

Vir, & fœmina diuerſi ſunt per naturam, qui ſi in unum fuerint collocati, quamuis non peccent, tamen per vſum inter ſe malam famam nutriunt. Quis colligabit ignem in ſinu ſuo, & non comburetur? *Ibid.*

Ignis, & ſtupa in unum poſita flammas nutriũt, quamquam ſint contraria, ſi vnum fuerint collocata flammas generant; ita vir, & fœmina ſi in unũ fuerint poſiti licet malum non faciunt, tamen per aſſiduitatem inter ſe malam famam nutriunt, & alios de ſe murmurare faciunt. *Ibid.*

Sexus viri, & fœminæ diuerſus eſt, & ideò ſi in unum coniunguntur, ſtatim indè occaſio peccandi naſcitur. *Ibid.*

Dum fluctuat circa carnem cogitatio vniuerſa, nullum de ea ſperare eſt fructum ſalutis. *Serm. paru. n.* 32. *tom* 1. *pag.* 204.

Nos quoque carnem noſtram carnaliter diligimus, cum eius deſideria diligimus, & perficimus. Spiritum carnaliter, quando cum flendo, ſuſpirando, gemendo in oratione conterimus. Carnem ſpiritualiter cum eam ſpiritui ſubiectam in bonis ſpiritualibus exercentes, cum diſcretione ſeruamus. Spiritum ſpiritualiter, cum etiam ipſa ſpiritualia ſtudia noſtra fraternæ vtilitati ex charitate poſponimus. *Morales* §. 6. *tom.* 1. *pag.* 224.

Si-

Sicut mater filio ſuo ſemper optat quietem, & omnem prorſus laborem claudit à filio ſuo; ſic caro noſtra incraſsata, impinguata, dilatata recalcitrat, nec minimis ſaltem digitis patitur ſe contingi. *De lib. Sapientiæ tom. 1. pag.* 173.

Arguit vitæ carnalis illecebras, & conſolationes ſecularis nugacitatis accuſat tãquam exiguas, & indignus, ſed & breuiſſimas quoque, & pernicioſiſſimas omnibus amatoribus ſuis. *Ibid.*

Libido eſt illecebroſa vorago, quantis laboribus, & diſpendiis, & interdum & famæ, vel honoris, aut etiam vitæ ipſius periculo comparatur, ut ad modicum flagrans ſulphureus vapor furentes ſtimulis agat, & apum par volantium, vbi malè grata mella fuderit nimis tena ci ferat icta corda morſu, cuius appetitus anxietatis, & vecordiæ, actus abominationis, & ignominiæ, exitus pœnitudinis, & verecundiæ plenus eſſe dignoſcitur. *Ibid.* 12.

Ex affectione carnali, & conſuetudine corporum, ſic errat anima, ut ſeipſam neſciat, niſi corpoream cogitare. *Parui ſerm.* 51.

Motus, & tintillatio carnis noſtræ, tribus ex cauſis contingit. Ex præcedenti cogitatione, cum formas, & imagines illicitas intus trahentes, in earum retractatione turpiter commouemur. Ex ventris plenitudine; quia cum venter ciborum cumulatione diſtenditur, caro laſciuiens, ad motum luxuriæ concitatur; & maligni ſpiritus impugnatione; quia quo iuſtos ſuperare ſe minimè poſſe conſiderat, eo per carnis titillationem grauius eos impugnat. *Morales n.* 24. *tom.* 1.

Lar-

Digitized by Google

Largi ſunt luxurioſi ementes auro ventum de ore adulatorum. *Ibid.39.*

Cura concupiſcentiæ priori, totis reſiſtere viribus, vt non pertrahat in conſenſum, & omnis deinceps malignitatis fabrica euaneſcit. *Ibid.56.*

Familiare magis iam nobis eſt carnis noſtrę ſeruire vitiis, quam actiones, & paſſiones eius ordinare; pro eo quod omnis ætas ab adoleſcentia ſua prona eſt in malum, inter flagella quoque, & gladios, etiam ſub diſcrimine mortis ad ſuas abiens voluntates. *De Paſſione in feria 4. Hebdmadæ Pœnoſæ.* Vide de Caſtitate.

DE CONTENTIONE.

VOlo, quod cognoſcas, quia nihil est turpius, quam lites inter religioſos, qui debent per concordiam, & dilectionem lucere in mundo, ſiuè luminaria in Cœlo. *Mod. ben. viu. tom 2 ſerm. 17.*

Contentiones ex inuidia, & detractione ſolent euenire, atque oriri. Sed ſi detractio, & iurgia ſunt in Clauſtro, ubi eſt taciturnitas regularis, vbi ſanctitas religionis, ubi ſilentium ordinis, vbi religioſitas Monaſterij, vbi vinculũ charitatis, vbi pax vnitatis, vbi concordia fraternitatis, vbi amor ſocialis? heù prò dolor perijt taciturnitas regularis, ablata eſt ſanctitas religionis, defecit ſilentium ordinis, ad nihilum deuenit religioſitas Monaſterij, annullata charitas fraternitatis. *Ibid.*

Si illi, qui in pace debent viuere, incipiunt contennere, litigare, detrahere, vbi eſt vita tranquilla, vbi vita pacifica, ubi vita honeſta, modeſta,

ca-

Digitized by Google

caſta, contemplatiua, & angelica? *Ibid.*

Attende tibi diligenter, ne per iurgia, & contentiones perdas Cœleſtes promiſſiones. Eſto ſollicitus, ne per ſtulta verba perdas gaudia æternã? *Ibid.*

Linguam tuam refręna, & eris religioſus, quia ſi eam non refręnaueris, religioſus non eris. *Ibid.*

Lingua contentioſa ſi frænum non habet, nullus homo cum ea in pace viuere poterit. *Ibid.*

Rixoſa lingua veneno eſt plena, quæ ſi non fuerit caſtigata, omnes ſocios ſuos perducet ad ſandala. *Ibid.*

Contentio lites parit, pace cordis extinguit, rixas gignit, iurgia ſeminat, faces odiorum accendit, concordiam rumpit, conturbat oculum mentis. *Ibid.*

DE CVRIOSITATE. VEL SCIENTIA.

SVnt, qui ſcire volunt eo fine tantum, ut ſciant, & turpis curioſitas eſt: & ſunt, qui ſcire volunt, vt ſciantur ipſi, & turpis vanitas eſt. Et ſunt qui ſcire volunt, vt ſciantur ipſi, & turpis vanitas eſt. Qui profectò non euadent ſubſannantem Satyricum, & ei, qui eiusmodi eſt decantantem. Scire tuum nihil eſt, niſi te ſcire hoc ſciat alter. Et ſunt item, qui ſcire volunt, vt ſcientiam ſuã vendant, verbi cauſa, pro pecunia, pro honoribus, & turpis quæſtus eſt. Sed ſunt quoque, qui ſcire volunt, ut ædificent, & charitas eſt. *In Cant ſerm.36.*

Vides quomodo fructum, & vtilitatem ſcientiæ

in

in modo ſciendi conſtituit. Quia id ergo dicit modum viuendi? Quid,niſi ut ſcias, quo ordine, quo ſtudio, quo fine, quæque noſſe oporteat? Quo ordine? vt id prius, quod maturius ad ſalutem. Quo ſtudio? vt id ardentius,quod vehementius ad amorem. Quo fine? vt non ad inanem gloriam, aut curioſitatem, aut aliquid ſimile,ſed tantum ad ędificationem tuam, vel proximi. *Ibid.*

Infelices filij Adam omiſſis veris, & ſalutaribus ſtudijs caduca potius, & tranſitoria quærunt. *De Adu.ſer.*1.

Quantos mundi ſapientia maledicta ſupplantat, & conceptum in eis extinguit ſpiritum, quem voluerat Dominus vehementèr accendi?Noli,inquit, præcipitantèr agere, diù conſidera,diligentiùs intuere. Magnum eſt quod proponis, opus habens multa deliberatione. Experire quid poſſis,amicos conſule,nè poſt factum pœnitere contingat.*Declamatio p.*191.*circa medi.*

Sapientia mundi terrena, animalis, diabolica, inimica ſalutis, ſuffocatrix vitæ, mater tepiditatis, quæ ſolet Deo vomitum prouocare.*Ibid.*

Abſit fratres à conſcientiæ veſtræ æſtimatione, à paruitate,& humilitate veſtra,ab ore veſtro omnis altitudo, qui altum ſapere mors eſt, & facilè eſt in alto ſe contuenti obſtupeſcere,& de vita periclitari. *De vita ſolitaria* §.2.

Studia verò hæc, & ſi litteris aliquãdo adiuuantur,& vtantur,nõ tamèn litteratoria ſunt,nõ cauillantia,non diſputantia,non garrula,ſed ſpiritualia, pacifica, & humilia humilibus conſentienti. Quæ & ſi foris exercentur, intus potiùs aguntur in ſpi-

ritu mentis, vbi renouatur homo de die in diem, indueras nouum hominem, qui ſecundum Deum creatus eſt, in ſanctitate, & iuſtitia veritatis. *Ibid. circa finem.*

Studia ſancta, & exercitia Apoſtolica ſilentium amant, quietem deſiderant cordis; in labore corporis paupertatem ſpiritus, & pacem in exterioribus preſſuris, & bonam coſcientiam in omni puritate cordis, & corporis. Hæc faciunt animum: quia vndè faciant habent. Vana verò illa, nugigerula, verboſa, contentioſa, curioſa, ambitioſa, etiam ſanctum animum, vel iam perfectum diſſipant, & corrumpunt. Hæc ſtudia ſcrutantur virtutum, non tam flores, quam radices, non vt luceant, ſed vt ſint: non vt ſciantur, ſed vt habeantur. Vitiorum verò plus in ſemetipſis metuunt appetitum, quam ab alijs impetum; plus contagium, quam malitiam. *Ibid.*

Sapientia eſt amor cum timore, exultatio cum tremore, cum cogitatur, & intelligitur Deus humiliatus vſque ad mortem (mortem autem Crucis) vt hominem exaltet vſque ad ſimilitudinem Diuinitatis. *Ibid. in fine.*

Sapientia enim pietas eſt, hoc eſt cultus Dei, amor quo eum videre deſideramus, & videntes in ſpeculo, & in enigmate credimus, & ſperamus, & in hoc proficimus, vt eum videamus in manifeſtatione. *Ibid. in fine.*

Abſtinere verò à malis, ſcientia temporalium eſt, in quibus nos ſumus: in quibus tantum abſtinemus à malis, in quantum ad bona ſtudeamus. *Ibid.*

Mul-

Multi multa ſciunt, & ſeipſum neſciunt. Alios inſpiciunt, & ſeipſos deſerunt. Deum quærunt per iſta eſteriora, deſerentes ſua interiora, quibus interior eſt Deus. *Medit. deuotiſſimæ n.* 1.

Multi quærunt ſcientiam, pauci verò conſcientiam. Si verò tanto ſtudio, & ſolicitudine quæreretur conſcientia, quantò quæritur ſecularis, & vana ſcientia, & citiùs apprehenderetur, & utiliùs retineretur. Cogitare namque de conſcientia, ſenſus eſt conſumatus: & qui cuſtodit illam ſemper erit ſecurus, ſalua reuerentia ſapientiæ, vtilius eſt currere ad conſcientiam, quam ad ſapientiam, niſi ſapientia illa ſit, quæ ædificet conſcientiam. *De Int. domo tom. 2. cap.* 21. *Et de Conuic.* §. 3.

Tutius eſt diſcere, quam docere; tacere, quam loqui. *De ord. vitæ circa principium.*

Pytthagoras legem dedit ſilentij diſcipulis ſuis, vt tacentes per quinquennium, loqui diſcerent, & tu non vis tacere, cuius virtus ſilentij propria eſt? Quid opus eſt ò adoleſcens, vt properes periculum ſuſcipere loquendo, cum tacendo poſſis eſſe tutior. *Ibid.*

Creatrix imago in imagine creata, nihil aliud eſt, niſi ſapientia in anima; niſi gloria in ſcientia; niſi ſanctificatio in Arca. *De Int. domo cap.* 21.

Multæ ſunt ſcientiæ hominum, ſed nulla melior eſt illa, qua cognoſcit homo ſeipſum. *De Int. domo cap.* 29.

Multos ſeducit curioſitas. Tamdiù quiſque ſua peccata ignorat, quamdiù curioſè aliena conſiderat. Qui ſemetipſum aſpicit, non quærit quid in alijs frequentèr reprehendat, ſed in ſemetipſo

quid lugeat. Quod intèr ſe loquuntur homines, numquam ſcire deſideras. Omne etiam genus mendacij ſummoperè fuge. Nec caſu, nec ſtudio loquaris falſum: quia os, quod mentitur, occidit animam. Per nullam fallaciam vitam alicuius defendas. Fuge inhoneſta verba, reijce verbum, quod non edificat audientes. Vanus enim ſermo citò polluit mentem, & facilè agitur, quod libentèr auditur. Vanus enim ſermo, vanæ conſcientiæ eſt index. Mores hominis lingua pandit: & qualis ſermo oſtenditur, talis animus comprobatur: quoniam ex abundantia cordis os loquitur. Sermo vanus non erit abſque iudicio; quia ab omni rectitudinis ſtatu, depereunt qui verba vana dilabuntur. Qui laudem non appetit, nec contumeliam ſentit. Diſcerne te iudicio tuo, non alieno. Nemo enim magis ſcire poteſt, quis ſis ſicut tu, qui conſcius es tibi. Quid enim prodeſt, dum malus es, ſi bonus prædiceris? Qualis haberi vis, talis eſto. Si ſapiens fueris, te ſemper habebis eumdem. Stude loqui non quod libet, ſed quod oportet. Qui ocioſum verbum non reprimit, ad noxia citò tranſit. Magna virtus eſt ſi non lædas, à quo læſus es: magna gloria eſt, ſi cui nocere potuiſti, parcas. *Ibid.n.43.*

Sermo ſiquidem datur multis, ſed ſapientia paucis, quam diſtribuit Dominus cui vult, & quomodo vult. *De Scala Clauſtralium.*

Multos videtis hodie ſtudētes in ſcripturis, docentes in cathedris, prædicantes in Eccleſijs: ſed opera eorum non concordant cum verbis. Confitentur verbis noſſe Deum, ſed negant factis: quia

non

non cognoſcitur, niſi in fractione panis. Et quidem Dominus factus eſt panis, & nos ſumus panis eius. In ſudore vultus ſui dignatus veſci pane ſuo, vt noſtro veſceremur in gaudio. Si vis ipſum cognoſcere, ſicut ſe fregit, ita te frange: quia qui dicit ſe in Chriſto manere, debet ſicut ille ambulauit, & ipſe ambulare. Non eſt in ſermone regnum Dei, ſed in virtute. Frange igitur te ad laborem obedientiæ, ad humilitatem pœnitentiæ. Porta in corpore tuo Stigmata Ieſu Chriſti, formam ſerui accipiens, non Prælati. Et cum te exinanjueris, & fregeris, cognoſces Dominum in fractione panis. *Hom. de duobus diſcipulis circa fin.*

Tota eſt in ſcientia, videlicet, vt ſciat diſcernere prudentèr, & diiudicare inter vtile, & inutile; inter honeſtum, & inhoneſtum, etiam ſi non ſit vitæ, & moribus accommodatum. Scientia enim inflat, charitas ædificat; aut verò in huiuſmodi eſquirendis, & laborant vt tantum ſciant, quod tantummodò ſeruit curioſitati, aùt videantur, ſiuè ſciantur ſcire, quod ſeruiit vanitati. Et hoc eorum ſtudium tantum poteſt proficere, & in altum ſe extollere, quantum poteſt ratio ſine amore. *De nat. & dignit. Amoris Diuini cap. 13. prope finem tom. 2. pag. 317.*

O felices res humanas, ſi vbique ſapientibus ſeruirent inſipientibus. Sed & felices res humanas, dicit quidam Philoſophus, ſi aut ſoli ſapientes regnarent, aut reges philoſopharentur. Sed cum ſapienter fugiunt ſapientes ſuper inſipiẽtes regnare, etiam inſipientes fugiunt inſipienter ſub ſapientibus eſſe: omnia deripiunt, & confunduntur,

& conturbantur. Sapientes latent, & delireſcant, pueri regnant, & præcipantur, & ſunt principes, qui mane comedunt, & væ terræ illi. *Ibid.c.*14.

Nulla ſit tibi cura ſciendi latentia. Cave inquirere ea, quæ non debes ſcire, prætermitte quaſi ſecretum, quod ſcripturæ ſanctæ authoritate didiciſti, nihil vltra quæras, quàm ſcriptum eſt, nihil amplius perquiras, quàm diuinæ litteræ demonſtrant. Scire nunquam deſideres, quod ſcire non debes. *Mod. be. viuend.n.*54.

Curioſitas damnoſa peritia eſt, ad hæreſim prouocat, in fabulas ſacrilegas præcipitat mentem. In cauſis obſcuris reddit audaces. In rebus ignaris facit homines præcipites. *Ibid.*

Multo eſt melius habere ruſticitatem ſanctam, quam eloquentiam peccatricem. *Ibid.*56.

Magis veneranda eſt ſancta ruſticitas, quàm verboſa loquacitas. *Ibidem.*

Siquidem corpus, quod corrumpitur aggravat, & eneruat, & effeminat animam, & terrena inhabitatio ſenſum multa cogitantem depremit, vt ad cœleſtia non aſſurgat. Vndè & ſapientia huius mundi ſtultitia eſt apud Deum, & à maligno, qui ſeparatur, ei & ſeruus addicitur. *De Purif.ſerm.*1.

Si ſapere ſecundum carnem mors eſt, non dubium, quin illi, quos viuere lætabamur, quamdiu facta carnis ſpiritu mortificabant, ſecundum carnem viuentes plangendi ſint tanquam mortui. *Ibid.de reſurr.ſerm.*2.

Beati, qui futura ſapiunt præ deſiderio cœleſtium interno quodam ſapere mentis, præſentia reſpuentes. *In Thebtr.Apoſtol.n.*2.

Bea-

Beati, qui nouiſſima prouident, in manſuetudine ſuſcipientes inſitum uerbum, quod certum ſalvare animas poteſt, & pietate cordis ad futuram tendunt hæreditatem. *Ibid.*

Alia eſt ſcientia Mundi, quæ docet vanitatem, & alia ſcientia carnis, quæ docet voluptatem. Illa tanquam pater, iſta tanquam mater vobis eſt. *De Verbis lib. Sapientiæ pag.* 173. *àter.*

Diſcat quis quantum vult, ego ſapientem non dixerim, dum nec timebit, nec diliget Deum. *Serm. paruul. nu.* 36.

Sapiens eſt non ſecundum ſapientiam huius ſæculi, ſed ſecundum illam, quæ trahitur de occultis per quam vtiquè nuro Dei opere agitur, vt electi quique, tunſionibus, & præſſuris hic attriti, in ædificio veri Salomonis ſine ſonitu mallei poſtmodum collocentur. *Mora les* §. 7.

Origo fontium, & fluminum omnium mare èſt virtutum, & ſcientiarum Dominus Ieſus Chriſtus. *Cant. Cant.* 13. *in princip.*

Continentia carnis, cordis induſtria, voluntàtis rectitudo ex illo fonte Ieſu Chriſti manant. Non ſolum autem, ſed & ſi quis callet ingenio, ſi quis nitet eloquio, ſi quis moribus placet, indè eſt. Indè ſcientiæ, indè ſapientiæ ſermo. Theſauri ſiquidem ſapientiæ, & ſcientiæ, ibi omnes abſconditi ſunt. Quid? Caſta conſilia, iuſta iudicia, ſancta deſideria, nonne riuuli fontis illius ſunt? *Ibid.* 13. *in princ.*

Sapiens gloriator probabit opus ſuum, atquè ad lumen veritatis diligenter examinabit, & ſic habebit in ſemetipſo gloriam, & non in ore alterius. *Ibid. in medio.*

Rem profectò proximi retines tibi,ſi,verbi cauſa, plenus virtutibus, cum ſis, foriſque nihilominus donis ſcientiæ, & eloquentiæ adornatus, metu fortè, aut ſegnitiæ, aut minus diſcreta humilitate verbum bonum, quod poteſt prodeſſe multis, inutili, imò, & damnabili ligas ſilentio, certè maledictus, qui frumenta abſcondit in populis. *Ibid.* 18.

Sol non omnes quibus lucet, etiam calefacit: ſic ſapientia multos, quos docet, quid ſit faciendum, non continuò etiam accendit ad faciendum. Aliud eſt multas diuitias ſcire, aliud & poſſidere: nec notitia diuitem facit, ſed poſſeſſio. Sic prorſus, ſic aliud eſt noſſe Deum, & aliud timere: nec cognitio ſapientem, ſed timor facit. *Ibid.* 23.

Quærere, & ſapere, quæ ſunt ſuper terram, curuitas animæ eſt, & è regione meditari, ac deſiderare, quæ ſurſum ſunt rectitudo. *Ibid.* 24.

Sapor in palato, in corde ſapientia eſt. *Ibd.* 28.

Nè quæras ſapientiam in oculis carnis, quia caro, & ſanguis non reuelat eam, ſed ſpiritus. *Ibid.* 28.

Non in guſtu oris, nec enim inuenitur ſapientia, in terra ſuauiter viuentium, non in tactu manus cum Sanctus dicat. Si oſculatus ſum manum meam ore meo, quod eſt iniquitas maxima, & negatio in Deum. *Ibid.* 28.

Multi puritate neglecta, ante loqui, quam videre conati ſunt, & aut grauiter, & errauerunt neſcientes, de quibus loquerentur, nequè de quibus affirmarent, aut turpiter viluerunt, dum qui alios docerent ſe ipſos non docuiſſent. *Ibid.* 62. *in fine capituli.*

Sapiens erit ſolicitus ſeruare vineam ſuam non minus,

minus, quam excolere, nec ſinet eam vorari à vulpibus.*Ibid.63.pag.253. col.2.*

Non eſt hominis ſcire, quid ſit in homine, niſi fortè ad hoc ipſum fuerit, vel illuminatus Spiritus Dei, vel Angelica informatus induſtria.*Ibid.65.*

Noli altum ſapere, ſed time. In alto poſito, non altum ſapere difficile eſt, & omninò inuſitatum; ſed quantò inuſitatius, tanto glorioſius. Timor de adepta iam altitudine; tædere magis, quam placere faciet altiera. Non vos ergo fælices, quia præeſtis,ſed ſi non prodeſtis, infelices putate.Vt autem ſecurè præeſſe poſſitis,ſubeſſe,& vos ſi cui videbitis non dedignemini. *Ep.42. circa finem.*

Quæſo, tu qui alios doces, doce teipſum ſi tamen iam non docuiſti pluris te habere quam tua. Tranſitoria iſta,quæ ſtare tibi nullo pacto quæunt, fac vt à te tranſeant, non per te. Riuus qua fluit, cauat terram,ſic diſcurſus temporalium conſcientiam radit.*De Conſid. ad Eug.lib.4.circa fin.*

Doctrina ſpiritus non curioſitatem acuit, ſed charitatem accendit. *Cant.car.8.*

Scienti bonum, & ſuo facienti, peccatum eſt ei. *Cant.38.*

Seruus ſciens voluntatem Domini ſui, & non faciens digna pelagis vapulabit multis. *Ibid.*

DE DESPERATIONE.

FOrtè aliquis reuerſus in ſe, & diſplicens ſibi in omnibus malis, quod fecit, cogitanſque reſipiſcere, & redire ab omni via mala, & carnali conuerſatione ſua,ſi ignorat,quam ſit bonus Deus, quam

quam ſuauis, & mitis, quam multus ad ignoſcendum; Nonne ſua carnalis cogitatio arguet eum, & dicet. Quid facis? Et vitam iſtam vis perdere, & futuram? Peccata tua maxima ſunt, & nimirum multa. Nequaquam pro tot, & tantis, nèc ſi te excories, ſufficies ſatisfacere. Complexio tenera eſt, vita extitit delicata; conſuetudinem difficile vinces. Pro his, & ſimilibus deſperatus reſilit miſer, ignorans, quam facilè Omnipotens, qui neminem vult perire, cuncta iſta diſſolueret; ſequiturque impœnitentia, quæ eſt delictum maximum, & blaſphemia irremiſſibilis; ipſe verò, aut conturbatus nimia triſtitia abſorbetur, & fertur in profundum, minimè iam vt conſolationem recipiat emerſurus ſicut ſcriptum eſt. Impius cum venerit in profundum malorum contemnit. *In Cant. ſerm. 38. qualiter, &c.*

Quid timetis modicæ fidei, vt peccata nolit remictere? Sed affixit ea Cruci cum ſuis manibus. Quo teneri, & delicati eſtis? Sed ipſe novit figmentum noſtrum. Quod malè aſsueti, & ligati peccandi conſuetudine? Sed Dominus ſoluit compeditos. Fortè ne irritatus immanitate, & multitudine criminum cunctetur porrigere manum adiutorij? Sed vbi abundauit delictum ſuperabundare, & gratia conſueuit. *Ibid.*

Peccaui peccatum grande, turbatur conſcientia, ſed non perturbabitur, quoniam vulnerum Domini recordabor: nempè vulneratus eſt propter iniquitates noſtras. Quid tam ad mortem, quod non Chriſti morte ſaluetur? Si ergo in mentem venerit tam potens, tamque efficax medicamentum, nulla

iam

iam poſſum morbi malignitate terreri. Et ideò liquet erraſse illum, qui ait: *Maior eſt iniquitas mea, quam vt veniam merear.In Cant.ſer.61.*

Si Petrus poſt tam grauem lapſum ad tantam redijt eminentiam ſanctitatis, quis de cætero deſperet, ſi tamen agredi voluerit à peccatis? *Ser.3.in ſolemn.Petri,& Pauli.*

Audiſtis certè, quam miſericordiam conſecuti ſunt Apoſtoli noſtri, vt iam nemo ex vobis ſuper peccatis præteritis vltra quam neceſse ſit confundatur, incubili conſcientiæ ſuæ compunctus. Quid enim? forte peccaſti in ſæculo? Numquid amplius Paulo? quod ſi, & ipſa ius religione; numquid plus Petro? Attamèn illi in toto corde pænitentiam agentes, non modo ſalutem, ſed ſanctitatem conſecuti ſunt: etiam, & ſalutis miniſterium, & magiſterium adepti ſunt ſanctitatis. *Ibid. vt ſup.*

Tres, Monachus, debet habere in Cella, Deum, Conſcientiam, & Patrem ſpiritualem. *Ad Fratres de Monte Dei.*

Monachus moritur, autem vix, aut nunquam aliqui à Cella in Infernum deſcendit, quia vix vnquam aliquis niſi Cœlo prædeſtinatus in ea vſque ad mortem perſiſtit. *Ad Fratres de Monte Dei in Epiſtola.*

Si inſurgant, venti tentationum, ſi incurrás ſcopulos tribulationũ, reſpice Stellam, voca Mariam. Si criminum immanitate turbatus, conſcientiæ fæditate confuſus, iudicij horrore perterritus, faratrho incipias abſorberi triſtitiæ, deſperationis abis, cogita Mariam. In periculis, in anguſtijs, in rebus dubijs, Mariam cogita, Mariam inuoca.

Non

Non recedat ab ore, non recedat à corde, & vt impetres eius orationis ſuffragium, non deſeras conuerſationis exemplum. Ipſam ſequens non deuias: Ipſam rogans non deſperas: Ipſam cogitans non erras. *Hom. 2. ſuper Miſſus eſt vt ſup.*

Qui de peccati venia deſperat, plus ſe de deſperatione, quam de peccato damnat. *Mod. be. viuend. num. 2.*

Deſperatio auget peccatum, maior eſt omnibus peccatis. Igitur crede, quia eſt ſpes in confeſſione, nullo modo dubites, nullo modo de miſericordia Dei deſperes. Habe fiduciam in confeſſione de bonitate Dei. *Mod. be. viuend. 27.*

Diabolus non amplius tentat electos, quam permictat Deus, quando diabolus Seruos Dei tentat, eorum vtilitatibus ſeruit cum eos per tentationes ſuas non decipit, ſed erudit. *Ibid. n. 67. in principio.*

Sæpè tentationes, quas diabolus commouet ad interitum hominum. Deus conuertit eas ad profectum animarum. *Ibid.*

Nunquam Serui Dei tentationes diaboli ſuſtinere potuiſſent, ſi nequitiam eorum pietas Dei non temperaret, vel refrenaret, quamuis diabolus ſemper cupiat tentare Seruos Dei, tamen ſi à Deo poteſtatem non accepit non poteſt implere, quod quærit. *Ibid.*

Diabolus ex ſemetipſo iniuſtè quærit tentare Seruos Dei, ſed eos, qui tentandi ſunt tentare non poterit, niſi ei Deus licentiam dederit. *Ibid.*

Diabolus non eſt miniſter vitiorum, ſed ſolummodo intentator, neque alibi poteſt fomenta concupiſcentiæ ſuccendere, niſi vbi prius graues de-

Digitized by Google

lectationes cogitationis viderit. Sed ſi à nobis expellimus delectationes prauæ cogitationis, ſtatim diabolus confuſus recedit, & arma tentationis eius franguntur. *Ibid.*

Diabolus in oculis ſæcularium hominum terribilis eſt, ſed in oculis electorum Dei vilis eſt. Increduli diabolum timent, quaſi leonem. Illi verò, qui in fide forti ſunt, diabolum deſpiciunt, quaſi vermiculum, & cum eum vident, contemnunt. *Ibid.*

Diabolus eſt ſerpens lubricus, ſed ſi capiti eius, hoc eſt primæ ſuggeſtioni non reſiſtitur totus in intima cordis, dum non ſentitur illabitur. *Ibid.*

Vitia diabolicarum tentationum fragilia ſunt, ſed ſi non caueantur, & per vſum in conſuetudinem tranſeant, in nouiſſimis fortiter conualeſcunt, itaut nunquam, aut cum difficultate vincantur. *Ibid.*

Diabolus quando decipere aliquem hominem quærit priùs naturam vnius cuiuſque hominis intendit, & inde ſe applicat, vndè videt hominem aptum ad peccandum. *Ibid.*

Hoc eſt remedium eius, qui vitiorum, vel dœmonum tentationibus æſtuat, vt quanto amplius tentatur, tanto amplius ad orationem durat. *Ibid.*

Frequens oratio extinguit impugnationem vitiorum. Oratio continua ſuperat tela diaboli. Oratio eſt prima virtus aduerſus tentationum incurſus. *Ibid.*

Siquidem reſpirandum eſt nobis, & nullatenus deſperandum donèc in terra adhùc interim conſtituti, & ſuſpicere Cœlum poſſumus, & ſuſpicere data optima, & dona perfecta deſurſum a Patre lu-

Digitized by Google

luminum, a Patre ſpirituum, a Patre miſericordiarum. *S. Martini.*

Eorum verò, qui conſideratione propriæ infirmitatis deſperatione deſpiciuntur, habitatio eſt anxia, & eos in tormentis habitare. *Pſal. Qui habitat. ſerm.*

Arguit vitæ carnalis illecebras, & conſolationes ſecularis nugacitatis accuſat tanquam exiguas, & indignas, ſed & breuiſſimas quoque, & pernicioſiſſimas omnibus amatoribus ſuis. *De Conu. ad Clericos cap.* 11.

DE DETRACTIONE, ET MVRMVRATIONE.

DEtrahentem, inquit Dauid *ſecretò proximo ſuo, hunc perſequebar*. Nec mirum, cum id præcipuè vitium charitatem, quæ Deus eſt, & quidem cæteris acrius impugnare, & perſequi cognoſcatur quemadmodum vos quoque poteſtis aduertere. Omnis qui detrhait, primum quidem ſeipſum prodit vacuum charitate; deindè quid aliud detrhaendo intendit, niſi vt is, cui detrhait veniat in odium, vel contemptum ipſis, apud quos detrhait? *Serm.* 24. *in Cant. tom.* 1 *colum.* 1. *A.*

Numquid non eſt vipera lingua detractoris? Ferociſſima planè nimirum, quæ tam læthaliter tres inficiat flatu vno. Numquid non lancea eſt iſta lingua? profectò, & acutiſſima, quæ tres penetrat ictu vnu. Lingua, inquit, eorum gladius acutus. Gladius, equidi, anceps, imò triceps eſt lingua detractoris. *Ser. de tripl. cuſtodia.*

Dicimus leuis res ſermo, tenera, mollis, & exigua

Digitized by Google

caro lingua hominis : quis ſapiens magni pen-
t? Leuis quid res ſermo, quia leuiter volat, ſed
uiter vulnerat; leuiter tranſit, ſed grauiter vrit.
l.

ſunt ſpecies geſtis huius, dum alij quid nude, at-
: irreuerenter, vti in buccam venerit virus euo-
nt detractionis. Alij autem quodam ſimulatæ
:ecundiæ fuco conceptam malitiam, quam reti-
:e non poſſunt, adumbrare conantur. Videas
æmitti alta ſuſpiria, ſicque quadam cum graui-
:e, & tarditate, vultu mæſto, demiſſis ſupercilijs,
voce plangenti, egredi maledictionem, & quid
nto perſuaſibiliorem, quantò crediturabilis, qui
diunt corde inuito, & magis condolentis affe-
u, quam malitiosè proferri. Doleo, inquit, vehe-
enter, pro eo, quod eum diligo ſatis, & nunquam
otui de hac re corrigere eum. Et alius. Mihi quid,
t, benè compertum fuerat de illo iſtud, ſed per
ie nunquam innotuiſſet. At quoniam per alterũ
atefacta res eſt, veritatem negare non poſſum; do-
:ns dico, reuera ita eſt. Et addit graue damnum.
Nam alias quid in pluribus volet: cæterum in hac
parte, vt verum fatear excuſari minimè poteſt.
ſerm. 24. in Cant.

Detrahere, aut detrahentem audire, quid horum
damnabilius eſt, non facilè dixerim. *Lib. 2. de Con-
ſid. in fine.*

Profectò, bona conſolatio eſt, cum bene facien-
tes blaſphemantur a malis, ſi recti diligunt mos.
Omnino ſufficit aduerſus eos loquentium iniqua,
opinio bonorum, cum teſtimonio conſcientiæ.
Cant. 24.

Ante

Digitized by Google

Ante omnia ſinè murmuratione ſint fratres; fortè aliqui leue peccatum æſtimant murmurare, ſed non hic, qui ante omnia monet eſſe cauendum. Puto autem me illũ quid leue reputaſſe, qui murmurantibus aiebant. *Non contra nos eſt murmur veſtrum*, ſed contra Dominum; non enim quid ſumus? ſed ne illum quoque, qui dixit: *Non murmuraueritis, ſicut quidam murmurauerunt, & perierunt ab exterminatore*: illo nimirum exterminatore, qui poſitus eſt in hoc ipſum, vt à terminis beatæ illius Ciuitatis arceat murmurantes, & longè faciat à finibus eius, cui dicitur. *Lauda Hieruſalem Dominum, lauda Deum tuum Sion, qui poſuit fines tuos pacem.* Nihil enim, commune habent, murmur, & pax gratiarum actio, & detractio, telus amaritudinis, & vox laudis. *in ſenten. num. 2.*

Proditores fiunt, quicunque in hoc Domini caſtrum inimicos eius introducere moliuntur, quales ſunt vtique detractores Deo odibiles, qui diſcordias ſeminant, nutriunt ſcandala inter fratres. Sicut enim in pace factus eſt locus Domini, ſic in diſcordia locum fieri diabolo manifeſtum eſt. *De Dedic. Eccl. ſer. 3.*

Detractio, vel detrahentes, & audientes pari reatu detinentur. Sicut iraſceris alteri quando detrhait tibi: ſic iraſcaris tibi, quando detrahis alteri, detractio eſt mordacior, quam vera cordis reprehenſio. *De modo be. viuen. num. 33.*

Detrahentem ſecretò proximo ſuo hunc perſequebar. Dauid. Hoc ſummæ turpitudinis eſt, hoc nihil fædius eſt, detrahentes latrant, quaſi canes. Sicut canes rodunt pedes tranſeuntium, ita detrahentes

rodunt

rodunt vitam proximorum. Canes ſolent mordere homines,& dente peſtifero lacerare tranſeuntes. *Ibid.*

De alieno malo non inquines os tuum, non detrahas peccatori, ſed condole. *Ibid.Tom.2.*

Quod in alio detrahis, in te potius pertimeſce, quod in alijs reprehendis, in te emenda. *Ibid.Mod. benè viuendi vt ſupra.*

Quanto ſtudio reprehendis alienam vitam,tanto ſtudio emenda temetipſum; quando alteri detrahis, te diſcute. Quando alium mordes, tua peccata redargue. Si vis detrahere, tuis peccatis detrahe. *Ibid.*

Non proſpicias aliena peccata, ſed tua propria. Non intendas alienis vitiis, ſed tuis proprijs. *Ibid.*

Nunquam alij detrahes,ſi te benè perſpicias.De tua ergo emendatione eſto ſolicitus. De tua correctione, & ſalute eſto attentus. *Ibid.*

Detrahentes non audias.Suſurrantibus auditum non præbeas. Pari reatu detrahentes, & audientes tenentur. Similiter eſt culpabilis qui detrahit, & qui detrahentem audit. *Ibid.*

Serpens obturat aurem ſuam ne audiat incantatorem, & tu claude ſimiliter, vt non audias detrahentem. *Ibid.n.56.*

Prudens eſt aſpis ne verbum mortis audiat, & moriatur; ergo & tu eſto prudens ne verba mala per aures tuas intrent ad animam tuam, & moriaris. *Ibid.*

Leuiter lingua penetrat animum,ſed non leuiter erexit, profertur leuiter, ſed non leuitèr reuoca-

Digitized by Google

tur; facilè volat, atque ideò facilè violat charitatatem. Vilis res eſt muſca moriens, ſed exterminat oleum ſuauitatis. Tenerum membrorum lingua, attamen vix teneri poteſt ſubſtantia quidem infirmum, atque exiguum, ſed vſu magnum, & inualidum inuenitur. Modicum membrum eſt, ſed niſi caueas magnum malum. *De Trip. Cuſtodia.*

Facilè enim lingua labitur, nec minùs facilè illabitur cordi, itaut multis loquendum, minus profuerit, quod propriam cohibuerint, dum non cauerint alienum. *Ibid.*

Quænam maior malitia, quam propriam armari in ſalutem, & linguæ tuæ temetipſum mucrone confodere? *Cant. Cantic. 16. prop. fin.*

Ferit ergò charitatem in omnibus, qui ſe audiunt lingua maledica; & quantum in ſe eſt, necat funditus, & extinguit; non ſolum autem, ſed in abſentibus vniuerſis, ad quos volans verbum fortè per eos, qui præſentes ſunt peruenire contigerit. *Ibid. 24.*

Vnus eſt, qui detrahit, & vnum tantum verbum profert, & tamen illud vnum verbum vno in momento multitudinis audientium, dum aures inficit, animas interficit. Cor ſiquidem felle liuori amarum per linguæ inſtrumentum ſpargere niſi amara non poteſt. *Ibid.*

Peſſima vulpes occultus detractor, ſed non minùs nequàm adulator blandus; cauebit ſapiens ab his. Dabit operam, ſanè quod in ipſo eſt, capere illos, qui talia agunt, ſed capere beneficiis, atque obſequiis, monitiſque ſalutaribus, & orationibus pro his ad Deum. *Ibid. 63.*

Mi-

Minus ſemper malitia palam nocuit, nec vnquã
ius niſi boni ſimulatione deceptus eſt. Ità ergo
malum bonorum boni apparere ſtudent, mali
unt, vt plus liceat malignari. *Ibid.66.in princ.*
Quod de ore exit, de corde venit, & ex abundã-
ordis os loquitur. *Ibid.67.*

DE DVPLICI CORDE.

Nfelix quiſquis fictè proſtratus, corde rigido
corpus humiliauit. Eſt enim qui humiliatur,
uitèr, interiora autem eius, plena ſunt dolo.
l.Nat.Dom.n.6.
rauum eſt cor hominis, & imperſcrutabile,
ıi ſenſus eius ad malum. *Pſalm. Qui habitat.*
5.
e Fornicatione. Vide de Concupiſcentia.

DE GVLA.

VM oculi coloribus, palatum ſaporibus illiciuntur infelix ſtomachus, cui nec colores
t, nec ſapores demulcent, dum omnia ſuſcipe-
ogitur, oppreſſus magis obruitur, quam refi-
r. *De Apolog.ad Ialiel.poſt med.*
manducas, nequaquam totus manduces, ſed
ore tuo ſuam refectionem procurantes mens
n non negligat, ſed de memoria ſuauitatis Do-
i, vel Scripturarum aliquid, quod eam paſcat
itando, vel ſaltem memorando ſecum rumi-
& digerat. *De vita Solitaria circa medium.*
d ſanitatem corporis, cibus quantò honeſtiùs,

Digitized by Google

& ordinatus ſumitur, & ingeritur, tantò facilius, & ſalubrius dirigit. *Ibid.*

Sufficiat, obſecro, vt comeſtibiles fiant cibi noſtri non etiam concupiſcibiles, vel delectabiles. Sufficit enim concupiſcentiæ malitia ſua, quæ cum vix, aut nullo modo pertranſire poſſit ad fidem explendæ neceſſitatis, ni per viam quantæcumque delectationis, ſi cœperis accipere irritamenta ab eis, qui perpetuum debes ſuſcipere bellum aduerſus eius oblectamenta, fiant duo contra vnum, & ſic periclitatur continentia. *Ibid.*

Nullus homini tam improbus exactor eſt, quam venter, qui quotidiana famis exactione te vrget. Cum cæteris vitiis, & ſi interdum naſcimur, interdum tamen cum eis non morimur. Sed cum iſto naſcimur, & cum iſto morimur. *De int. do. c. 46.*

Gula ſemper eſt in pugna, & in culpa. Siue mãducas, ſiue bibas adeſt illa tecum pugnatura: ſi benè non pugnas, certè vinceris ab illa, quæ cum multis pugnat, & à paucis expugnatur. Tu ergo tanto vehementiùs illam expugna, quanto manifeſtiùs illam eſſe expugnandam cognoſcis. Et quoniam ad Dei cognitionem peruenire non potes, niſi per cognitionem tui, iterum, atque iterum diſcute te ipſum, ſi fortè aliquid in te lateat, quod Deo displiceat. Videre enim Deum non potes, niſi mundo corde. Nec fiat cor iucundum, niſi prius fiat mundum ab omni cogitatione. *Ibid. c. 59.*

Sicut ad crucem, ſic accedas ad cibum, ideſt nũquam voluptate, ſed neceſſitate paſcaris, & fames, non ſapor prouocet apetitum, ſingularitatem in refectione fuge, & comeſtione eſto contentus,

ſciens,

ſciens, quia caro paſcenda eſt, & extinguenda ſunt vitia. Si quando aliquid ſuperapponitur, tanquam diuinitus procuratum accipe illud, hoc tamen habens in animo ſemper, & voluntate, vt tantum, vel magis alteri apponatur. Pone prouidentiæ tuæ modum, ne tibi ſapiens videaris. Semper, & vbique, atq; in omnibus operibus time, ne fortè excedas in aliquo. *Form.hon.vitæ*.

O prodiga rerum luxuries, nunquam parvo cōtenta paratu. Et quæſitorum terra, pelagoque ciborum, ambitioſa fames, ò lautæ gloria menſæ. Diſcite, quam paruo liceat perducere vitam. Et quantum natùra petat, non erigit ægros. Nobilis ignoto diffuſus conſule Bacchus. Non auro gemmiſque bibunt, ſed gutture puro. Vita redit, ſatis eſt populis fluuiuſque Cereſque, ideſt aqua, & panis. Hæc ſatis concordant cum illa uſitata ſententia, & vera. Panis, & aqua vita hominis. *De Paſſione cap.*42.

Nimis comedere quid ſit, omnibus notum eſt. Nimis enim comedit, qui vltra quam naturæ ſuæ ſuſtentandæ poſſit ſufficere, ſumit alimenta, maximè ſi hoc ſcienter fecerit. *Ibid.*

Ardenter comedere eſt cibos, & potus, cum nimio deſiderio ſumere, quod tam in vilibus, quam in delicatis poteſt cibarijs euenire. *Ibid.*

Studiosè comedere eſt in cibis, vel in potibus, nimis diu immorari. *Ibid.*

Chriſtianus homo comedit vt viuat, non viuit vt comedat, ſicut quidam ait, idque & illud benè de inutilibus, & voracibus. Nos numerus ſumus fruges conſumere nati. Chriſtianus autem non ſic,

ſed ſemper ita ſurgat de menſa, vt adhuc habeat appetitum plura ſumendi, & eum, qui adhuc eſſet implendus cibarijs Domino Ieſu pro grato munere conferat appetitum, qui pro noſtra ſalute ſæpius eſurire voluit, & ſitire. *Ibid.*

Serui Dei plus debent diligere legumina in Monaſterio, quam opulenta conuiuia in ſæculo. Religioſi viri plus debent amare olera inter ſuos fratres, quàm multitudinem ciborum inter diuites. Amplius debent gaudere in menſa pauperum fratrum, quàm in menſa Regum. *Mod.ben.viu.n.66. tom.2.*

De vaſe ſtercorum ſemper homo curat, & de immagine Dei cur non curat? Paſcis ſterilem, & quæ non parit, animam autem eſurientem non ſatias bonis. *De Miſ.hum.to.2.pa.*404.

Operemur non cibum, qui perit, ſed qui permanet in vitam æternam. *In Nat.S.Io:Bapt.*

Vigiliæ aliæ carnalium, aliæ ſpiritualium. Illi, & nitidiores cultus, & æpulas proparant lauciores, & fortaſſes in ipſis vigiliis operantur opera tenebrarum, lætantur cum malè fecerint, & exultant in rebus peſſimis. *In Vig.Apoſt.Petri, & Pauli.*

Ad hoc vigiliæ proponuntur, vt euigilemus ſi in aliquo peccato, vel negligentia dormitamus, & præoccupemus faciem Sanctorum in confeſſione. *Ibid.*

Multi in Ægypto fratres, multo tempore Deo ſine piſcibus ſervierunt. Piper, zinziber, cyminum, ſaluia, & mille huiusmodi ſpecies ſalſamētorū, palatum quidem delectant, ſed libidinem accendunt. Et tu mihi in his ſecuritatem pones? Prudentèr,

ſo-

ſobrièque conuerſanti, ſatis eſt ad omne condimentum ſal cum fame. *Epiſt.* 1.

Quid verò prodeſt temperare à voluptatibus, & inueſtigandis diuerſitatibus complexionum, ciborumque varietatibus exquirendis, quotidianam expendere curam? Legumina, inquit, ventoſa ſunt, caſus ſtomachum grauat, lac capiti nocet, potum aquæ non ſuſtinet pectus, caules nutriunt malencoliam, choleram porri accendunt, piſces de ſtagno, aut de lutoſa aqua meæ penitùs complexioni non congruant, quale eſt hoc, vt in totis fluuijs, agris, hortis, cellarijsue reperire vix poſſit, quod comedas? Puta te quæſo Monachum eſſe non Medicum, nèc de complexione iudicandum, ſed de profeſſione. Parce, obſecro, primum quidem quieti tuæ, parce deindè labori miniſtrantium, parce grauamini domus, parce conſcientiæ. Conſcientiæ, dico, non tuæ, ſed alterius, illius videlicèt, qui propè ſedens, & edens, quod tibi apponitur, de tuo ſingulari ieiunio murmurat. Scandalo quippè eſt ei, aut tua odioſa ſuperſtitio, aut duritia, quam fortè putat illius, qui tibi habet prouidere. Scandalizatur inquam in tua ſingularitate frater indicans te ſuperſtitioſum, tanquam ſuperflua quæritantem, aut certè me durum cauſans, qui non perquiram victui iſto neceſſaria. *Cantic. Cant.* 30. *tom.* 2.

Vbi curioſa ciborum diuerſitas, ubi diuitis ſupellectibilis diſcolor varietas oculos paritèr paſcit, & ventrem. Cœleſtis panis ieiunam deſerit mentem. Eia lætare iuuenis in adoleſcentia tua, vt decedente paritèr cum ætate temporali lætitia, ſuc-

 ce-

cedatque te abſorbeat æterna triſtitia. Sed abſit hoc adoleſcentulo veſtro,&c. *Epiſt.2.ad Fulconem puerum circa fin.*

Quidquid prætèr neceſſarium victum, ac ſimplicem veſtitum de altario retines, tuum non eſt, rapina eſt, ſacrilegium eſt.*Ib.Vide de Ieiunio.*

DE HÆRESIA, ET DE HYPOCRISIA.

HYpochritæ hæretici, oues ſunt habitu, actu, vulpes,actu,& crudelitate lupi. Hi ſunt,qui boni videri non eſſe: mali non videri, ſed eſſe volunt. Mali ſunt, & boni videri volunt, nè parum ſint mali: mali videri timent, ne parum ſint mali Etenim minùs ſemper malitia palam nocuit, nec vnquam bonus,niſi boni ſimulatione deceptus eſt. *In Cant.n.66 in princ.*

Sanè laus humana bonos cruciat, malos lætificat. Duplicitèr autem damnantur Hyppocritæ. Omne ſincerum permanet. *De ord.vitæ tom.2.pag. 233.circa finem.*

Hypocritæ foris candidi, intus ſordidi. Amator vanægloriæ, vndè poſſit laudari, agere non quieſcit.Hypocrita verba ſanctorum habet, vitam non habet, cui ſemper iactantia oculos, quibus Deus videri poteſt, claudit. *Ibid.*

Ferre Crucem, & non mori, hypocritarum eſt. *Ibid.*

Non aliud abſcondas intus, & aliud oſtendas foras. Non ſis aliud in ſecreto, & aliud in publico: Qualis vis haberi, talis eſto in operatione:& qualis es in vultu, talis eſto in actu.*Mod.ben.viu.n.9.*

Ali us

Alius ieiunat ſtudio vanitatis, & huic dicitur faciem tuam laua. Alius ieiunat cum impatientia, & rancore, & huic opus eſt ut caput ungat. Eſt autem caput iſtud mens interior, quæ tunc vngitur in ieiunio, cum ſpiritualitèr delectatur in eo. *In cap. ieiunÿs ſerm.* 1.

Faciem Fidelis Chriſti ſeruus lauat, nè quod offendiculum præbeat intuenti, hypocrita magis exterminat, dum ſiugularia magis, & inuſitata ſectant. *Ibid.*

Continentia non habet meritum apud Deum, quæ gloriam requirit humanam. *Cant. Cant.* 7.

Væ nubibus pluētibus malos imbres ſuper eos, qui lutum faciant, fructum non afferant, *& amplius ibidem* Philoſophorum ventoſa non bonus imber eſt, qui ſterilitatem magis intulit terris, quã fertilitatem. Multò magis praua dogmata hæreticorum, mali imbres ſunt, quæ pro fructibus ſpinas producunt. *Ibid.* 58.

Non dicit hypocrita gloria mea eſt teſtimoniũ conſcientiæ meæ, quia & ſi iudicantium ſecundum faciem verbo, vultu, habitu, vel ſimulatorio eludat opinioni, ſed non eius, qui ſcrutatur renes, & corda, fallit, vel euadit iudicium. *Epiſt.* 42. *poſt medium.*

DE IMMORTIFICATIONE.

QVi voluerit animam ſuam ſaluam facere, perdet eam. *Matth.* 16. Perdet eam, dixit, ſiuè ponendo, vt Martyr, ſiuè affligendo, vt pœnitens, quanquam genus martyrii eſt, ſpiritu facta car-

carnis mortificare, illo nimirùm, quo membra ceduntur ferro, horrore quidem mitiùs, ſed diuturnitate moleſtiùs. *In Cant.ſerm.*30.

Spectacula vana rogo, quod proſunt corpori, quid væ animæ conferre videmur? At certè nihil in homine, cui curioſitas præſit inuenies. Friuola prorſus, & inanis, ac nugatoria conſolatio, & neſcio quid illi durius imprecer, quam vt ſemper habeat, quod requirat, qui iucundæ quietis pacem fugitans, curioſa inquietitudine delectatur. *De Conuerſ.ad Clericos cap.*12.

Deceptiſunt, qui gaudent in proſperitatibus huius ſæculi, ſi diem mortis ſuæ ad memoriam reduxiſſent, prius peccata ſua plorarent, quam de rebus vanis riderent. Qui de rebus vanis rident, ſi mala, quæ paſſuri ſunt in mente haberent, non riderent, ſed lugerent. *Mod.ben.viuen.ſer.*65. *tom.*2. *in initio.*

Riſum quaſi errorem deuitat, & temporalem lætitiam in luctum commuta. *Ibid.*

Stultus in riſu exaltat vocem ſuam, ſapiens autem vix tacitè ridebit. *Ibid.*

Tui cordis lætitia ſemper ſit modeſta, & tranquilla iuxta, quod Apoſtolus ait. *Gaudete in Domino ſemper iterum gaudete.* Ibid.

Riſus, & ioci inutiles conſcientiam vanam oſtēdunt, plerumque qualis ſit cor hominis demonſtrat riſus, & iocus. Non enim ille impudenter rideret laſciuè, ſi laſciuiam non haberet in mente. *Ibid.*

Mens caſta plus in luctu, quam in riſu. *Et infra.* Vbi riſus, & iocus abundat ibi perfecta charitas non regnat. *Ibid.*

DE

DE IMPATIENTIA IN MORBIS, ET IN ALIIS.

QVid hic vos dicitis ciborum obſeruatores, morum neglectores? Hyppocrates, & ſequaces eius docent animas ſaluas facere in hoc Mundo, Chriſtus & eius diſcipuli perdere. Quemnam vos è duobus ſequi magiſtrum eligitis? At manifeſtum te facit, qui ſic diſputat, hoc oculis, hoc capiti, & illud pectori, vel ſtomaco nocet. Profecto, vnuſquiſque quod à ſuo magiſtro didicit, hoc in medium profert num in Euangelio legiſtis has differentias. *In Cant. ſerm.* 30.

Chriſtus certè ad tumulum Lazari, nec flentes arguit, nec à fletu prohibuit: inſuper, & fleuit cum flentibus. Et lachrymatus eſt, inquit, Ieſus. Fuerunt lachrymæ illæ teſtes, profectò naturæ, non indices diffidentiæ. Denique, & prodijt mox ad vocem eius, qui erat mortuus nè continuò putes fidei præiudicium dolentis affectum. Sic nec fletus vtique noſter infidelitatis eſt ſignum, ſed cognitionis iudicium. Nec quia percurſus (morte fratris Gerardi) ploro, arguo ferientem, ſed prouoco pietatem, ſeueritatem flectere ſatago. Vndè, & verba mea dolore ſunt plena, non tamen, & murmure. *Ser. 26. Cant. circa fin.*

Quouſque diſſimulo, & ignis, quem intra me ipſum abſcondo, triſtè pectus adurit, interiora depaſcitur? Clauſus latius ſerpit, ſæuit acrius. Quid mihi, & cantico huic, qui in amaritudine ſum? vis doloris adducit intentionem, & indignatio Domi-

ni ebibit ſpiritum meum, ſubtracto ſi quidem illo per quem mea in Domino ſtudia vtcumque libera eſſe ſolebant, ſimul,& cor meum dereliquit me. *Ibid.circa principium.*

Exite, exite lachrymæ iampridiem cupientes: exite quia is,qui vobis meatum obſtruxerat, commeauit. Aperiantur cataractæ: miſeri capitis, & erumpant fontes aquarum, ſi fortè ſufficiant ſordos diluere culparum, quibus iram merui. *Et amplius.* Condeſcendat mihi omnis Sanctus, & in ſpiritu lenitatis, qui ſpiritualis eſt, ſuſtineat lamentantem. Luctus meus, humano quæſo penſetur affectu, non vſu. Videmus nempè mortuum quotidiè plangere mortuos ſuos,fletum multum,& fructum nullum. Non culpamus affectum, niſi cum excedit modum, ſed cauſam. Ille nimirum naturæ eſt, & eius turbatio pœna peccati, hæc vanitas, & peccatum. Etenim ibi ſola,niſi fallor, plorantur damna gloriæ carnis, vitæ præſentis incommoda. Et plorandi, quia ita plorant. Numquid ego ſic? Similis mihi affectus,ſed altera cauſa diſſimiliſque intentio. Nulla ſanè quærela mihi de omnibus, quæ ſunt mundi. In his profectò, quæ ſunt Dei ademptum doleo fidele auxilium, ſalutare conſilium. *Serm.26.Cant.circa medium.*

Vas figuli probat fornax, & tribulatio verè pœnitentes diſcernit. *De gradibus ſuperbiæ 9.*

Qui veraciter pœnitet,laborem pœnitentiæ non abhorret, ſed quidquid ſibi pro culpa, quam odit iniungitur, tacita conſcientia patientèr amplectitur. *Ibid. Vide de Patientia.*

DE

DE IMPEDIMENTIS.

OMnes ni fallor, quæ ſurſum ſunt quærimus intellectu fidei, & iudicio rationis; ſed nè eque forſitan ſapimus omnes, quæ ſurſum ſunt, anquam ineſcati his, quæ ſunt ſuper terram, vio-entò quodam præiudicio affectionis. Vndè enim a, quã paulo ante oſtendimus, animorum diuerſi-as, tanta diſparilitas ſtudiorum, conuerſationum anta diſſimilitudo? Vndè ſpiritualis gratiæ inopia anta, quibusdam eum aliis copia tanta exuberet? 'rofectò nec auarus, nec inops eſt gratiæ diſtribu-or; ſed vbi vacua vaſa deſunt, ſtare oleum neceſsè ſt. *De Aſcenſione ſer.6.*

Præoccupatum ſecularibus deſiderijs animum, electatio ſancta, declinat: nec miſceri poterunt era vanis, æterna caducis, ſpiritualia corporali-us, ſumma iuris; vt pariter ſapias, quæ ſurſum ınt, & quæ ſuper terram. *Ibid.*

Felices planè, qui ſoli iam Deo viuunt, ſoli va-ant intelligendo, diligendo, fruendo: nequè enim orpora, quæ corrumpuntur, illas aggrauant ani-nas; aut terrena inhabitatio ſenſus eorum tanquã nulta cogitantes depremit, qui cum Deo ambu-iſſe noſcuntur. Factum eſt impedimentum omne e medio, occaſio vniuerſa ſublata, materies nulla elicta eſt, quæ eorum affectum aggrauet, vel de-rimat intellectum. *Ibid.*

Præueniet Deus certè in benedictionibus dulce-inis deſolatam animam, & orantem vt fæliciter, non ad inſipientiam tibi conſolari renuenti, in

ipſius

ipſius memoria delecteris inebriatus ab vbertate domus, & voluptatis eius torrente potatus. *Ibid.*

Væ vobis, qui claues tollitis non ſcientiæ ſolum, ſed auctoritatis, nèc ipſi introitis, & multipliciter impeditis, quos inducere debuiſtis. Tollitis enim, & non accipitis claues. *De Conue. ad Clericos c.27.*

DE INCONSTANTIA.

PRorſus abſque perſeuerantia, nequè, qui pugnat victoriam, nèc palmam victor conſequitur. Vigor virium virtutum conſummatio eſt, nutrix ad meritum, mediatrix ad præmium. Soror eſt patientia, conſtantiæ filia, amica pacis, amicitiarum nodus, vnanimitatis vinculum, propugnaculum ſanctitatis. Tolle perſeuerantiam, nèc obſequium mercedem habet, nèc beneficium gratiam, nèc laudem fortitudo. *Denique non qui cæperit, ſed qui perſeuerauerit vſque in finem, hic ſaluus erit. Ep. 129. tom. 2.*

Sauul cum eſſet paruulus in oculis ſuis, Rex eſt ſuper Iſrael conſtitutus: non perſeuerans in humilitate, & regnũ amiſit, & vitam. Si cautela Sampſon ſic Salomonis deuotio, perſeuerantiam retinuiſſent, nec is profectò priuaretur ſapientia, nec ille viribus. Hoc ſummæ honeſtatis inſigne, hanc totius probitatis vnicam, fidemque cuſtodem cuſtodiri à vobis firmiter hortor, & præcor. *Ib. in medio.* *Vide de Perſeuerantia.*

DE

DE IGNORANTIA.

SI tam inerudita, & negligens fuerit anima, vt nec interiora ſua ſufficiat perſcrutari, attendat ea, quæ foris agit palam, & manifeſtè, & in ipſis quoque ſi diligenter quæſierit, inueniet ſapientiam. *De vita Animæ tom.* 1. *pag.* 165.

Conſidera ò anima, quid impendas corpori tuo, & inuenies ſine dubio, quod vitam ei ſenſumque miniſtras; & vitam quidem in toto corpore inuenies vniformem. *Ibid.*

Non viuere dicenda eſt anima tua (cuius vita eſt ſine dubio Deus tuus) quæ veritatis non habet cognitionem, ſed adhuc mortua eſt in ſemetipſa, quemadmodum, & ea ſine ſenſu, quæ non habet dilectionem. Eſt ergo animæ vita veritas, ſenſus charitas. *Ibid.*

Vide ne adicias adduc ignorare, ne fortè ſuper veniat terribilis comminatio, qua ſponſus intonat dicens. Si ignoras te, ò pulchra, inter mulieres egredere, & vbi poſt gregem ſodalium tuorum. *De Primordijs medijs.*

De ignorantia Dei, vniuerſæ malitiæ conſumatio venit, quæ eſt deſperatio. Apoſtolus dicit, quod ignorantia Dei quidam habent. Ego autem dico omnes ignorare Deum, qui nolunt conuerti ad eum. *Cant. Cant. tom.* 2.

Digitized by Google

DE INDISCRETIONE.

TV, qui alium doces, teipſum non doces. Alligas enim onera grauia, & importabilia: & imponis ea in humeros hominum, digito tuo nolens ea mouere. *De Reſurr. ad Abbates.*

Solus ille non habet modum, qui habet totum. *Cant. Cant. 70. tom. 2.*

Temetipſum attende vt alij noueris compati, vt arguas in ſpiritu lenitatis. Teipſum conſidera, ne & tu tenteris. *De Reſur. ad Abbates.*

Hic eſt zelus iuſtitiæ, quo aduerſus delinquentes accendimur, tanquam pietate ducti erga eam, quam contemni videmus iuſtitiam Dei. *Ib.*

Eme à Domino moderatam correptionem, quia omninò magnum quoddam bonum, & datum optimum eſt, & quod habeant pacui. *Ibid.*

Videas multos (syncera licet intentione, & benigno accedant animo) leuiter dicere, quod grauiter audiatur. Volat irreuocabile verbum, & quod ſanare debuerat (quia mordacius fortè videtur) exaſperat, & exulſerat magis, quando negligentiæ additur impudentia, etiam & impatientia cumulatur, vt qui ſordidus erat ſordeſcat adhuc, declinans in verba malitiæ ad excuſandas excuſationes in peccatis; ac more phrenecticè non ſolùm repellens, ſed & mordere tentans medici manum. *Ibid.*

Vide de Correctione.

Digitized by Google

DE INGRATITVDINE ERGA DEVM, ET PROXIMOS.

Ngratitudo inimica eſt animæ, exinanitio mæritorum, virtutum diſperſio, beneficiorum perditio. Ingratitudo ventus vrens, ſiccans ſibi fontem pietatis, rorem miſericordiæ, fluenta gratiæ. *Serm.51.in Cant.*

Ingratitudinem prorſus odit anima mea. Peremptoria ſiquidem res eſt ingratitudo, hoſtes gratiæ, inimica ſalutis. Dico ego vobis, quoniam pro me ſapere nihil ita diſplicet Deo, præſertim in filijs gratiæ, in hominibus conuerſionis, quemadmodum ingratitudo. Vias enim obſtruit gratiæ. *Ibid.*

Quin etiam conculcat gratia Dei, & vanam de ipſa contra ipſum ſibi fabricans fiduciam, vel in ore, vel in corde iactat ſe, non vſquequaque à Deo derelictum, toties ſibi iudicium manducans, & bibens, quoties viſitationis, & conſolationis à Deo accipit gratiam, & inde non in Domini, ſed in voluntatum ſuarum executionem preſumit fiduciam. *De Nat.Diui.Amoris c.5.*

Quid enim peius, quam non reconoſcere Deum eſſe largitorem omnis boni. Quod qui non agnoſcit, quomodo grates deferet ei, quo nihil ſe eximet accepiſſe? Et certè non pauci tales ſunt, quos ex ipſorum verbis potes agnoſcere. *De Paſs.c.29.*

Qui credunt ſe quidem accepiſſe, quod non habent è Deo, ſed tamen propter mærita ſua volunt benignum Deum Ieſum ſua gratia ſpoliare. Dic

mihi. Quis dedit tibi poſſe mereri? Quid enim habes, quod non accepiſti. Quid gloriaris, quaſi non acceperis? Et tamen ſi vis ſcire, quomodo acceperis, audi eundem Apoſtolum. *Gratia, inquit, Dei ſalui facti ſumus. Ibid.*

Tantò maiori ſtudio placendi opus eſt, quantò eſt maior ille, cui placendum eſt. *Ibid.*

Omnia huius mundi tibi dedit Deus, & tu propter omnia relinquis eum? Omnia propter te fecit Deus, & tu propter omnia dimittis temetipſũ? Propter omnia, quæ occurrunt tibi, dimittis Deũ, & idcirco omnia dimittunt te. Propter creaturas relinquis Creatorem, & ideò contra te inſurgent omnes creaturæ. *De miſeria human.*

Væ tibi ſi forte vitijs, & peccatis pernicioſior ſucceſſerit ingratitudo. *In Annunciatione Dominica ſermo 3.*

Peruerſi cordis eſt occaſiones ingratitudinis inueſtigare. Nemo id facit niſi, qui etiam gratis eſſet ingratus. Puto enim neutrum tibi propterea minus vtile, quam quod præſtanti minimè difficile fuit. *In Pſalm. Qui habitat ſerm. 14.*

Non recedant à te beneficia Redemptoris, nec à corde tuo, neque ab ore, non à memoria, non ab affectione. Hæc cogita ſemper, in his iugiter delectare. His velut quibuſdam ſtimulis vrgens ſolicita animam tuam, his facibus eum inflammare cura ad redamandum eum, qui tam multipliciter ſuũ tibi erga te commendat amorem. *Ibid. ſerm. 14.*

Quam verò ingratus eſt ei, qui propter hominem, vniuerſum hunc condidit Mundum, quiſquis vt ſubſtantiam eius, quam concupiſcit obtineat,

pro-

Digitized by Google

procidens non veretur adorare malignum. *Ibid.* 14.

Caue tibi, qui in Eccleſia Chriſti locum cerneris tenere ſublime. Quam ingratus enim, imò quã iniurioſus es, illi magno Sacramento pietatis, ſi in illo quæſtum æſtimes pietatem. Quam infidelis ei, qui miniſterium hoc ſanguine proprio, conſecrauit, ſi eo quæras gloriam tuam, quæ nihil eſt, quæras, quæ tua ſunt, non quæ Ieſu Chriſti. *Ibid.*

Quàm indignè reſpondens eius dignationi, qui indiſpenſatione humilitatis ſuæ ſublimem eſse te fecit, Cæleſtia tibi Sacramenta commiſit, Cæleſtem fortè & ampliorem, quam ipſi ſpiritibus cæleſtibus tradidit poteſtatem. Si deorſum ipſe te mittas ſapiens, non quæ ſurſum ſunt, ſed quæ ſuper terram. *Ibid.*

Eas verò cogitationes, quæ iuſtitiæ, & veritatis nos admonent, tota deuotione ſuſcipientes diuinæ dignationi gratiam habemus; ne aliquando tantæ benignitati inueniamur ingrati, ſcientes quoniam ipſe eſt, qui loquitur iuſtitiam, ipſe enim cuius ſermo veritas eſt. *De Septem ſpiritibus tom.* 1.

Quantæ enim temeritatis, imò quantæ inſaniæ eſt, ſi fortè dum alloquitur nos Dominus Maieſtatis, nos inſenſati auertamus aurem, & ad neſcio quas ineptias conuertamur. *Ibid.*

Quanta hæc eſt iniuria, & quam grauiter vindicanda, cum viliſſimus vermis clamantem ad ſe audire dedignatur Creatorem vniuerſitatis? Quãta verò, & quam ineffabilis diuinæ dignatio bonitatis, quæ quotidie conſpicit nos infælices, auertentes aures, obdurantes corda, & nihilominus clamat ad nos. *Ibid.*

Digitized by Google

Væ generationi huic miſeræ ab imperfectione ſua cui ſufficere videtur inſufficientia, imo inopia tanta. *Contra peſſimum ingratitudinis.*

Quantos videmus, quaſi oblites ſui, & peccatorum ſuorum, Dei quoque, & beneficiorum eius immemores, ſic non redimere, ſed amittere tempus, vt de moribus, & affectionibus ſuis vix vltima apud ipſos mentio fiat. *Ibid.*

Familiaris Dominus fatuum nutrit ſeruum. *Ibid.*

Multos videmus vſque hodie ſatis importunè petentes, quod ſibi deeſſe cognouerint, ſed paucos admodum nouimus, qui dignas ſuper acceptis beneficijs gratias agere videantur. Nec reprehenſibile, quod inſtanter petimus, ſed planè petitioni negat affectum, quod inuenimur ingrati. *Ibid.*

Quam multos videmus, & plangimus fratres, qui dummodò maneat habitus, & tonſura, ſalua ſibi omnia arbitrantur? non conſiderantes miſeri, quemadmodum ingratitudinis vermis, interiora corrodens, ob hoc tantum corticem, quem videns transfretare diſſimulet, fortè recogitent, & erubeſcant ipſaque verecundia emendetur. *Ibid.*

Vides non omnibus prodeſſe, qui à lepra ſæcularis conuerſationis, cuius peccata manifeſta ſunt, emundantur; ſed nonnullis peius in occulto ingratitudinis vlcus oriri, quod tanto periculoſius ſit, quanto interius. *Ibid.*

Omninò ſola nos à profectu conuerſationis impedit ingratitudo noſtra, dũ quodammodò amiſſum reputans dator, quod ingratus accepit, cauet ſibi de cætero, ne tanto plura amitteret, quantò plu-

plura conferret ingrato. *Ibid.*

Felix, qui ſe alienigenam reputans, etiam pro quibuſque minimis beneficiis non minimas refert grates, gratuitum eſſe non dubitans, neque diſſimulans, quod alieno impeditur, & ignoto. *Ibid.*

Nec verbo tantùm, vel lingua, ſed opere, & veritate exhibeamus nos gratos ei, qui gratiarum actionem, magis quam dictionem à nobis exigit dator gratiarum Dominus Deus noſter. *Ibid.*

Quis ille pudor erit, quæue confuſio, poſt tanta beneficia, tam tepidos, tam imperfectos, tam vacuos apparere ante faciem Domini noſtri? *De Sex tribul. tom.* 1.

Mens, quæ ignorat abſceſſum, patet ſeductioni, & quæ reditum non obſeruat, erit ingrata viſitationi. *Cant. Cant.* 17.

Quid meruit de te Deus tuus, quoniã non vis, vt & ipſe à ſuo, quod ſuum eſt debitore recipiat? Immò vni inuidens, duos tibi reddis inſenſos, dum & Dominum ſerui obſequio, & Domini gratia ſeruum fraudare conaris. *Ep. 7. circa finem.*

DE INOBEDIENTIA. ET OBSTINATIONE.

INobedientiæ crimen abſque dubio fiat apud Samuelem aduerti: *Quaſi*, inquit, *peccatum ariolandi eſt repugnare, & quaſi ſcelus idolatriæ nolle acquieſcere.* Non ait non acquieſcere, ſed nolle acquieſcere, vt non iuſſionis ſimplex ipſa tranſgreſſio, ſed voluntatis ſuperba contempto ſcelus idolatriæ reputetur. Non eſt enim idipſum nolle obedire, & non obedire. Hoc quippè interdùm

erroris eſt, nonnunquam & infirmitatis, illud verò aut odioſæ pertinaciæ, aut contumaciæ non ferendæ. *In tract. de Præcepto, & Diſpenſ. circa med. tom. 2.*

Diſce homo obedire, diſce terra ſubdi, diſces puluis obtemperare. De auctore tuo, loquente Euangeliſta. Et erat, inquit, ſubditus illis, haud dubium, quin MARIÆ, & IOSEPH. Erubeſce ſuperbe cinis. Deus ſe humiliat, & tu te exaltas? Deus ſe hominibus ſubdit, & tu dominari geſtiens hominibus, tuo te præponis auctori? Si hominis, ò homo, incitari dedignaris exemplum, certè nõ erit tibi indignum ſequi auctorem tuum. Si non poteris forſitan ſequi eum quocumque ierit, dignare vel ſequi quo tibi condeſcendit. *Hom. 1. tom. 1. ſuper Miſſus eſt.*

Deus Prælatos ſibi quodammodò æquare dignatus, ſibimet & imputat illorum, & reuerentiam, & contemptum, ſpecialitèr conteſtans eis. *Qui vos audit me audit, & qui vos ſpernit me ſpernit.* An non denique hoc ipſum, & regula noſtra prohibet, vbi ait: *Obedientia, quæ maioribus præbetur Deo exhibetur?* Quamobrem quicquid Vice Dei præcipit homo, quod non ſit tamen certum diſplicere Deo, haud ſecus omninò accipiendum eſt, quam ſi præcipiat Deus. *De Præcepto, & Diſp. cirta principium.*

Illam, qua toties Deum conſcientijs veſtris teſtibus offendiſtis, propriam, ſcilicet, voluntatem veſtram, ecce nunc iterum magiſtram habetis non me. Illa vos naturæ docet non parcere, rationi non acquieſcere, non obtemperare ſeniorum conſi-

lio, vel exemplo, non obedire nobis. Non legi-tis in regula veſtra, quod quidquid ſine voluntate, vel conſenſu patris ſpiritualis fit, vanæ gloriæ deputabitur, non mercedi? *Serm. 19. in Cant.*

Ieſus cum iam creuiſſet ætate, & ſapientia apud Deum, & homines, cum iam duodecim annorum eſſet, & remanſiſſet in Hieruſalem; inuentus à Beata Virgine, & Ioſeph, cuius filius putabatur, in medio Doctorum audiens illos. Et tu ergo ſubditus eſto propter illum. Sed iam tibi in ipſa obedientiæ via aliqua fortaſſis dura, & aſpera occurrere poſſunt, vt accipias interdum præcepta nonnulla, quæ licet ſalubria ſint, minus tamen ſuauia videantur. Hæc ſi moleſtè cęperis ſuſtinere, ſi diiudicare Prælatum, ſi murmurare in corde, etiam ſi exterius impleas, quod iubetur, non eſt hæc virtus patientiæ, ſed velamentum malitiæ. Neceſſe eſt ergo, vt illuceſcat dies patientiæ, per quam omnia dura, & aſpera tacita amplectaris conſcientia, te magis diiudicans, & durius arguens, cui nimirum diſplicent, quæ ad ſalutem ſunt, & in cogitatione tua ſemper partem magiſtri quo ad potes aduerſus temetipſum iuuans, teque in omnibus accuſare, ipſum verò magis excuſare laborans. *Serm. 3. de Circumciſ. Dom.*

Perfecta obedientia legem neſcit, terminis non arctatur, neque contenta anguſtijs profeſſionis, largiori voluntate fertur in latitudinem charitatis, & ad omnes, quod iniungitur ſpontanea, vigore liberalis, alacriſque animi modum non conſiderans in infinitam libertatem extenditur. Hæc eſt illa, de qua ſignantèr Apoſtolus Petrus: *Caſtificantes,*

tes, inquit, *corda veſtra in obedientia charitatis*, pulchra ipſam per hoc ſequeſtrãs ab illa inerti, & ſeruili obedientia, quodammodo nec charitati prõpta, ſed obnoxia neceſſitati. Hæc iuſti illius, cui lex poſita non eſt, propria eſt. Quanquam nec iſtam regula ipſa (Benedicti) tacuerit, vbi monet, ſi fratri impoſſibilia iniungantur, vt confidens de adiutorio Dei obediat ex charitate. *De præc. & diſp. to. 2. pag.* 155. *circa princ.*

Solum eſt cor durum, quod ſemetipſum non exhorret, quia nec ſentit. Quid me interrogas? Interroga Pharaonem. Nemo duri cordis ſalutem vnquam adeptus eſt, niſi quem fortè miſerans Deus abſtulit ab eo, iuxtà Prophetam, cor lapideũ, & dedit cor carneum. Quid ergo cor durum? Ipſum eſt, quod nec conpunctione ſcinditur, nec monetur precibus, minis non cedit, flagellis duratur, ingratum ad beneficia eſt, ad conſilia infidũ, ad iudicia ſæuum, inuerecundiam ad turpia, impauidum ad pericula, inhumanum ad humana, temerarium ad diuina, præteritorũ obliuiſcens, præſentiũ negligens, futura non prouidens. Ipſum eſt, cui præteritorũ preter ſolas iniurias, nihil omninò non præterit, præſentium nihil non perit; futurorũ nulla niſi fortè ad ulciſcendum proſpectio, ſeù præparatio eſt. Et vt in breui cuncta horribilis mali mala complectar, ipſum eſt, quod nec Deum timet, nec hominem reueretur. *lib.* 1. *de conſider. in princ.*

An verò grauior vlla phreneſis iudicatur, quã impenitentia cordis, & peccandi obſtinata voluntas? ſiquidem manus nefarias, iniicit ſibi ipſi: nec carnem, ſed mentem lacerat, & corrodit. *De Conu. ad Clericos cap.* 4.

Vo-

Digitized by Google

Volui nimirum perimere hoſtem, & eripere fratrem, & non feci ſic, magis autem contrarium accidit, nam læſi animam, & culpam auxi. Siquidē acceſſit, & contemptus. Nolunt audire te, inquit Dominus, quia nolunt audire me. Vide quam maieſtas contemnitur? *In Cant. ſer.* 42.

Plerumque etiam impatientia contemptui iungitur, itàut aliquis non ſolùm non curet corrigi obiurgans, ſed inſuper obiurganti indignetur more phrenetici manum medici repellentis. Mira peruerſitas. Medicanti iraſcitur qui non iraſcitur ſagitanti. *Ibid.*

Aliquoties additur, & impudentia, vt non modo impatienter ferat, quod corripitur, ſed etiam id vndè reprehenditur impudentèr defendat. Hoc planè deſperatio. *Frons*, inquit, *mulieris meretricis facta eſt tibi, noluiſti erubeſcere.* Et ait: *Receſſit zelus meus à te, vltra non iraſcar tibi.* Solo auditu contremiſco. Sentis nè, quanti periculi, quantique horroris, & tremoris res ſit peccati defenſio? Dicit iterum: *Ego quos amo corrigo, & caſtigo.* Si ergò te zelus deſeruit, & amor: nec eris amore dignus, qui indignus caſtigatione cenſeris. Vides, quia tunc magis iraſcitur Deus, cum non iraſcitur. *Ibidem, & infra.*

An non ex hac odioſa impudentia pullulabit mox impenitentia mater deſperationis? Quem enim peniteat ſuper bono, quod putat? *Ibid.*

Quoniam Angelis ſuis mandavit de te, vt cuſtodiant te in omnibus vijs tuis. Videamus, inquit, & demonum vias. Videamus, & caveamus, videamus & fugiamus eas. Siquidem viæ illorum præſumptio,

ptio,

ptio, & obſtinatio, *& infra.* Propter præſumptionem ſtare non potuerunt; propter obſtinationem, qui cecidit, non adijciet, vt reſurgat. Ex hac namque ſpiritus vadens, ex illa non rediens eſt. Et mira quidem præſumptio dæmonum, ſed non minus mira obſtinatio eſt, quod ſuperbia eorum ſemper aſcendat, propterea non eſt illis comutatio. Qua enim conuerti noluerunt à via præſumptionis, inciderunt in viam obſtinationis. Quam peruerſo, & euerſo ſunt corde fidelium hominum, quicumque ſectantur veſtigia dæmoniorum, ingrediuntur dæmonum vias? *Ser.* 11. *Qui habitat* t. 1.

Viæ quidem hominum ipſæ ſunt de quibus dicitur. Tentatio vos non apprehendat, niſi humana, & quia humanum eſt peccare. Porro vias diabolicas à natura hominis alienas eſſe, quis neſciat, niſi quod in nonnullis ipſa ſibi conſuetudo induiſſe naturam videatur? Cæterum, & ſi quorundam hominum ſit, non humanum tamen, ſed diabolicum eſt in malo perſeuerare. *Ibid.*

Væ tibi, qui poſt lapſum fortiorem te nobis exhibes. Vt quid tam rigidus es in tuam ipſius perniciem? Inclinare potius, vt melius erigaris, & ne prohibeas frangi, quod diſtortum eſt, ut poſſit melius ſolidari. *Apoſt. Petri. & Pau.* 3.

Obſtinatio non permittit nos ad alterius cor ingredi, nec ſuſpicio patirur credere nos ab alijs amari. *In Aſſumpt. B. M. V. n.* 5. *in fine.*

Tam mordax, & amarus ſermo inuenitur in ore hominis obſtinati, quod nulla ad eum penetrare queat beneuolentia monitoris. *Qui habitat. n.* 13.

Inobedientia eſt cauſa mortis; omnes experimur,

ur, omnes morimur propter eam. Impatientia imæ perditio eſt. *De obedientia to.1.pag.157.*

Cor durum eſt, quod contritione non ſcinditur, ecibus non flectitur, minis non cedit, flagellis oduratur. *De ſepulchro n.11.*

Impium eſt ſentire de Deo, quod continere poſt ſuper te viſcera ſua, & auertere aurem à ſingulo tuo, vel clamore. *Ep.351.*

Vulneri vetuſto, & neglecto callus obducitur, & eo inſanabile, quo inſenſibile fit. *De conſid. ad Eug. lib.1. prope initium.*

Vide de Obedientia.

DE INVIDIA.

INuidia eſt animi tinea, ſenſum comedit, pectus vrit, mentem afficit; cor hominis quaſi quædam peſtis depaſcit, & cuncta bona ardore peſtifero deuorat. Inuidus alienum bonum, ſuum facit inuidendo peccatum. *De Int. domo cap.42.*

Triſtius invidia nihil eſt, quæ protinus ipſum auctorem torquet, exeruiatque ſuum. Omninò igitur fugienda eſt, & execranda eſt, quoniam illa Deus offenditur, proximus læditur, animus affligitur. *Ibid. cap.61.*

Inuidia ſemper torquet poſſeſſoris ſui animum, quamuis ſæpè ledere non poſſit ſuum, erga quem ſæuit proximum. Sed cum mala ſit omnis inuidia, peſſima tamen eſt huius mali ſpecies, quæ ſub ſpecie ſanctitatis ſuas exercet iniurias. *Ibid.*

Homo inuidus membrum eſt diaboli, cuius inui-

uidia mors intrauit in orbem terrarum. Inuidia cuncta germina virtutum concremat. *Mod. ben. viuend.n.34.t.2.*

Inuidia tinea eſt animæ. Primum nocet ſibi, quàm alteri. Primùm ſeipſum mordet, quam alterum. Primum ſuum mordet auctorem. Senſum hominis comedet, pectus urit, mentem lacerat, cor hominis quaſi quædam peſtis paſcit, igitur contra inuidiam occurrat bonitas, charitas præparetur aduerſus inuidiam. *Ibid.*

De bono alterius non doleas. De alterius profectu non tabeſcas, de alterius felicitate non crucieris. *Ibid.*

Nulla virtus eſt, quæ non habeat contrarium inuidiæ malum. Sola miſeria caret inuidia. *Ibid.*

Quis enim tam grauis pruritus oculi, quam inuidia eſt? Nec verò alijs livor inuidus, quam aliena gloria, & felicitate torquetur. Miſeria enim, vt aiunt, inuidia caret. *De verbis Iſaiæ proſer.5.*

Graue onus iniquitas ſedens ſuper talentum plumbi. *Pſal. Qui habitat n.15.*

Vbi inuidia ibi mors, profectò non poteſt filius, & inuidere, & viuere. *Ep.7.*

DE IRACVNDIA.

ORat Chriſtus pro ſuis occiſoribus, tu nõ orabis pro detractoribus? *De Paſs.c.8.*

Cùm in te ſæuiunt inimici, cum obloquntur, minuantur, damna ingerunt, & cum in facie cædunt, imò, & cum occidunt: imitare ſponſum tuum, e dic ex toto corde: O ſponſe *ignoſce illis, quia neſciunt*

quid

Digitized by Google

uid faciunt, ideſt, quantum delinquant, ignorant.
*e Paſs.c.*8.

Diligere inimicos magis diuinum eſt, quam hunanum. *Ibid.c.*11.

Tanto quiſquam conuincitur minus ſapiens, quanto eſt minus patiens. *Mod.be.viuend.*35.

Per iram oculus mentis turbatur, ſapientes perdunt ſapientiam, alienatur homo à ſemetipſo. *Ibid.*

Quidam citò iraſcuntur, ſed ad pacem cito redeunt. Quidem verò tardius iraſcuntur, & ad pacem tardius reuertuntur. Alij autem, quod grauius eſt, ad iram citius incitantur, & ad pacem tardius inclinantur. Melius eſt tamen, qui citius iraſcitur, & ad pacem citius reuertuntur, quam qui tardiùs iraſcitur, & ad pacem tardius incitatur.

Si non potes vitare iram, vel temperare, non te rapiat furor, non inflammet ira, non te commoueat indignatio. Sol non occidat ſuper iracundiam tuam. *Ibid.*

Nimirum affectio naturalis ira hominum eſt, ſed abutentibus bono naturæ grauis perditio eſt, & miſeranda pernicies. *Qui habitat.*134.

Nolite iraſci eis, qui tranſitoria vobis auferunt, qui conuitia inferunt, qui ingerunt fortè ſupplicia, & poſt hoc faciunt nihil. *Ibid.*

Iraſcimini ei, quæ ſola vobis nocere poteſt, ſola facere, vt omnia illa non proſint. Vultis ſcire, quænam illa ſit? Iniquitas propria. *Ibid.*

Væ filijs diffidentiæ, his quoque, qui ex Adam ſunt, qui nati iræ filij, ipſi ſibi iram in furorem virgam in baculum, imò in malleum diabolica obſtinatione conuertunt. *Cant.Canti.n.*69.*tom.*1.

Væ

Digitized by Google

Væ etiam quamuis mitius quibuſdam filijs iræ, qui nati in iram non expectauerunt renaſci in gratia: nempè mortui in quo, & nati iræ filij permanebunt. *Ibid.*

Plus vero iraſci, quam ireſcendum ſit, peccatum peccato addere eſt. *Ep.69.in princ.*

DE IVDICIO PROPRIO.

QVæ maior ſuperbia eſſe poteſt, quam ſi vnus homo ſuum iudicium præferat vniuerſæ congregationis iudicio, quaſi ſolus habeat Spiritum Dei? *Serm.2.& 3.tom.1. de Reſurrect.*

In corde duplex eſt lepra, propria voluntas, & proprium conſilium. Lepra vtique nimis peſſima, eoque pernicior, quo magis interior. *Ibid.ante.*

Qui ſe ſibi magiſtrum conſtituit, ſtulto ſe diſcipulum ſubdit. *Ep.87.§.3.*

Non piget quoties datur occaſio, ab hac tam graui peſte (obſtinationis) præmunire vos, vt eam omnimodis fugiatis, quod hæc quid ſit ſumma quædam religionis ſubuerſio, & verè iuxta teſtimonium Legislatoris *venenum aſpidum inſanabile. Qui habitat.ſerm.13.*

Legant hoc, qui dicere, quæ non didicere, conantur, diſcipulos ſibi coaceruantes, qui nunquam diſcipuli extitere cæci duces cæcorum. *In vita S.Malachiæ to.2.in princ.*

Quod ſi culpam amici in tuo iudicio amor illius, aut minuit, aut prorsùs abſcondit; quanto magis amor tui tuum contra te iudicium fallet? *De grad.Humilit.to.2.p.171.*

Qui

Digitized by Google

Qui veſtri curam ſemel nobis credidiſtis, quid rſum de vobis vos intromittitis? *Ser.19.in Cant.* Terribilis eſt Deus, in iudicijs ſuper filios hoinum. Hæccine cruciatũ cauſa tota, quod in hoc culo bona recepit? Ipſa planè. Neque enim ad ꝛc nos de Paradiſo voluptatis animaduerſio dina eiciſſe videtur, vt alteram ſibi, hic Paradiſum linuentio humana pararet. *Declamationes cir.med.* Sicut ſæcularium rerũ proſperitas occidit ſtulım ſæcularem, ſic & poteſt abundantia ſpiritualis roſperitatis occidere indoctum ſpiritualem; atue ideo, non ſpiritualem. Spiritualis quippe diiuicat omnia. *In ramis Palmarum ſerm.2.*

DE IVDICIO TEMERARIO.

SI is, qui de claustro eſt, eum qui verſatur in populo interdum minus diſtricte, minuſuè circũpectè, ſe ſe agere deprehenderit, v. g. in verbo, in :ibo, in ſomno, in riſu, in ira, in iudicio, non ad iudicandum confeſtim, proſiliat, ſed meminerit ſcriptum. *Melius eſt iniquitas viri, quam benè faciens mulier.* Ec. 41. 14. Nam tu quidem in tui cuſtodia vigilans benefacis, ſed qui iuuat multos, & melius facit, & virilius. Quod ſi implere nõ ſufficit, abſque aliqua iniquitate, ideſt, abſque quædam inæqualitate vitæ, & conuerſationis ſuæ; mementò, quia charitas operit multitudinem peccatorum. Hæc dicta ſint contra geminam tentationem, qua ſæpè viri religioſi Epiſcoporum, vel ambire gloriam, vel exceſſus temerè iudicare diabolicis inſtigationibus incitantur. *Vt ſup.in Cant.ſer.12.*

Exem-

Exemplum efficacius perſuadet, & altius imprimitur animo, mitto vos ad ſanctum illum ſenem, qui cum audiſſet peccaſſe vnum ex fratribus, amariſſimè flebat, inquiens; Ille hodie, & ego cras. Qui ſic flebat ſuper ſe, putas, quia non compaſſus ſit fratri? *Ser. 2. de Reſurrect. tom. 1.*

Nil rectè exiſtimat, qui ſeipſum ignorat. *De Int. Do. cap. 65.*

Si verò alium quemdam peſſimis operibus videas inſudantem, ne te illi præferas; quia neſcis vtrum exemplo latronis ad vltimum conuertatur. *De Paſſione Domini cap. 29.*

Nullum, & tu iudicare præſumas, nec licet te optimum cuiquam alteri, quamuis peſſimo præferas, quia tuus, & illius qualis futurus ſit exitus ignoras. *Ibid.*

Diſcerne te tuo iudicio, non alieno. Nemo enim magis ſcire poteſt quis, ſis, ſicut tu, qui conſcius es tibi. *De Int. Dom. cap. 43.*

DE LOQVACITATE.

QVod inter ſe loquuntur homines, nunquam ſcire deſideres. Omne etiam genus mendacij ſummopere fuge. *De Int. domo. cap. 43.*

Nec caſu, nec ſtudio loquaris falſum, quia os, quod mentitur, occidit animam. *Ibid.*

Per nullam fallaciam vitam alicuius defendas. Fuge inhoneſta verba, reijce verbum, quod non ædificat audientes. *Ibid.*

Vanus ſermo citò polluit mentem, & facile agitur, quod libenter auditur. *Ibid.*

Vanus

Vanus ſermo, vanæ conſcientiæ eſt iudex. *Ibid.*

Mores hominis lingua pandit, & qualis ſermo oſtenditur, talis animus comprobatur, quoniam ex abundantia cordis os loquitur. *Ibid.*

Sermo vanus non erit abſque iudicio: quia ab omni rectitudinis ſtatu, depereunt, qui per vana dilabuntur. *Ibid.*

Stude loqui, non quodlibet, ad quod oportet. Qui ocioſum verbum non reprimit, adnoxia citò tranſijt. *Ibid.*

Mementote, lingua eſt, quæ contra vitia linguæ loquitur, vt in eo, vel maximè haberi debeat excuſata, quod nec parcat, & aduerſus propria quoque ſui ipſius pericula muniat audientes. *De triplici cuſtodia.*

Vide de Silentio.

DE LVDO.

NOn ſolùm profuſos, ſed omnes iocos arbitror declinandos, niſi fortè plenum gravitatis, & gratiæ ſermonem eſſe, indecorum eſt. *De Ord. vitæ tom. 2. p. 233.*

Ingemiſcendum eſt autem iugiter, & poſpoſita ſecuritate lugendum, ne à Deo deſeramur propter ſuperbiam, & negligentias, & in poteſtate dæmonum relinquamur. *Ibid.*

Caueamus, nedum relaxare animum volumus, ſoluamus omnem harmoniam, quaſi concentum quemdam bonorum operum. Vſus enim cito inflectit naturam. Quam multos ſtultorum ſocietas decipit? *Ibid. ante.*

Digitized by Google

Quid nobis cum fabulis,riſu,& ioco? Nam licet interdum honeſta ioca ſuauia ſint, tamèn ab Eccleſiaſtica aberrant regula, quoniam, quæ in ſcripturis ſanctis non reperimus,quomodo vſurpare poſſumus? Cauenda ſunt enim omnia, quæ inflectere poſſunt grauitatem propoſiti noſtri, noſtræque profeſſionis. *Ibid.*

De Luxuria. Vide de Concupiſcentia.

DE MVNDO.

Vis noſſe quis ſit,qui diligat Mundum? Nequè enim creaturas Dei iuberis odiſſe, ſed,quæ à Deo non ſunt, ea diligere prohiberis. Quæ verò ſint hæc,Ioannes ipſe loquitur,adijciens. *Nolite*, ait,*diligere Mundum neque ea, quæ in Mundo ſunt, omnia enim,quæ in Mundo ſunt concupiſcentia carnis eſt,& concupiſcentia oculorum & ambitio ſæculi:quæ non ſunt, inquit, ex patre, ſed ex Mundo*: Et infra. *Ambitio curioſitas & voluptas non ex patre ſunt ſed ex Mundo.Declamationes tom. 2. pag. 186. litt.E.2.*

Quæ ergò nos angit veſania, vitiorum ſitire abſinthium, huius Mundi ſequi naufragium, vitæ labentis pati infortunium,impiæ tirannidis ferre dominium, & non magis conuolare ad Sanctorum felicitatem,ad Angelorum ſocietatem,ad ſolemnitatem ſupernæ lætitiæ, & ad iucunditatem contemplatiuæ vitæ, vt poſſimus intrare in potentias Domini, & videre ſuperabundantes diuitias illas bonitatis eius. *Medit.4.tom.2.p.211.*

Cauendum nobis eſt,ne tranſitoria,& terrena pluſ-

Digitized by Google

ſquam oportet, diligamus. *Mod. benè vivendi m.6.tom.2.*
Terrena, quidem nobis in vſu eſse debent Cætia verò in deſiderio. *Ibid.*
Facile contemnit omnia qui ſe quotidie moriturum exiſtimat. *Ibid.8.*
Si quotidie mortem noſtram ad memoriam reducimus omnia terrena deſpicimus. Et ſi diem mortis noſtræ in mente habemus, citò omnia, quæ in hoc Mundo ſunt deſpicimus. *Ibid.*

Cognoſce te peregrinum eſſe in hoc Mundo, quia non eſt hic patria tua, ſed in Cœlo: Non habes hic manentē ciuitatem, quia Deus promiſit tibi in Cœlo Hieruſalem Cœleſtem. *Mod. be. viuendi num.65.*

DE ODIO.

ANte mihi contingat mori, quam audire in vobis quempiam iuſtè clamitantem. *Filii matris meæ pugnaverunt contra me.* Nonnè præſentis congregationis tanquam vnius matris filij omnes vos eſtis ſinguli alterutrum fratres? *Paulo poſt.* Proinde dilectiſſimi, pacem habete ad vos, & nolite lædere inuicem, non facto, non verbo, non ſigno qualicumque. Sic enim peccantes in fratrem, in Chriſtum peccatis, qui ait. *Quod vni ex minimis meis feciſtis, mihi feciſtis.* Nec cauendum à grauioribus tantum offenſis, v. g. ab aperto conuitio, ſeu maledicto; ſed à clandeſtino quoque, & venenato ſuſurio. Non inquam ſufficit os cuſtodire ab his, & his ſimilibus cauenda ſunt, & leuia: ſi tamen leue

debeat dici,quodcumque in fratrem præſumpſeris voluntate lædendis cum hoc ſolo, ſi iraſceris illi, diuini reus iudicij teneris. Meritò quidem:nam quod tu leue putas, & ob hoc leuius præcipitas, plerumque alius aliter accipit, tanquam homo videns in facie, & ſecundum faciem iudicans, paratus feſtucam trabem ſuſpicari, & ſcintillam putare fornacem. Non enim eſt omnium charitas illa, quæ omnia credit. Et ita intercepto vitali ſpiritu, dum ſuis deſtituta alimentis vadit ad mortem anima, pro qua Chriſtus mortuus eſt,quid tu interim quæſo animi habes. *In Cant.Serm.29.Et infra.*

Quod ſi dixeris illum non tam grauiter pro tam leui cauſa debuiſſe turbari. Reſpondeo, quanto leuior eſt, tanto à te leuius potuit non committi: quanquam neſcio, quomodo leue dicas, vt iam dixi, quicquid amplius eſt,quam iraſci, cum vel hoc ipſum obnoxium eſſe iudicio ex ere ipſius acceperis iudicis. Quid enim tunc leue dixeris, in quo offenditur Chriſtus, vnde ad Dei iudicium pertrahi habes, cum horrendum ſit incidere in manus Dei viuentis? Tu ergo accepta fortè iniuria (quod quid interdum non accidere in his conuentibus difficile eſt) non continuò,more ſæcularis oblique referire fratrem reſponſione feſtines, ſed neque, ſub ſpecie quaſi corripiendo verbo acuto, & vrenti transfigere audeas vllatenus animam, pro qua Chriſtus affigi cruci dignatus eſt, non grunnire quaſi increpando,non labijs muſſitare, quaſi murmurando,non narem contrahere,aut cachinnare quaſi ſubſannando, non frontem rugare, quaſi inuehendo, aut cominando. Sanè commotio tua ibi

ibi moriatur, vbi oritur, nec permittatur exire, quæ mortem portat, ne perimat, vt dicere poſſis, & tu cum Propheta. *Turbatus ſum, & non ſum locutus. Ibid.*

O ſi ſcires bonitatem Optimi Dei, & quam bonus eſt, qui te monet orare pro perſequentibus, & calumniantibus te, & quantam mercedem talia orantibus paret. Certè iam dudum petiiſſes ab eo, & dediſſet tibi ſolem talis charitatis, & pluuiam talium lacrymarum, qui dat omnibus affluenter, & non improperat. Apud quem eſt fons vitæ, & in cuius lumine videbitur lumen, lux vera, quæ illuminat omnem hominem dulcis Ieſus. Ad cuius exemplum diuide, & tu charitatem tuam, diuide lacrymas tuas, tam cum inimicis tuis, quam cum amicis, vt ſis filius Patris tui Cœleſtis, & frater, & imitator Domini Ieſu, qui ſuper ciuitatem fleuit peccatricem, pro occiſoribus ſuis orauit, vt non perirent. *De Paſſione cap. 32. tom. 2.*

Odium ſeparat hominem à Paradiſo: ſubtrahit hominem à Cœlo. Nec per paſſionem deletur, nec per martyrium purgatur, nec per ſanguinem effuſus abluitur: non debemus odio habere homines, ſed vitia. *Mo. be. viuen. nu. 36. tom. 2.*

Qui fratrem ſuum odit, in tenebris eſt, & in tenebris ambulat. *Ibid.*

Deum non diligit, qui hominem odit. Quantum intereſt inter feſtucam, & trabem, tantū etiam diſtat inter iram, & odium. Odium eſt enim ira inueterata. *Ibid.*

Per iram turbatur oculus mentis; per odium extinguitur oculus cordis. *Ibid.*

Digitized by Google

Si contriſtaueris in aliquo fratrem tuum, ſatisfac illi; pœnitentiam age coram illo. *Ibid.*

Perge feſtinanter ad reconciliationem. Non dormias donec prius venias ad ſatisfactionem; non quieſcas priuſquam reuertaris ad pacem. *Ibid.*

Si ceciderit inimicus tuus noli gratulari. *Ibid.*

Peccanti in te non retribuas ſecundum culpam ſuam, quia & in te venturum eſt iudicium Dei. *Ib.*

Qui hominem odit, homicidam illum veritas ipſa teſtatur. Quid, & ille, qui bonum odit in homine, nunquid non homicida poteſt appellari. *Qui habitat in adiutor. num. 13. tom. 1.*

Qui diligit iniquitatem odit animam ſuam. Ego autem dico, odit, & carnem. *Ibid.*

Siquidem manus nefarias inijcit ſibipſi, nec carnem, ſed mentem lacerat, & cor rodit. *Ibid. c. 4.*

Non mediocris titulum profectò virtutis inter prauos viuere bonus, & inter malignantes innocentiæ retinere candorem, morum lenitatẽ, magis autem ſi his, qui oderunt pacem, & pacificum, & amicum, ipſis te exhibeas inimicis. *Ibid.* 48.

De Otioſitate. Vide de Colloquijs otioſis, & de Silentio.

DE PECCATO, ET PECCATORIBVS.

SI iubente ſeniore vt ſileam, verbum mihi fortè per obliuionem elabitur, reum me fateor inobedientiæ, ſed venialitèr. Si ex contemptu ſciens, & deliberans ſpontè in verba prorupero, & rupero ſilentij legem, præuaricatorem me conſtituo, & criminalitèr, & ſi impœnitens perſeuero vſque

ad

d mortem, peccaui, & damnabilitèr. *In Tract.de præcept.& diſpenſ circa medium.*

Omne peccatum contra Dei mandatum præſumitur. Quod autem contra mandatum præſumitur inobedientia dicitur. Hinc colligitur, quod raſci fratri, & inobedientia ſit, & crimen non ſit. Et vnum inuentum eſt Monacho leve, ac veniale peccatum, quodque non humani, ſed diuini mandati ſtatuat tranſgreſſorem. In hoc genere tranſgreſſionis ſunt nonnulla ſtultiloquia, ſeù vaniloquia, & quæque otiosè dicta, facta, & cogitata. Huiuſmodi enim nunquam niſi contra mādatum, & Dei mādatum vſurpantur. Peccata quippè ſunt. & Deus prohibet omne peccatum,& tamen venialia, non criminalia reputantur.*De præc. & diſp.vt ſupra.*

Agnoſce ò homo quam grauia ſunt vulnera, pro quibus neceſsè eſt Dominum Chriſtum vulnerari: Si non eſſent hæc ad mortem, & mortem ſempiternam, nunquam pro eorum remedio Dei Filius moreretur. *Serm.3.de Natiu.Domini.*

Bonus pudor eſt, quo peccaſſe, aut certè peccare confunderis. Huiuſmodi proculdubio pudor fugat opprobrium, parat gloriam, &c.Quod ſi quiſpiam confiteri confunditur, id quoque vndè compungitur talis pudor peccatum adducit,& gloriam de conſcientia perdit, quoniam malum, quod ex profundo cordis compunctio conatur expellere, pudor ineptus obtruſo labiorum oſtio, non permittit exire. *Ad Milites Templi c.12.*

Si dixerit mihi Ieſus: Dimittuntur tibi peccata tua: niſi ego peccare deſiero, quid proderit? Exui

tunicam meam, ſi reinduero eam, quantum profeci? Si rurſus pedes meos, quos laueram, inquinauero; nunquid aliquid lauiſſe valebit? Sordens omni genere vitiorum iacui diu in luto fœcis: ſederit ſine dubio recidenti, quam iacenti deterius. Denique qui me ſanum fecit, ipſum mihi dixiſſe recordor. *Ecce ſanus factus es. Vade, iam amplius noli peccare, ne deterius aliquid tibi contingat.* Qui autem dedit voluntatem pœnitendi, opus eſt, vt addat, & continendi virtutem, ne iterum pœnitenda faciamque noviſſima peiora prioribus. *Ser.3. in Cant.*

Hæ ſunt viæ, quæ videntur hominibus bonæ, illis dumtaxat exceptis, qui lætantur cum malè fecerint, & exultant in rebus peſſimis; ac ſe de infirmitate, vel ignorantia tegunt ad excuſandas excuſationes in peccatis. Sed fruſtra ſibi de infirmitate, vel ignorantia blandiuntur, qui ut liberius peccent, libenter ignorant, vel infirmantur. *De grad.humil.tom.2.pag.*171.

Qui ſtudio, amore peccandi à veritate ſe ſentiunt alienatos, infirmitate, & ignorantia preſſos, ſtudium, ingemitum, amorem in mœrorem, & infirmitatem, in fervorem convertunt; iufirmitatem carnis fervore iuſtitiæ vincant; ignorantiam, liberalitatem expellant, ne ſi nunc egentem, nudam, & infirmam veritatem ignorant, cum poteſtate magna, & virtute venientem, terrentem, arguentem, ſerò cum rubore cognoſcant, fruſtra cum tremore reſpondeant. Quando te vidimus egere, & non miniſtrauimus tibi? *Ibid.*

Sunt viæ, quæ videntur hominibus bonæ, & tamen

men ad malum deducunt. Eſt ergo via deſcenſionis, ſicut & aſcenſionis; & via eſt ad bonum,& via eſt ad malum. Cave malam, elige bonam. Si per te non potes, ora cum Propheta, & dic: *Viam iniquitatis amoue à me.Ibid.*

Vt quid audes oculos leuare ad Cœlum, qui peccaſti in Cœlum? Terram intuere, vt cognoſcas te ipſum. Ipſa te tibi repræſentabit: quia terra es, & in terram ibis. *De grad. humil.*

Et infra. Tu quoque ſi locum, tempus, & cauſam conſiderans tua, vel fratris neceſſitate oculos leuas, non ſolum non culpo, ſed, & plurimum laudo. *Ibid.*

Serua ergo commiſſum (nempe ad Euam) expecta promiſſum, caue prohibitum, ne perdas conceſſum. Quid tuam mortem tam intentam intueris? Quid illo tam crebro vagantia lumina iacis? Quid ſpectare libet, quod manducare non licet. Oculos, inquit, tendo, non manum. Non eſt interdictum, nè videam, ſed nè comedam. *Et infrà.* Niſi enim mens minus ſe curiosè ſeruaret, tua curioſitas tempus vacuum non haberet. Et ſi culpa non eſt,culpæ tamen occaſio eſt,& indicium commiſſæ, & cauſa eſt committendæ. Te enim intenta ad aliud latenter interim in cor tuum ſerpens illabitur, blandè alloquitur. Blanditiis rationem, mendacijs timorem compeſcit, nequaquam, inquiens. morieris. Auget curam, dum incitat gulam. Acuit curioſitatem, dum ſuggerit cupiditatem. Offert tandem prohibitum, & aufert conceſſum. Porrigit pomum, & ſurripit Paradiſum. Hauris virus poſitura, & perituros peritura. Perit ſalus,

lus,non deſtitit partus. Naſcimur.morimur : ideoque naſcimur morituri.quia prius morimur naſcituri *Ibid.*

Sta in te ne cadas à te,ſi ambulas in magnis , & in mirabilibus ſuper te. *Ibid.*

Numquid (loquitur in perſona peccatoris) vultui tremendum eſt ? Si enim cum bonus ſit Deus, non poteſt illi placare malum meum , quanto minus ſuum, ſi ſcilicet vẽdicet ſeſe. Tam ergo quodcumque ſcelus non valet Deus velle vlciſci , quam nec vult , nec volet ſua bonitate priuari . Fallis te miſer , fallis te non Deum . Te , inquam fallis , & mentitur iniquitas ſibi,non Deo . Doloſè quidem agis , ſed in conſpectu eius . Te ergo fallis non Deum. Et quia de magno eius bono in te , tu magnum in eum excogitas malum , meritò iniquitas tua inuenitur ad odium . Quæ maior vnquam iniquitas,quam vt inde à te Creator contemnatur, unde plus amari merebatur? Quæ maior iniquitas, quam cum de potentia Dei non dubites , quin te ſcilicet deſtruere poſſit,qui condere potuit, confiſus tamen de multa eius dulcedine , qua ſperas, eum nolle vendicare cum poſſit , mala pro bonis, odium pro dilectione retribuas. *Ibid.*

Gratuitæ Dei bonitati, qua gratis factus es, ingratus exiſtis, iuſtitiam verò , quam expertus non es,non metuis,ideoq; audacter cõmittis culpam , de qua falſo tibi promittis impunitatem , iam ecce iuſtum ſenties , quem bonum noſti , cadens in foueam , quam paras auctori : vt dum ſcilicet talem in eum pœnam machinaris , qua tamen valeat carere ſi velit, ſed vt putas non valeat velle ; & ideò

ne

ne carere ea vtique bonitate, quam neminem expertus es illum puniſſe, talem iuſtus Deus iuſtiſſimè in te retorqueat pœnam, qui nec valet, nec debet pati ſuam impunè bonitatem offendi, ſic vtique temperans in vindicta ſententiam, vt ſi velis reſipiſcere, non neget veniam, ſecundum tamen duritiam tuam, & cor impenitens, non poſſis velle, & ideò nec pœna carere. *Ibid.*

Malum impunitum eſſe non poteſt. Non punitur hic propria voluntate, punietur alibi ſine fine. Miſera ſanè, & extremæ plena dementiæ commutatio, humanum declinare laborem, & paratum diabolo ſtridorem eligere ſempiternum. Animaduertite ſiquidem, & videte, non hominibus, ſed diabolo, & Angelis eius ignem illum eſſe paratum. Ille enim hoſtis, & lupus, nos autem populus eius, & oues paſquæ eius. Illi ſecuris, & malleus, nobis flagellum, & virga debetur. Illius iniquitas inuenta ad odium, ſuum habet carcerem, ubi nulla redemptio, vndè nemini liceat reſpirare. *Declarationes io.2.p.186.*

Nec amator pecuniæ dicit aliquando ſufficit, nec libidinoſus ſatiabitur voluptate. Sic & crudelis quiſque ſemper, ſanguinem ſitit, & ambitioſus, aut cupidus laudis humanæ adeptis dignitatum titulis, ſeù fauoribus, nullum exindè capit omninò remedium, ſed deſiderio eſtuat ampliori. Minus autem inuenit requiem, qui ſibi placere curat; & ſuis, idest, quibuſdam fatuis de ſemetipſo teſtimoniis gloriatur dicens: Manus mea excelſa, putans ſeſe aliquid eſſe, cum nihil ſit. *Ibid.*

Miſeratus homines, cauſamque miſeriæ ſuſcitatus

tus à ſingulis, vnam omnibus eſſe reperio, validiſſimam vtique famem. *Ibid.*

Infelix homo, & miſerabilis caſus meus, cui non vna ſufficit, cui duplex eſt neceſſaria regeneratio; Nimirùm ex corpore, & anima conſtitutus, cecidi totus ſimul, ſimul totus omninò reſurgere non poſſum. An verò dignum non eſt, ut ea, quæ videtur potior, priorque portio, reparetur? At ipſam ſanè animam eſſe nemo ſanæ mentis ignorat. Prior ergo reficiatur, quæ prior corruit: præſertim quod ab eius culpa alterius pœna prodierit, & ipſius corruptio corpore quoque fuerit cauſa corruptionis. Hinc eſt, quod animabus primum Saluator aduenit, tollere vtique peccata mundi, non moleſtias carnis. Quod ſanè manifeſtiùs docuit in ſeipſo, pœnis omnibus corpus éxponens, animam autem immunem prorſus cuſtodiens à peccato. Non ſic hodie filij hominum non ſic; ſed animæ curam negligunt, curam autem carnis perficiunt in omni deſiderio. Neque enim peccare metuunt, ſed puniri nec virtuti cordis opera datur, ſed valetudini corporis, imò etiam voluptati. *Declamationes vt ſupra.*

Velle namque peccare, malum eſt, peccare peius, in peccato perſeuerare peſſimum eſt, nolle pœnitere, mortale. *De int. domo cap. 24. tom. 2. pag. 233.*

Nobile regnum poſſidet, qui cor ſuum poſſidet; non regnat, qui in corde ſuo deditus ſeruitutibus vitiorum, præſidet urbibus, & turbis populorum. Solus is regnat, qui depoſito cordis imperio ad leges rationis ordinat totam familiam motuum

uum interiorum, & exteriorum. Si inſurgit rabies eonina, præmitur per patientiam; ſi petulantia irci, per abſtinentiam: ſi ferocitas tigris, per mãuetudinem: ſi ſuperbia vnicornis, per humilitaem. *Ibid.c.*24.

Notitia namque peccati, initium eſt ſalutis. *Ibiem c.*37.

Tardius ſiqnidem videturDeo veniam peccatoi dediſſe, quam illi accepiſſe. Sic enim feſtinat miericors Deus abſoluere reum à tormento conſciẽæ ſuæ, quaſi plus cruciet, miſericordem Deum ompaſſio miſeri, quam ipſum miſerum compaſo ſui. *Ibid.*

Cum peccatores quoſque conſpicimus, non facilè eos iudicemus, ſed magis defleamus, quia in milibus, aut lapſi ſumus, aut labi poſſumus. *Ibiem c.*42.

Nunquam oportet pœnitentem habere ſecuritam de peccatis. Nam ſecuritas negligentiam pat, & ſæpè incautum ad vitia tranſacta reducit. on ſolum grauia, ſed & leuia cauenda ſunt pecita: Multa enim leuia unum grande efficiunt, ſiit ſolent de paruis, & minimis guttis immenſa imina creſcere. *Ibid.*45.

Cuius peccatum quiſquis ſequitur neceſſe eſt, eius pœnam ſequatur. Vniuſcuiuſque caſus tanmaioris eſt criminis, quantò priuſquam cadet maioris erat virtutis. Per quæ peccaſti, per hęc torqueberis. Secutus es carnem, flagellaberis in rne. *Ibid.*50.

Crimen non eſt in rebus, ſed in uſu agentis. Sæ prolixa lectio, longitudinis cauſa memoriam gentis obliterat. *Ibid.*

Væ

Væ tibi quicumque es, qui deliberas redire ad lutum, reuerti ad vomitum. Putasnè placatos habebis in iudicio, quos tanto, & tam ſperato priuare uis gaudio. *In Vig. Nat. Ser.* 2.

Carnalis homo non percipit ea, quæ ſunt ſpiritus Dei, ſed iam capiat, & carnalis, quia Verbum factum eſt Caro. *De Nat Dom. n.* 3.

O homo in carne tibi exhibetur ſapientia illa, quondam occulta, ecce iam trahit de occultis, & ipſis ſeſe ingerit ſenſibus carnis tuæ. Carnalitèr (vt iam dixerim) prædicatur tibi, fuge voluptatem; quia poſita eſt mors ſecus introitum dilectationis; Age pœnitentiam, quia per hanc appropinquat Regnum Dei. *In Nat. Dom. ſer.* 3.

Verum ſi diligentèr obſeruem præcepta Medici, erit etiam conſolationis occaſio. Sicut enim grauem agnoſco morbum, cui tanta apponitur medicina, ſic. & ex hoc ipſo non incurabilem eſſe coniector. *De Nat.* 3.

In peccatis ſiquidem naſcimur omnes, & neceſſe habemus renaſci in gratia, quam in baptiſmate quidem percepimus, ſed heu totum perijt in ſeculari vita. *De Circumciſione n.* 3.

Periculoſum eſt fortè, vel inter ſæculi turbas agere pœnitentiam, vbi nimirum alij venenatis perſuaſionibus, alij vndique exemplis peioribus ad peccatum alliciant alij adulationibus in vanam gloriam, alij detractionibus in impatientiam animum eius deiciant. Procedat iam neceſſè eſt prudentiæ radius. Oſtendat quantas, & quam importunas, præſertim in hac generatione nequam opportunitates, & occaſiones peccati offerat Mundus,

Digitized by Google

us, & ingerat quam debili ſit ad illas humanus
ıimus, maximè, qui in peccati conſuetudine ſit
utritus. *Ibid.*

Qui auertit aurem ſuam ne audiat legem oratio
us erit execrabilis. *Epiph.3.*

Exiuimus tunicam veterem; ſed heu peius rein-
ıimus eam. Lauimus pedes noſtros, ſed peius in-
ıinamus eos. Sicut ergo, quod alius inquinauerat,
uit alius; ſic inquinatos à nobis lauari opus eſt, &
ıobis. Aliena lauit aqua quos culpa inquinauerat
iena. Nèc tamen ſic alienam dixerim, vt negem
ıſtram, alioquin, nec inquinaret; ſed aliena eſt,
ıia in Adam omnes neſcientes peccauimus; noſtra
ıia, & ſi in alio, nos tamen peccauimus, & nobis
ſto Dei iudicio imputabatur licet occulto. *In
om poſt oct. Epiph ſerm. 1.*

Deſerere carnales affectus, ſæculares mores de-
ſce; à prioribus vitijs abſtine conſuetudines no-
as obliuiſcere. *Ibi. n. 2.*

Tu quomodo hinc exibis anima miſera, quæ
ıcem itineris Ieſum ignoras? Ignorantiam enim
eus quidem habent. Vnde hoc? Nempè quia
x venit in Mundum, & dilexerunt homines te-
:bras, quam lucem *De Purific. ſerm. 1.*

Vtinam ſoli impugnarent non maligni ſpiritus,
ım ſugeſtionibus ſuis, & nihil nocerent homines
rniciosis exemplis, perſuaſionibus importunis,
rmonibus adulationis, vel detractionis, atque aliis
ille modis. *In Septuag ſerm. 1. in fin.*

Quid non graue miſeris, quibus, & viuere labor
t? Quibus & (quod pauci videntur aduertere,
ntire penitùs nemo) ipſe quoque ſenſualitatis

vſus

Digitized by Google

vſus inuenitur oneri, adeò vt nequeat ſuſtineri niſi alterna requie foueamur. *In Septuag. nu.2.*

Quid non labor, & dolor, & afflictio ſpiritus ex omnibus, quę ſub Sole ſunt, quando, & illud ei grauiſſimum, eſt quo potiſſimũ delectatur, vegetatio ſcilicet, & ſenſificatio carnis. *Ibid.*

Quis non ſolo contremiſcat auditu? Tollens membrum Chriſti faciam membrum dœmoniorum? Abſciſſus autem à corpore Chriſti, Satane, miſer incorporabor? Sit procul à nobis ſemper execranda iſta commutatio fratres mei. *In cap. ieiunio num.1.*

Quid enim peruerſum magis, quam lætari cum malefeceris, & in rebus peſſimis exultare? Sedet ea quoque, quæ ſecundum carnem eſt triſtitia, mortem operatur. *Ibid. n.2.*

Eradicari tamen, aut extirpari à cordibus noſtris omninò non poterit malitia, donèc in Mundo fuerimus, qui totus poſitus eſt in maligno. Conteritur quidem ſerpentis caput, ſed experiri eſt frequenter calcaneo inſidiantem. *De Orat. Dominica in Quadrag ſerm.6.*

Non ſola impedit à Diuina voluntate afflictio corporis, impedit, & concupiſcentia, qua multiplicibus, & inexplebilibus diſtrahimur deſideriis. Quando autem poterit anfractuoſa, & angulis plena voluntate ei uniri, quæ rectiſſima eſt, & omnimodis indiſtorta. *Ibid,*

Circuit veritas orbem terræ, & nemo mundus à cordè, nec infans cuius eſt diei vita ſuper terram. Sed & miſericordia Cœlum omne perluſtrat, & in Angelis quoque, ne dixerim pravitatem, minorem tamen

tamen invenit charitatem. *In Annunt.n.1.*

Fiducia ſolatium eſt, nec eget ille ſolatio, qui lætatur cum malè fecerit, & in peſſimis rebus magis exultat. *Ibid.n.3.*

Sunt qui fructum non faciunt: ſunt qui faciunt, ſed non ſuum; ſunt qui faciunt ſuum, ſed non in tempore ſuo. Sunt, inquam, arbores infructuoſæ, vt quercus, & vlmus, & ſylueſtres aliæ arbores; ſed huiuſmodi nemo plantat in horto ſuo, quia non faciunt fructum; & ſi quem faciunt non humano vſui aptus eſt; ſed porcino. Tales ſunt filij huius ſæculi, agentes in commeſſationibus, & ebrietatibus in crapula, & voracitate in cubilibus, & impudicitijs. *De S. Benedicto Abb.*

Qui laborem fugiunt, honorem captant, illum ſe nouerit imitari, qui ſeſſionem, altitudinemque quæſiuit; & ſi non ſatis terreat eos illius culpa, terreat vel vindicta. *Ibid.*

Si ſtare non potuit humana natura, adhuc integra, quanto minus potuerit per ſeipſam reſurgere iam corrupta? Certum eſt ad ſuam originem vniuerſa, quantum in eis eſt, tendere, & in eam ſemper eſſe partem procliuiorem. Sic & nos, qui de nihilo creati ſumus, conſtat quia ſi nobis ipſis relinquimur, in peccatum ſemper, quod nihil eſt, declinamus. *In Annunc. 1. ſer. in princ.*

In multis offendimus. Verumtamen nemo contemnat, aut parvipendat. Impoſſibile eſt enim cũ his ſaluari, impoſſibile eſt ea dilui, niſi per Chriſtum Ieſum, & à Chriſto. Nemo inquam, pernicioſa ſecuritate dormitet, declinans in verba *Malitia ad excuſandas excuſationes in peccatis. In Cœna Dom.*

Amatores ſæculi, inimici Crucis Chriſti, cuius in vanum accepto nomine dicuntur Chriſtiani. *In Paſch.Reſ.1.*

Redite præuaricatores ad cor, & in toto corde quærite Dominum, & odite malum pœnitentes, non verbo tantum, & lingua, ſed ſpiritu, & veritate. *Ibid.*

Nunc quantis conatibus corda leuare neceſſe eſt, quæ quidèm (vt miſerabilitèr ſatis in libro propriæ experientiæ legimus) & corruptio corporis aggrauat, & terrena inhabitatio deprimit. *Ibid.*

Ad declinandum à malo tria operatur ſpiritus in nobis, compunctionem, ſupplicationem, remiſſionem. Initium enim reuertendi ad Deum pænitentia eſt, quam ſine dubio ſpiritus operatur. *In Pent.n.1.*

Nemo fratres vitia palpet, peccata diſſimulet nemo. *In Natiuit.S.Io:Bapt.*

Fidelis eſt Deus ſi confiteamur iniquitates noſtras, ſi miſerias noſtras exponamus, ſi non excuſemus infirmitates noſtras, dimittet nobis peccata noſtra. *Ibid.*

Nemo dicat: Numquid cuſtos fratris mei ſum ego? *Ibid.*

Nemo, quod in ſe eſt, æquanimitèr ferat, cum viderit ordinem deperire, minui diſciplinam. Eſt enim conſentire, ſilere, cum arguere poſſis, & ſcimus, quia ſimilis pœna facientes maneat, & conſentientes. *Ibid.*

Non viuit, qui ſuperbia inflatur, qui luxuria ſordidatur, qui cæteris inficitur peſtibus; quoniam non eſt hoc viuere, ſed vitam confundere, & ap-

pro-

propinquare vſque ad portas mortis. *In Feſtiuit. Apoſtolor. Petri, & Pauli.*

Qui peccant antequam Deum nouerint, antequam miſerationes eius experti ſint, antequam portauerunt iugum ſuaue, & onus leue, priuſquam deuotionis gratiam, & conſolationes acceperint Spiritus Sancti, eorum, inquam, copioſa eſt redemptio, & tales omnes nos fuimus. At eorum, qui poſt conuerſionem ſuam peccatis, & vitijs implicantur ingrati acceptæ gratiæ, & poſt miſſam manum ad aratrum retro reſpiciunt tepidi, & carnales facti, aut poſt agnitam viam veritatis retrocunt apoſtatæ manifeſti, eorum utique per paucos inuenias, qui poſt hæc redeant in gradum priſtinum, ſed magis in ſordibus poſiti, ſordeſcant adhuc. Nec tamen ſi quis huiuſmodi eſt, deſperamus de eo, tantum vt reſurgere velit citò. *In eadem Solemnitate* 3.

Cum luce iuſtitiæ deſtituimur, nihil aliud, quam peccatorum noſtrorum tenebra inuenimur. *Ibid. num.* 5.

Miſeri Adam, & Eua, qui conuerſi in verba malitiæ ad excuſandas excuſationes in peccatis, dum confeſſionis mundationem fugiunt, immundo remanent corde, & à facie Domini eijciuntur. *Omnium Sanctorum* 1.

Miſer ipſe, qui ſine Deo eſſe maluit, quàm ſub Deo; miſeri illi, qui videntes furem cucurrerunt cum eo. *Vidi Dominum ſedentem n.* 2. *De verbis Iſaiæ.*

Sicut peccatores ſpiritus intèr Cœlum, & terram ventoſum hoc medium tenent, vndè & pote-

ſtates huius aeris nominantur; ſic peccata noſtra inter nos, & Deum ſeparant, inter Creatorem, Patremquè Spirituum, & ſpiritualem vtiquè creaturam. *S. Martini.*

Traxit animam corpus in regionem ſuam, & ecce prævalens opprimit peregrinam. Factum eſt nempè talentum plumbi, non aliundè tamèn, niſi quia ſedet iniquitas supèr illud. *Ibid.*

Si nec iuſtus ſine modeſtia, & verecundia quadam ad Sanctorum præſumit accedere laudes, quantò magis peccator, in cuius ore non eſt laus ſpecioſa; timeat ſemper neceſsè eſt vocem illam: *Quare tu enarras iuſtitias meas. In Vig. S. Andreæ.*

Si fruſtra iacitur rete antè oculos pennatorum, ſic fruſtra iacitur telum in ſquamas loricarum. *In Feſt. eiuſd. S. Andreæ.*

Hilaritas quippè leuat, & ſubleuat, ut ſaltus quoſdam in altum dare videatur quiſquis exhilaratur. *Ibid.*

Seipſos neſcire videntur, qui ſic dediti ſunt carni, & ſanguini, ac ſi omninò nihil aliud, quam carnem ſolùm ſe eſſe reputent; ſic in vero accipientes animas ſuas, tanquam prorſus ignorent animas ſe habere. *Qui habitat in Adiutorio n.* 10.

Vera animæ vita Deus eſt; & intèr hæc quoquè ſeparat malum, ſed malum animæ, quod non eſt aliud, quam peccatum. *Ibid.*

Alienum mendicat anima, quod oblita ſit comedere panem ſuum; propterea terrenis inhiat, quod minimè Cœleſtia meditetur. *Ibid.* 11.

Quam peruerſo, & euerſo ſunt corde filij hominum quicunque ſectantur veſtigia dæmonum ingre-

grediuntur dæmonum vias. *Ibid.*

Qui nec dum conuerſi ſunt, aut confeſſi, lætantur potiùs cum malè fecerint, & exultant in rebus peſſimis. A mortuo quippè, quaſi, qui non ſit, perit confeſſio. *De Cant. Ezech. Reg. poſt M.*

Eſt, qui viuens carne, mortuus eſt ſpiritu, & eſt qui mortuus carne, nihilominus mortuus eſt ſpiritu: ſed horum neuter laudabit te, aut confitebitur tibi. Cæterum *Viuens, viuens ipſe confitebitur tibi. Ibid.*

Intentionem, & propoſitum mentis ea ſolitudine cuſtodiamus fratres, qua vitam animarum noſtrarum volumus cuſtodire, quoniam iſtud omninò eſt peccatum ad mortem, cum ex conſenſu, & deliberatione delinquimus proprio iudicio condemnati. *De Cute.*

Erit fortè peccatum in foribus, ſed appetitus eius ſub te eſt, tantum ipſe aperire renuat, conſentire recuſet. *De dupl. bapt.*

Cogita vndè veneris, & erubeſce; vbi ſis, & ingemiſce; quo vadas, & contremiſce. *De Primordijs medijs.*

Caueamus à propria voluntate tanquam à vipera peſſima, & nequiſſima, & quæ ſola deinceps damnare poſſit animas noſtras. *De dupl. bapt.*

Difficilius prorſus res, & ſoli diuinæ virtuti poſſibilis, ſuſceptum ſemel peccati iugum à ceruicibus excutere; quoniam qui facit peccatum ſeruus eſt peccati, nec eſt iam liberari, niſi in manu forti. *De triplic. miſeric.*

Fumant peccata nullo miſericordiæ ſtudio, nullis lacrymarum vndis extincta, & fumus ille te-

Digitized by Google

ferrimus, & intolerabilis. Malignatur voluntas ipſo neglectu quotidie deterior ſemetipſa. Stillat ſuperni iudicis indignatio, ex defectu vtique charitatis, quæ ſola operit multitudinem peccatorum. *De ſeptem donis Spir. Sanct.*

Parit curioſitas experientiam malè, vt facilè qui per multa vagatur, oſtendat, facilè cadat in laqueum, facilè inueniat quod pernicioſo delectet. *Ibid.*

Miſeram illam animam, quam pernicioſè negligentia ſoporauerat, peius excitauerat curioſitas, attraxerat experientia, tenuerat concupiſcentia, ligauerat conſuetudo, contemptus in carcere truderat, malitia iugulauerat: timor ſuſcitat, pietas blandè demulget, ſcientia quid actum ſit indicans, dolorem apponit, quod ſuum eſt, fortitudo erigit, conſilium coluit, intellectus educit de carcere, ſapientia menſam apponit, refocillat eſurientem, & ſalutaribus reparat alimentis. *Ibid.*

Quantos nos videmus humiliatos, ſed non humiles; percuſſores, ſed non dolentes, curatos quidem à Domino, ſed nè ipſa curatione ſanatos. Hi ſunt, qui ſub ſenſibus eſſe delicias computant, diſſimulantes peccata, quæ actitant, lubricum in quo titubant, tenebras quibus caligant, laqueos inter quos ambulant, locum afflictionis, quem inhabitant corpus mortis, quod geſtant, iugum graue, quod tolerant, graviorem conſcientiam, quam occultant, grauiſſimam ſententiam, quam expectant. *De verbis Domini.*

Sanguiſugæ duæ ſunt filiæ, ideſt propriæ voluntatis, quæ quaſi radix eſt, duæ filiæ ſunt, vanitas, &

& voluptas, clamantes, affer, affer. Illæ nunquam ſatiantur, nunquam dicunt ſufficit. *De verbis lib. Sapientiæ.*

Omnis, qui in ſpiritu ſeminare deſiderat ſpinas, & tribulos, quos propria terra ex maledicto vtique germinat, potiùs eradicare, quam propagare contendit, quippè qui conuertitur in erumna ſua, quoties configitur ſpinas. *Ibid.*

Minime tamen in hac tam multiplici lucta deficiendum, aut deſperatione cedendum eſt. *Ibid.*

Solus ille inter mortuos penitùs liber fuit, qui peccatum non fecit, cuius iuſtitia ſicut montes Dei. *De verbis Origen.*

Periculoſum eſt iter noſter, fratres, in eo patet, quod tam multos in eo perire dolemus, tam paucos videmus ſicut neceſsè eſt pertranſire: valde enim difficilè eſt, præſertim diebus iſtis, quibus malitia nimia inualuit, inter vndas huius mundi voraginem vitiorum, & criminalium peccatorum foveas declinare. *de tribus Ordinibus.*

Qui ſtare voluerit, non quidem relinquens ordinem, ſed proficere in eo diſſimulans, cadat neceſsè eſt, ab his, quæ ſequuntur impulſus, & euerſus. *Ibid.*

Væ tibi generatio praua, & exaſperans, mala, & adultera generatio, mendacium vſque hodie quæritans, & diligens vanitatem, nec ſeruans fidem cui deſponſata fueris veritati. Nunquid non opus habet eiuſmodi generatio naſci denuò iterum generari? *Exort. ad fratres ſerm. 2.*

Per ſpiritum, qui ex Deo eſt, charitas diffuſa eſt in cordibus noſtris; ſicut & per carnem, quæ eſt ex

Adam, manat concupiſcentia noſtris inſita membris. *De Sepul.ad Milites cap.* 11.

Quid indecentiùs in homine, quam cum erecto corpore, curuum gerere animum. *Ibid.* 13.

Via peccatorum eſt mundus, vel propria voluntas, quæ eſt ſuperbia, ex qua omnia mala; ſicut ex communi ſunt bona. *De ſerm. parui n.* 35.

Sicut æger ad Medicum, ſic eſſe debet peccator ad Creatorem ſuum. Qui ergo peccator eſt, debet orare Deum, ſicut æger Medicum. *Sentent.* §. 15. *in princ.*

Nulla luce illuſtratur, qui peccata ſua nec videt, nec confitetur. E contrario, nimia luce obruitur, qui ea tanta videt, vt de indulgentia deſperet. *Ibid.*

Penſa cuius ſit formidinis, & horroris, tuum, atque omnium contempſiſſe factorem, offendiſſe Dominum Maieſtatis. Maieſtatis eſt timeri, Domini eſt timeri, & maximè huius maieſtatis, huiuſque Domini. Nam ſi reum Regiæ Maieſtatis quamuis humanæ, humanis legibus plecti capite ſancitum ſit, quis, finis contemnentium Diuinam Omnipotentiam erit. *Cant.Cant.* 16.

Non potes attollere caput preſſum diaboli iugo. *Ibid.* 24.

Heù, quod egregia creatura iam olim facta de grege Domini, & nunc in peius miſerabilitèr protuens non ſaltem inter greges remunere permittitur, ſed poſt abire iubetur. *Ibid.*

Non poteſt virtus cum vitiis pariter creſcere. Ergo vt illa vigeat, iſta creſcere non ſinantur. *Ibid.*

Si non naſceret filius iræ, non opus eſſet renaſci. *Ibid.* 69.

Scien-

Scienti bonum, & non facienti, peccatum eſt illi. *Ibid.*74.

Habet mundus iſte noctes ſuas, & non paucas. Quid dico, quia noctes habet mundus, cum penè totus ipſe ſit nox, & totus ſemper verſetur in tenebris. *Ibid.*75.

Tres vrit ſtanti imminentes ſtratores diabolus liuore malitiæ, Mundus vento vanitatis, homo ſemetipſum pondere ſuæ corrumptionis impellit. *Ibid.*85 *circ. princ.*

Reſiſtite diabolo, & fugiet à nobis. *Ibid. ex Scriptura Sacra.*

Nolo eſſe amicus mundi, nè cadam. Nam qui vult eſſe huius mundi amicus, inimicus Dei conſtituitur, quo vtique nullus grauior caſus. *Ibid.*

Quid tutum in Babylonia, ſi Ieruſalem manet ſcrutinium? Verendum valdè cum ad iudicium ventum fuerit, ne ſub tam ſubtili examine multæ noſtræ, quæ iuſtitiæ putantur, appareant iniuſtitiæ. *Cant. Cant.*

Si quis diligit mundum, non eſt charitas patris in eo. *De Reſur. ad Abb. ex Sacra Script.*

Quis magis mortuus eo, qui fouet ignem in ſinu, peccatum in conſcientia, nec ſentit, nec expaueſcit, nec excutit. *Ibid.*

Sicut etenim peccati cogitatio decolorat, affectio vulnerat, ſic conſenſus omninò animam necat. *De Cute.*

Non ſe omni impuritate polluerent, ſi Dominũ venturum ſcirent, vel formidarent, ſed vigilarent vtique. *In Vig. Natiu. Dom. n.*3.

Stude tuo exemplo, tuæ ſocias acquirere ſancti-

ta-

tatis. Peccatrix es? noli addere peccata peccatis; ſed age pœnitentiam vbi es. *Ep.* 115.

Si amor Dei te tenere non poteſt, ſaltem teneat, & terreat timor iudicij, metus gehennæ, laquei mortis, dolores inferni, ignis vrens, vermis corrodens, ſulfur ferens, flamma tartarea, & omnia mala. Diſcute adhuc teipſum, vt videas quid deſit tibi, ne illa vltima diſcuſſione coram omnibus confundaris, ſi inuenta fuerit iniquitas. *Can.* 63.

Infelices, qui in tantum natura reclamante ſibi viluerunt, vt animæ ſuæ locum, qui proprius Dei Creatoris erat, & nulli creaturæ communicabilis, ſedem Sathanæ, ſedem ſpurcitiarum, & omnis immunditiæ conſtituerunt. *De Nat. & dignitate Amoris Diuini cap.* 1.

Quid enim aliud eſt Filium Dei crucefigere, quam facere mala, vt veniant bona? confidenter peccare, & Cruci Chriſti, quidquid peccant imponere? *De Nat. & dignit. Diuini Amoris cap.* 5.

Quid miſerius? Chriſtus octauam diem à Natiuitate ſua vix expectat, vt ſuum tibi ſanguinem incipiat. Tu poſt, non dico octo dies, ſed nec poſt octoginta menſes, imò, & octoginta annos ſolam non rependis voluntatem? Ille vix natus ſanguinem tibi effudit; tu iam moriturus voluntatem tuam non refundis? Bonus profectò Ieſus, qui etiã in quarta vigilia venientem ſeruum ſuſcipit pœnitentem. Dediſti robur annorum iuuenilium hoſti Chriſti? Chriſto ſaltem miſericorditer expectanti infirmam tribue voluntatem: nec dubites, quin illam accipiat. *De Paſſione Domini de Proceſſione vitis cap.* 2.

Sicut

Sicut generatio terrena in peccato concipitur, in triſtitia paritur,& anxietate nutritur,cum dolore tandem ammittitur,vel deſeritur. *Idem c.3.*

Qui malè agere non ceſſant, in vanum miſericordiam Dei expectant;quam rectè expectarent,ſi à malo recederent.*Mod.be.viuen.2.*

Non erit ſemper ſecurus, qui periculo fuerit proximus.*Ibid.n.7.*

Grauius eſt peccare per infirmitatem,quam per ignorantiam: ſed multò eſt grauius peccare per induſtriam, quam per infirmitatem. Grauius etiam peccat, qui in publico delinquit, quam qui in abſcondito.*Modo be.viuen.n.26.*

Iuſtus in principio accuſator eſt ſui,nihil autem peius, quam culpam cognoſcere, nec flere. *Ibid. num.27.*

Quamuis ſis peccator; tamen per pœnitentiam habebis veniam. Nulla tam grauis eſt culpa,quin per pœnitentiam non habeat veniam. *Ibid.*

Conſcientia peccatoris ſemper eſt in pœna;Núquam reus homo ſecurus eſt, mens enim mala ſibi conſcia propriis agitatur ſtimulis. *Ibid.29. prope finem.*

Sæpè familiaritas vicit, quos vitium ſuperare non potuit; ſæpè occaſio peccandi voluntatem fecit,& facit.Quos voluptas ſuperare non potuit,aſſiduitas ſuperat.*Ibid.58.*

Diſpar ſexus in vnum collocatus illuc prouocat inſtinctum carnis,quo naſcitur.*Ibid.*

Offendendo Creatorem,offendiſti omnem creaturam,& ideo creaturæ,quæ factæ ſunt in miniſterium, & vtilitatem tuam,conuertentur in vindi-

ctam,

ctam, & pœnam tuam. *De miſeria humana.*

Mirum eſt de te homo miſer, qui ad mala ſis totus auidus, totus promptus, totus facilis, totus capiens, & totus ſollicitus; ad bona autem es totus durus, totus piger, totus tepidus, totus ſtultus, totus incredulus, & rebellis: Vnde tibi hoc, niſi à carne, quam diligis, & ſequeris? Quia verò carnem diligis, carnem ſequeris, & quia carnem ſequeris, opera carnis facis, & cum ea punieris. Carnis tuæ fructus eſt libido, concupiſcentia, inuidia, infirmitas, id eſt fragilitas, & dolor, vermis, putredo fętens, & fætidus fætor. *Ibid.*

Tu ipſe es tenebris ignorantiæ ſic excecatus, vt neſcias quid ſis, non attendis quo vadis, non animaduertis factum tuum, neque inſidias inimici, & tentationes eius fraudolentas intelligis. *Ibid.*

Totus negligens es, nec cogitas, quo tendere debes, viam neſcis, & non inquiris. Grandis namque tibi reſtat via. *Ibid.*

Væ tibi erit, quia anima tua propter famem in te deficiet. Væ tibi eſt, & væ tibi erit, quia reddis, quæ ſunt Cœſaris Cœſari, & non reddis, quæ ſunt Dei Deo, & immo maledictus es à Deo, & confunderis ab eo. *Ibid.*

Quid ibi facturi ſunt, imò potius, quid paſſuri, qui crimina commiſerunt, vbi audituri ſunt. Ite in ignem æternum, qui pietatis opera non erunt. *De Conuerſ. ad Clericos num. 17.*

DE PIGRITIA.

M*Vltiplicatæ ſunt infirmitates eorum, poſtea accelauerunt.* Quid diſſimulant homines in

vita

vitâ ſua agere pœnitentiam, & extrema de confeſſione præſumunt? Quomodo ſub vnius horæ articulo reuocari poſse, eſtimant omnia animæ mẽbra, cuius concupiſcentiæ, & deſideria per totum mundum ſparſa ſunt? Si benè memini in toto Canone ſcripturarum vnum latronem inuenies ſic ſaluatum. Noli ergò huic tam periculoſæ expectationi credere temetipſum. Et quidem ſpiritus non modo vbi vult, ſed quando vult ſpirat: nec ei difficile eſt de ſubito perfectam dare contritionem cordis, quam vix multo tempore alij conſequuntur: ſed vnde vis, quod tunc tibi ità ſubuenire velit, quem tu interim ſic repellis? *Benignus eſt quidem ſpiritus ſapientiæ, ſed non liberabit maledictum à labijs ſuis.* Audi quis ille ſit, *Maledictus qui peccat in ſpe. Parui Sermones num.* 38.

Sanè vt exercitij ſpiritualis, & curæ cordis indicium euidens eſt contemptus exteriorum, ſic eorundem ſolicitudo, certum nihilominus ſignum mẽtis incultæ. Scriptum quippè eſt: in deſiderijs eſt omnis ocioſus, & item. De ſtercoribus bouum lapidabitur piger. *Declamationes circa finem. Et infra.*

Væ væ miſero, dum ſtercoratur, putatur ornari. Bos erat Paulus triturans in area Domini, & ſuum vtique agnoſcens poſſeſſorem. Vnde, & dicebat: *Propter Chriſtum omnia detrimentum feci, & arbitror vt ſtercora, vt Chriſtum lucrifaciam.* Hæc amplexatur ſtercora, etiam ſi quondam nutritus fuerit in croceis. His lapidatur ſtercoribus piger, qui Chriſtum lucrifacere negligens, corde vacuo, & deſerto fores cogitatur euagari. *Ibid.*

Caue in quantum potes, ſerue Dei, ne totus aliquan-

quando dormias ne ſit ſomnus tuus nō requies laſſi, ſed ſepultura corporis ſuffocati, non reparatio, ſed extinctio ſpiritus tui. Suſpecta res eſt ſomnus, & ex magna parte ebrietati ſimilis. *De vita ſolitaria &c. circa medium.*

Sobrium cibum, ſobriumque ſenſum, ſequitur ſobrius ſomnus. Carnalis verò ſomnus, & brutus, & ſicut dicitur letheus, abominādus eſt ſeruo Dei. De quo vero poſt congruam quietem facile eſt ſenſus corporis, & mentis euocare, & quaſi ſeruos domus patris familias ad opera neceſſaria ſpiritu ſuſcitare, & emittere: huiuſmodi ſomnus tempore ſuo, modo ſuo aſpernandus non eſt. *Ibid.*

Satis delicatè ſe palpat, qui vult ſine labore magno, ſtudioque continuo, vel vitia ſuperare; vel virtutes acquirere. *De Ord. vitæ.*

Anima mole carnis preſſa, ſicut difficile ad virtutes ſurgit, ita facile in vitia cadit, quia iſta in imo ſunt, illæ verò in ſumma arce conſiſtunt. Denique nonnulli, quia non pro Dei amore ſæculo renunciant, laborare non curant. Vtinam, quam mūdū relinquimus, voluntatis ſit, non neceſſitatis. *Ibid.*

Qui non rigida intentione Monachi profeſſione ſectantur, quantò ſuperni amoris propoſitum diſſolutè appetunt, tanto procliuius ad mundi amorem denuo reducantur. Ex quibus alij corporis voluptatem, alij honorem requirunt. *Ibid.*

Infælices, qui in tantum natura reclamante ſibi viluerunt. *De natura & dignitatis amoris cap. 1.*

Quis quis neceſſitatem ſuam minus conſiderat, minus ſentit incommoda, minus pericula pauet, minus deuotè confugit ad remedia ſuæ ſalutis, minus

nus affectuosè ſe ſubijcit Deo; minus fideliter pſallit. *Domine refugium factum eſt nobis. In vig. Nat. Domini num. 6.*

Semper nouum, quod ſemper innouat mentes, neque vnquam vetus, quod fructificare non ceſſat, quod in perpetuum non marceſcit. *Ibid.*

Qui dicat iniquitatis pondere præuis, aſſurgere iam ad ſtudia meliora non valeo; quando in ipſo itinere Pauli, quo ſanguinem ſitiens chriſtianum dirum toto pectore virus efflabat, perſecutor crudeliſſimus, in fideliſſimum repente mutatus eſt prædicatorem. *In Conu. S. Pauli num. 1.*

Nemo dicat in corde ſuo, leuia ſunt iſta, non curo corrigere, non eſt magnum ſi in his maneam venialibus, minimiſque peccatis. Hæc eſt enim, dilectiſſimi, impatientia, hæc blaſphemia irremiſibilis. *In Conu. S. Pauli.*

An reſpuere triſtia volumus, & communicare iucundis? Si ita eſt indignos nos capitis Chriſti participatione probamus. Omne enim quod patitur ille: pro nobis eſt. Quod ſi in opere ſalutis, noſtræ ei collaborare piget, in quo deinceps coadiutores non exhibemus illi. *In Quadr. n. 1.*

Si quidem fluminis aqua ſi ſtare cæperit, & ipſa putreſcet, & inundatione facta ſuperueniens repelletur. Sic planè, ſic gratiarum ceſſat decurſus, vbi reuerſus non fuerit, nec modò nihil augetur ingrato, ſed & quod acceperat vertitur ei in perniciem. *Ibid.*

Exurgamus obſecro, quicumque eiuſmodi ſumus, reſarciamus animas, ſpiritum recoligamus objicientes pernitioſam tepeditatem, & ſi non

quia

Digitized by Google

quia periculoſa eſt, & Deo ſolet (vt interdum miſerabiliter plangimus) etiam vomitum prouocare; certè, quia moleſtiſſima, plena miſeriæ, & doloris, & inferno planè, proxima vmbra mortis iuſtè cenſetur. Si quærimus, quæ ſurſum ſunt, etiam ſapere, & prælibare interim ſtudeamus. *De Aſcenſione n.6.*

Scienti bonum, & non facienti, peccatum eſt illi grauia. Propterea non ſolum moueri, & doceri, verùm etiam moueri, & affici ad bonum neceſsè eſt, ab eo vtique ſpiritu, qui adiuuat infirmitatem noſtram, & per quem in cordibus noſtris diffunditur charitas, quæ eſt bona voluntas. *In Pent.n.1.*

Oporte te, frater, ad quem de fabricanda, ſeù regenda inter vndas diluuij arca nihil ſpectat, aut virum eſſe deſideriorum, vt Daniel erat, aut cum Beato Iob virum dolorum, & ſcientem infirmitatē. Alioquin vereor ne tepidum te, & nauſeam prouocantem euomat ex ore ſuo, qui te inuenire cupit, aut ſui conſideratione calidum, charitatis igne flagrantem: aut tua ipſius cogitatione frigidum, & aqua compunctionis ignita diaboli iacula reſtringentem. *De Aſſumpt.B.M.V.ſerm.3.*

Contra puſillanimitatem habenda eſt diuinæ fiducia poteſtatis, ut quod tuis viribus, non poſſe putas, ex illius adiutorio poſſis. Et cum Apoſtolo dicas. *Omnia poſſum & in eo qui me confortat Domino Ieſu Chriſto. Ibid.ſer.5.cir.finem.*

Contra leuitatem adhibenda eſt conſultatio ſenioris, ſcilicet, ne doctrinis varijs, & peregrinis adducaris, ſed facias quod lex Diuina præcipit. *Ibid.*

Ab inferiori parte timor nocturnus inſurgit, à ſiniſtris ſagittæ volat in die, à dexteris perambulat negotium tenebroſum: & vt nihil ſit vacuum, à ſu-

ſuperiori parte dœmonium meridianum inſurget Nos miſeri, & miſerabiles vicinis tot ſerpentibus, & igneis telis vndique volantibus inſurgentibus inimicis, nihilominus pernicioſa ſecuritate, & negligentia dormitamus: torpemus otio: vanitatibus, & ſcurilitatibus indulgemus, tam pigri ad ſpiritualia exercitia, ac ſi iam pax ſit, & ſecuritas, & non ſit militia vita hominis ſuper terram. *De S. Andrea num.* 2.

Obſecro vos dilectiſſimi, ipſa nos exercitet hoſtium malitia per vigil, & inſtantia eorum maligna, qua tam ſeduli, tam ſolliciti ſunt in noſtram perditionem, nos quoque ſollicitos faciat, & circumſpectos, vt in timore, & tremore noſtram ipſorum ſalutem operemur. Ecce enim in Cruce ſalus noſtra: tantum, vt ei viriliter inhæremus, *Ibid.*

Quid prodeſt ſi nec prodere caſtrum, nec relinquere velis, ſed ſegnis, & deſidioſus in eo permaneas? Toto proindè animo, tota virtute, dilectiſſimi commiſſum nobis caſtrum Domini, & Regis noſtri manu tenere laboremus, ſoliciti contra omnes inimici verſutias, & aduerſus omnia eius machinamenta parati, ſicut ſcriptum eſt. *Reſiſtite diabolo, & fugiet à nobis.* In *Dedic. Eccleſiæ num.* 3.

Si pudor negat apoſtaſiam corporis, tepor ipſe paulatim ingerit apoſtaſiam cordis, vt videlicet in habitu religionis cor ſæculare gerant, vt quicquid ſæcularis conſolationis inuenire potuerint, amplectantur. *Qui habitat in adiut ſerm.* 3. *in fine.*

Quid nos miſeri dormitamus à ſpirituali ſtudio, quos tam multipliciter inſectatur nequitia ſpiritualis? Et pudor eſt dicere, & ſilere prohibet

Digitized by Google

vis doloris. *Ibidem num. 7. circa finem.*

Væ homini miſero, quod inuidum non præuidit. *Ibid.* 13.

Oportet puſillanimitatem quoque, & triſtitiam in omnibus, quæ agenda ſunt, vel toleranda cauere; quia hilarem datorem diligit Deus. Porro electionem ſuper omnia fugere neceſſe eſt. *De Obed. Patientia, &c.*

Magna eſt, dico nobis, chariſſimi, & nimirùm inexcuſabilis negligentia noſtra, qui cogitationibus ocioſis vacantes tempus ammittimus, quibus nimirum nec penetrandæ nubes, nec maria transfretanda, vt ſalubres inueniamus cogitationes, ſed propè eſt, vt ait Moiſes, verbum in ore noſtro, & in corde noſtro, & infirmitas in nobis metipſis vtilium cogitationum occaſiones, & ſeminaria poſſumus inuenire. *De vita animæ.*

Væ nobis, quoniam tam diu diſſimulauimus, & neglleximus, quærere virum, quærere eum, qui ſolus bonus eſt, quærentibus ſe, animæ ſperanti in ſe. *Exort. ad fratres ſerm.* 2.

Si odibilis eſt canis reuerſus ad ſuum vomitum, & ſus lota in volutabro luti, ſed & ipſum quoque, quem inuenerit tepidum ex ore tuo euomere incipit Deus; ſimulator, & proditor vbi parebunt? *Ib.* 2.

Si maledictus, qui faciat opus Dei negligenter, qui fraudolenter fecerit quid meretur? *Ibid.*

Nec immeritò ſanè mundus, hic poſitus in maligno, vana promiſſione, deludit animas propriæ conditionis, & nobilitatis oblitas, quas non pudeat porcis in miniſterio ſubiugari, in deſiderio ſociari, nec ſi tamen infælici edulio ſatiari. Vndè enim hæc

tanta

tanta puſillanimitas, & abiectio, tàm miſerabilis, vt egregia creatura capax æternæ beatitudinis, & gloriæ magni Dei, vtpotè cuius ſit inſpiratione condita, ſimilitudine inſignita, cruore redempta, fide dotata, ſpiritu addottata, miſeriam non erubeſcat ſub putredine hac corporeorum ſenſuum gerere ſeruitutem. *De Cōnuerſ. ad Clericos cap.* 13.

Quæ enim puſillanimis eſt, & modicæ fidei mens, rei ſuæ familiaris tenuitate conſtringitur, nec valet præ inopia ociari ad vacandum diuinis laudibus, ſeu his, quæ laudes pariunt intuendis beneficijs. *Cant. Cant.* 10.

Si inuentus fueris ad opus impiger, ad fructum referendum fidelis, pro labore tuo mercedem accipies. Si quo minus tolletur à te talentum, & nihilominus exigetur lucrum, & vocaberis ſeruus nequam, & piger. I*bid. Cant ſer.* 13.

Noli negligere gratiam, quæ in te eſt. *Ibid.* 54. *ex D. Paulo.*

Quid tardas ipſum, quem iamdudum conceperas ſpiritum parturire ſalutis? Nihil mortalibus, vel morte certius, vel incertius hora mortis. Siquidem tamquam fur in morte ita veniet. *Ep.* 105. *in princip.*

Minime pro certò eſt bonus, qui melior eſſe non vult. Et vbi incipis nolle fieri melior, ibi etiam deſinis eſſe bonus. *Ep.* 91.

Erubeſcat anima conuerſa ad Dominum, minori affectu ſectari iuſtitiam, quàm iniquitatem antea ſectaretur. Pudeat negligentius nunc in vitam, quam prius in mortem ire, & minori ſtudio ſalutis acquirere, quam perditionis augmentum. *Ep.* 341.

DE PRÆSVMPTIONE.

ALtius ſine duce, & præceptore ſpirituale ſtudium apprehendere facile cogitans, ambulat in magnis, & mirabilibus ſuper ſe, vt vulgo dicitur, ſaliens antequam videat, caſurus antequam debeat. *Declamat. in corpore.*

Cumque aliquod donum percipit, non plus quęrat, quam cum accepit: ne dum alterius membri officium ſurripere tentat, id quod meruit perdat. Conturbat enim ordinem corporis totum, qui non ſuo contentus officio ſurripit alienum. In diuiſione donorum, diuerſi Dei dona percipiunt. Nèc vni homini conceduntur omnia dona, ſed vt ſit præ humilitatis ſtudio, vt alter habeat, & vt alter admiretur. *Mo. be. viuen ſer. 3.*

Alta præſumptio, quid niſi ruinoſa præcipitio eſt? *De Conſid. ad Eug. lib. 2. circa fin.*

Non recti planè ſed peruerſi eſt animi antè quęrere gloriam, quam exercere virtutem, & velle coronari, qui legitimè non certauerit. *De S. Victor. Conſ. ſerm. 1.*

Perſequantur vnitatis inimicos, nec conuertamur donec deficiant. Igitur cōtra nimietatem opponenda eſt conſideratio propriæ fragilitatis. Ipſa enim eſt, quæ odioſam præſumptionem potiſſimum dejicit. *Ibid. ſerm. 5.*

Sicut Mater præſumptionis eleuatio, ſic manſuetudo vera, non niſi ex vera humilitate, procedit. *De B M. de Verbis Apocalip. poſt Aſſumptionem.*

Viæ dœmonum præſumptio, & obſtinatio. Scire

re vultis vndè id ſciam?conſiderarem illorum principem, qualis ille eſt, tales,& domeſtici eius.Conſiderate viarum ipſius principia, ſi non manifeſtè, & immaniſſimum ſtatim præſumptionem, proſilierit dicens,ſedebo in monte teſtamenti,in lateribus Aquilonis: ſimilis ero Altiſſimo. Quam temeraria,quamque orrenda præſumptio?Propter præſumptionem, ſtare non potuit.Propter obſtinationem, qui cecidit,non adiciet,vt reſurgat.*Qui habitat 11.*

Fuge hominem præſumptionem,ne gaudeat de te,inimicus tuus; Nempè in his vitijs maximè gaudet,in ſeipſo expertus,quam difficile poſſis ab hac tanta voragine reſpirare.*Ibid.*

DE PIGRITIA, ET VIGILANTIA.

CAueamus dilectiſſimi cogitationes inutiles, vt animarum noſtrarum facies decora permaneat, vt obliti, quæ retrò ſunt, ideſt populum noſtrum, & domum patris noſtri, concupiſcat rex ſpeciem noſtram.*De Cute.*

Exeamus de cognatione noſtra, ideſt à cogitationibus curioſitatis, quæ nimirum cum in ſenſibus corporeis habitet, carnali vtique cognata eſt voluptati.*Ibid.in principio.*

Ponenda nobis ori noſtro cuſtodia, & oſtium circumſtantiæ labijs, vt nec vitalem edificationem clauſura damnet æterna, nec lethalis pernicies liberum ſortiatur egreſſum.*Ibid.ante litt.H.*

Vigilemus ſuper verba noſtra, nec in eis, vel offendere Deum, vel proximum nocere contingat.*Ibid.*

Fælix ſiquidem, quem in omni confabulatione duplex timor ille ſollicitat, duorum conſideratio ſtimulat adiutorum, primum quidem Diuinæ Maieſtatis, in cuius manus incidere prorſus horrendum, de hinc fraternæ infirmitatis, aut nihilominus per facilè eſt offendiculum dare. *Ibid.*

Sicut enim fontis vena ſcaturiens niſi foſſas ante tripliciter adiacentes, nec refluere, nec in altum ſe ſe tollere præualebit, quod, videlicet, alias occupatur, ſic humanus, donec eas, quas prædiximus manus, vel linguæ cuſtodias ſolerter impleat, nec ad perfectam, hanc ſui ipſius poterit reflecti curam, nec iucunda deuotionis tranquillitate frui, nec in ſublimem diuinæ contemplationis proficere gradum. *Ibid. litt.* I.

Eia fratres ſi ſupernæ viſitationis gratiarum quærimus, ſi ſpirituales conſolationes deſideramus percipere, ſic petamus, ſi Cœlum nobis aperiri cupimus, ſic pulſemus. Hoc denique triplici modo vigilemus, ſi ad nuptias nolumus intrare cum noſtro Sponſo Ieſu Chriſto Domino noſtro. *De triplici cuſtodia in fine.*

In cunctis actionibus noſtris multa opus eſt animæ vigilantia, ſed præcipuè in oratione. *De quatuor modis prope finem.*

Oportet reprimere, quem extinguere non poſſumus appetitum, vt quam citò cubile noſtrum ingreditur, creſcere eum nullatenus patiamur, ſed ſub nobis ſit, quemadmodum dicit Scriptura. *Sub te erit appetitus tuus, & tu dominaberis illius. De triplici cogitat poſt litt. G.*

Oportet ſi mundus conſeruare volumus animas noſtras,

noſtras, adhuc longè agentibus cogitationibus huiuſmodi multa cum indignatione occurrere, & exuflare à nobis, vt nullus ei detur acceſſus. Dum enim otioſa tanquam minima ſpernimus, ac turbia, atque inhoneſta dilabitur. *Ibid. ante litt. H.*

Ante omnia quidem ſolliciti ſimus, & ſi pænitus cauere pro humana fragilitate non præualemus, quantum tamen declinare à malo poſſumus non modò actionis, ſed & cogitationis. De cætero quoque, nè in vano acceperimus animas noſtras rationales, exerceamus nos in operibus bonis, & conſilio rationis vtamur. *De Verbis. Quis aſcendet poſt litt. D.*

Fratres mei; qui pauet, cauet, nam qui negligit, incidit. *De Conuerſ. ad Clericos ſerm. 5.*

Claude feneſtras morti, obſera aditus, foramina obſtruam diligenter, & ſic demum non ſubeuntibus nouis, ſordes poteris expurgare vetuſtas. *De Conuerſ. ad Clericos ſerm. 7. §. 2.*

Ad thalamum rationis talis, & tam ferox adhibendus eſt cuſtos, qui nemini parcat, ſed quique hoſtis ſiuè clam, ſiue palam ingredi præſumpſerit, procul eum arceat, & hic ſit recordatio gehennæ. *Serm. paruul. 29. prope finem.*

Vigiles eſſe, & ſolliciti circa opus noſtræ ſalutis (quod mira ſubtilitate, ac ſuauitate Divinæ tuæ artis inceſſanter actitat ſpiritus in intimo noſtri) prophetico docemur, ac monemur exemplo. Nunquam ſanè ſine noſtra conſcientia magiſtra vnctio, quæ docet de omnibus, tollatur à nobis, ſi duplicato nolumus munere non fraudari. Nunquam cum venerit inueniat imparatos, ſed ſemper vultus

ſuſpenſus, expanſoſque habentes ſinus ad largam Domini benedictionem. *Cant. Cant. §. 2. in princip.*

It, & redit ſpiritus, & qui ſtat eo tenente, deſerente cadat neceſſe eſt; ſed non collidetur, quia Dominus rurſum ſupponit manum ſuam; & has alternare vices non ceſſat in his, qui ſpirituales ſunt, vel quos potius ſpirituales, proinde ipſe creare intendit, viſitans diluculo, & ſubito probans. *Ibid. poſt litt. M.*

Diabolus omnium diſcutit conſuetudines, ventilat curas, ſcrutatur affectus, & cauſas quærit nocendi, vbi nos ſtudioſius viderit occupari. *Ibid.* 24.

Eſt autem quod in ſe eſt omnis ſcientia bona, quæ tamen veritate ſubnixa ſit; ſed tu, qui cum timore, & tremore tuam ipſius operari ſalutem pro temporis breuitate, feſtinas, ea ſcire prius ampliuſque curato, quæ ſenſeris viciniora. *Ibid. 36. D.*

Tutius ne eſt tibi, vt te inueniant inimici ſolum, quam cum alijs? nudum in lectulo, quam armatum in campo? Expergiſcere, ſume arma, & pugnam accipe. *Epiſt.* 1. §. 10. *ante litt. E.*

Tange picem, & dic non ſum inquinatus ab ea. Aſconde ignem in ſinu tuo, te iactato non ad vri. Pone denique portionem tuam cum adulteris; nihilque tua intereſſe putato. *Ep.* 7. §. 4. *ante lit.* I. 2.

Fidelis ſuimet cuſtos, qui ſibi oleum fauoris ſine fraude reſeruet, nè in aduentu ſponſi lampas conſcientiæ vacua extinguatur. Non in altero inquit, nec etiam tuum arbitratur labijs hominum committere gloriam ſuam: arce ſine claue vtique, & ſine ſera, nullique omnino clauſæ nocere volenti. Non tutum planè, ſed ſtultum, ibi theſaurum

tuum

tuum recondere; vnde non valeas reſumere cum volueris. Si ponis in os meum, iam non in tua, ſed in mea poteſtate eſt; cum vtique pro meo libitu, vel laudare te poſſim, vel derogare tibi. Sanum vas, & inconcuſſum conſcientia, & ſecretis ſeruandis idoneum, nullis patens inſidijs, nulli violentiæ cedens, nulli quippe oculo, vel manui acceſſibiles, excepto dumtaxat opum, qui ſcrutatur etiam alta Dei. *Ep.43.§.2.poſt lit.A.2.*

Si ſola ouicula vmbras nemoris penetras, præda vis eſſe lupo *Ep.115.ante litt. E.*

Vos fratres rogo, & multum obſecro, ſic agite, & ſic ſtate in Domino dilectiſſimi, ſcilicet ſemper circa cuſtodiam Ordinis, vt Ordo cuſtodiat vos. *Ep.321.poſt litt. A.*

Homines quidem nec in ſummo, nec in tuto sũt, ſed incauto. Deniquè, & inſolido ſunt, ideſt in terra, habentes locum imum, ſed non infimum, vndè, & poſſibile, & neceſſe ſit, vt ſibi caueant. *Qui habitat Serm.* 11. *prope finem Ser.*

Vide de Accedia, & de Otio.

DE SÆCVLO.

SI vis habere miniſterium Angelorum, fuge conſolationes ſæculi, & tentationibus reſiſte diaboli. *Qui habitat ſerm.4.*

Renuat conſolari anima tua in alijs, ſi vis in Dei memoria delectari. *Ibid.*

Fælices planè, qui ſoli jam Deo viuunt, ſoli vacant intelligendo, diligendo, fruendo. Neque enim corpora, quæ corrumpuntur illas aggrauant animus,

Digitized by Google

mas, aut terrena habitatio ſenſus eorum, tanquam multa cogitantes deprimit, qui cum Deo ambulaſſe noſcuntur. *In Aſcenſ. Dom. ſerm. 6.*

Nobis autem vnde in his tenebris veritas, vnde charitas in hoc ſæculo, nequam in hoc mundo, qui totus poſitus eſt maligno? *Ibid.*

Vſitatum eſt ſatis, & tritum, ſæculum iſtud meritò cœcitatis, & ignorantiæ ſuæ Ægypti vocabulo nuncupari. *Pent. Moral.* §. 29.

Si quiſque renunciet omnibus, quæ poſſidet, & non renunciet ſuis pravis moribus, non eſt Chriſti diſcipulus. *De mod. ben. vio ſerm. 7.*

Qui renunciat ſuis rebus, ſua abnegat. Qui renunciat ſuis prauis moribus, ſemetipſum abnegat. *Ibid.*

Ea, quæ amatores ſæculi diligunt, ſerui Dei velut advena refugiunt. Serui Dei plus gaudent aduerſitatibus Mundi, quàm proſperitàtibus delectantur. *Ibid.*

Ea, quæ in hoc Mũdo ſunt, ſeruis Dei contraria ſunt, vt dum iſta aduerſa ſentiunt, ad Cœleſtem Regnum cum ſummo deſiderio ſuſpirant. Magna apud Deum refulget gratia, quæ huic Mundo contemptibilis eſt. *Ibid.*

Cuncta temporalia, quaſi herbæ marceſcunt, ſiccantur, & tranſeunt; & ideò pro æternis rebus, quæ nunquam areſcunt, recte ſerui Dei iſta contemnunt, & deſpiciunt, quia in eis nullam ſtabilitatem aſpiciunt. *Ibid.*

Sancti viri, qui perfectè ſæculum contemnunt, ita huic mundo moriuntur, vt ſoli Deo viuere delectentur. *Ibid. ſerm. 7.*

Digitized by Google

Bonum eſt, vt homo ſit corporaliter remotus à mundo, ſed multo eſt melius, vt ſit voluntate elongatus à ſæculo. *Ibid.*

Serui Dei, qui parentum ſuorum vtilitatem procurant, à Dei amore ſe ſeparant; vnde ſpiritualis ita prodeſſe debet ſuis parentibus, vt dum illis gratiam carnis præſtare ſtudet, ipſe à ſpirituali opere, vel propoſito non declinet. *Ibid.*

Dignum eſt, vt demus parentibus noſtris, quod mediocritèr damus extraneis. Parentibus carnaliter præſtetur, quod extraneis piè impenditur. *Ibid.*

Non debemus odio habere parentes noſtros, ſed impedimenta eorum, qui nos à recto itinere deviant. *Ibid.*

Serui Dei recto tramite incedere debent, & pro parentum ſuorum non debent ad dextram, neque ad ſiniſtram declinare à bono opere, vel propoſito, ſed recto itinere, vſque ad Bethſamas, ideſt vſq; ad introitum Cœleſtis Regni. *Ibid.*

Obſecro in peregrinatione hujus ſæculi, in militia hac ſuper terram ædificemus nobis non domos ad habitandum, ſed tabernacula ad deferandum; vtpotè citò indè vocandi, & emigraturi in patriam, & Ciuitatem noſtram, & in domum æternitatis noſtræ. In caſtris quippe ſumus, in alieno militamus; facilè eſt quidquid naturale eſt. *De vit. ſolit. poſt medium.*

Quanto magis ad mundum accedis, tanto longiùs à Deo recedis. Quanto magis foris es ſapiens, tanto magis intus ſtultus efficieris. Quanto magis extra lucraris, tanto magis intus perdis. Quanto

magis

magis in his; quæ foris ſunt vagaris, tanto magis intus euacuaris. Quanto magis in temporalibus es ſollicitus, tanto magis es mendicus in ſpiritualibus. *De miſeria hum.*

Quid eſt homo, qui omnia ordinas, & teipſum non vis ordinare? Quid in omnibus es prudens, & circa temetipſum es inſipiens? Quid eſt, quod ad omnia, quæ foris ſunt ſolicitus es bona facere, & temetipſum ſinis, eſſe malum ſemper, & inutilem? Dormit in te ſpiritus Dei, & vigilat in te ſpiritus mundi. Vacat in te ratio, & viget in te ſenſus; extinguitur in te ſpiritus Dei, dominatur in te amor mundi. Fertur in corde tuo amor ſæculi, & moritur amor æternorum bonorum. Mundum diligis, & Deum relinquis. Omnium recordaris, & te ipſum obliuiſceris. Quæ ſuper terram ſunt deſideras, & diligis; Cæleſtia verò non curas, appropinquas ad interitum, & elongaris à ſalute, curris ad diabolum, & elongaris à Deo. *Ibid.*

Monache Chriſti, contemptor Mundi, eſto contemptor tui: contemne mundum, contemne teipſum. Nimis eſt magnum, quod debetur tuo contemptui, quod debetur tuæ abnegationi. *In Cœna Domini n.*15.

Video (quod magis doleo) poſt ſpretam pompam ſæculi nonnullos in ſchola humilitatis ſuperbiam magis addiſcere, ac ſub alis mitis; humiliſq; magiſtri, grauius inſoleſcere, & impatiens amplius fieri in clauſtro, quam fuiſſent in ſæculo. *Serm.*4. *ſuper Miſſus eſt.*

Video & alios (quod non ſine dolore) poſt aggreſſam Chriſti militiam, rurſus ſæcularibus impli-

cari

cari negotijs, rurſus cupiditatibus terrenis immergi: cum magna cura erigere muros, ſub prætextu quoque communis vtilitatis verba vendere diuitibus, & matronis ſalutationes, ſed & è contra Imperatoris ſua edicta concupiſcere aliena, & ſua cum lite repetere, non audientes Apoſtolum ex imperio Regis tubicinantem. Hoc ipſum delictum, inquit, eſt in vobis quod cauſas habetis. Quare non magis fraudem patimini? Ita ne mundum ſibi, & ſe mundo crucifixerunt, vt qui antea vix in ſuo vico, vel oppido cogniti uerant, modo circumeuntes prouincias, & curias frequentantes, regum notitias, principumque familiaritates aſſecuti ſunt. *Ibid. immediatè.*

DE SOMNIIS.

Sæpè in noctibus dæmones occurrentes conturbant ſenſus hominum per viſiones: ſæpè etiam aperta impugnatione graſſantes corpora hominum verberant. *Mod. be. viu. ſerm.* 60.

Diuerſo modo fiunt ſomnia. Quædam ſomnia eueniunt per tenationem, ſiue per ixinationem, quæ etiam per experientiam nota ſunt: quædam etiam ex propria cogitatione oriuntur. Nam ſæpè, quæ in die cogitamus, in nocte recognoſcimus. *Ibid. in princ. ſerm.*

Multa ſomnia eueniunt ex illuſione immundorum ſpirituum. Quædam autem viſiones juſto eueniunt modo, ideſt ſupernæ reuelationis miniſterio. *Ibid.*

Nonnunquam accidunt permixtæ etiam viſiones,

nes, ideſt cogitationes ſimul, & illuſiones, atque item cogitationes ſimul, & reuelationes. *Ibid. in princ.*

Quamuis quædam vera ſomnia ſint, tamen facilè non debemus eis credere, quia ex diuerſis immaginationibus naſcuntur, & vndè veniant perfectè non cognoſcimus. Igitur ſomnijs facilè non debemus fidem dare: Nè fortè Sathan in Angelum lucis ſe transformans, aliquem hominem incautum decipiat. Aliquando dæmones, quoſdam curioſos, & ſomnia obſeruantes ità deceptoria arte decipiũt vt quædam ſomnia non aliter eueniant, quam ipſi dicunt; ideò aliquando vera pronunciant, vt in multis fallant. Sed quamuis ita ſomnia eueniunt ſicut pronunciant dæmones, tamen credenda non ſunt, ne ex illuſione procedant. *Ibid.*

Somnia ſimilia ſunt augurijs, & qui ea obſeruãt, augurari noſcuntur. *Ibid.*

Qui in ſomnijs, vel augurijs ſpem ſuam ponit, non confidit in Deo, & talis eſt, qualis ille, qui vẽtum ſequitur, aut vmbram apprehendere nititur. *Ibid.*

Auguria, mendacia, & ſomnia deceptoria vtraque vana ſunt. *Ibid. in fine ſerm.*

Non debemus credere ſomnijs, nè fortè decipiamur in illis. Spes noſtra in Deo ſemper ſit firma, & de ſomnijs nulla nobis ſit cura. *Ibid.*

Si ſomnia, vel auguria obſeruaueris, decipieris. In omni vita tua contemne auguria, & ſomnia, & pone ſpem tuam perfectè in Dei prouidentia, & in hac vita, & in futura venient tibi proſpera. *Ibid.*

DE

Digitized by Google

DE SVPERBIA.

CVm te cæteris anteponis, deles, quæ feceras opera. Si quid præclarius egiſti, debes dicere: Seruus inutilis ſum, quod debueram facere, feci. *In Cant.* 13.

Nolo ignorare vos fratres, quoniam modo deſcendatur, imò cadatur in vias malas. Primus enim gradus deſcenſionis hujus, diſſimulatio eſt propriæ infirmitatis, iniquitatis, inutilitatis, dum ſibi parcens, ſibi blandiens, ſibi perſuadens homo ſe aliquid eſſe, cum nihil ſit, jam ipſe ſe ſeducit. Secundus gradus, ignorantia ſui. Vbi etenim in primo gradu inutilia ſibi cenſuerit perizomata foliorum, quid ſupereſt, niſi vt vulnera tecta non videat, pręſertìm cum ad hoc ſolum texerit, ne videret? Ex hoc tandem fit, vt etiam alio reuelante, vulnera non eſſe contendat conuerſus *in verba malitiæ ad excuſandas excuſationes in peccatis*. Atque is quidem tertius gradus eſt admodum vicinus, imò contiguus præſumptioni. Quìd enìm mali jam actitare vereatur, qui præſumit, & defenſare. *Serm.* 11. *Pſal. Qui habitat.*

O homo, quid tu, igitur ſuperbis terra, & cinis? Si ſuperbiantibus Angelis Deus non pepercit, quanto magis tibi putredo, & vermis? *ſer. 1. de Aduent. Dom.*

Primus ſuperbiæ gradus eſt curioſitas: hanc autèm talibus indicijs deprehendes ſi vides Monachum, de quo priùs benè confidebas, vbicumque ſtat, ambulat, ſedet, oculis incipientem vagari, caput

put erectum, aures portare ſuſpenſas; è moribus exterioris hominis interiorem immutatum agnoſcas. Vir quippè peruerſus annuit oculo, terit pede, digito loquitur, & ex inſolenti corporis motu, recens animæ morbus deprehenditur: quamdum à ſui circumſpectione torpeſcit incuria ſui, curioſam in alios facit. Quìn enìm ſeipſam ignorat, foras mittitur, vt hædos paſcat: hædos quippè, qui peccatum ſignificant, rectè oculos, aureſque appellaverim; quoniam ſicut mors per peccatum in Orbem, ſic per has feneſtras intrat ad mentem. In his ergò paſcendis ſe occupat curioſus, dum ſcire non curat, qualem ſe reliquerit intus. Et verè ſi te vigilantèr homo attendas, mirum eſt, ſi ad aliud vnquam intendas. *De grad. humilit. & ſuperb.*

In gradibus ſuperbiæ primum curioſitas vendicat ſibi locum, quæ etiam inuenta eſt initium eſſe omnis peccati. Sed niſi hæc citiùs cohibeatur, in læuitatem animę, quæ ſecundus gradus eſt, citò delabitur. *Ibid. in fine expoſitionis primi gradus*.

Monachus, qui ſui negligens, alios curiosè circumſpicit, dum quoſdam ſuſpicit ſuperiores, quoſdam deſpicit inferiores, & in alijs quidem videt, quod inuidet, in alijs, quod irridet, inde fit, vt pro mobilitate oculorum leuiatus animus, nulla vtique ſui cura aggrauatus, modò per ſuperbiam ad alta ſe erigat, modò per inuidiam in ima demergat. Nũc per inuidiam nequitèr tabeſcit: nunc per excellentiam pueriliter hilareſcit. In altero nequam, in altero vanus, in vtroque ſuperbus exiſtit: quia, & quod ſuperari ſe dolet, & quod ſuperare ſe gaudet, amor propriæ excellentiæ ſe facit. Has autem

animi

Digitized by Google

animi viciſſitudines nunc pauca, & mordacia, nunc multa, & inania, nunc riſu, nunc luctu plena, ſemper verò irrationabilia indicant verba. *Ibid. in ſecundo gradu.*

Proprium eſt ſuperborum, læta ſemper appetere, & triſtitia deuitare, iuxta illud: *Cor ſtultorum vbi lætitia.* Vndè, & Monachus, qui duos iam ſuperbiæ gradus deſcendit, dum per curioſitatem ad animi leuitatem deuenit, cum gaudium, quod ſemper appetit, frequenti videt interpellari triſtitia, quam de bonis alterius contrahit: impatiens ſuæ humiliationis fugit ad conſilium falſæ conſolationis. *Ibid. in tertio gradu.*

Væ ſemel, & væ iterum pauperibus ſuperbis. Væ inquam ſemel, & væ iterum portantibus Crucem Chriſti, & non ſequentibus Chriſtum: qui nimirum, cuius paſſionibus participant, humilitatem ſectari negligunt. Duplici quippe contritione, conteruntur, qui huiuſmodi ſunt, quoniam, & hic pro temporali gloria, temporaliter ſe alligunt, & in futuro pro interna ſuperbia ad æterna ſupplicia pertrahuntur. Laborant cum Chriſto, ſed cum Chriſto non regnant. Sequuntur Chriſtum in paupertate ſua, ſed in gloria non ſequuntur. De torrente in via bibent, ſed non exaltabunt caput in patria. Lugent nunc, ſed tunc non conſolabunt. *In Apologia ad Gulielmum Abbatem.*

Si ad ſanitatem feſtinas, vide, vt nil, vel modicum de te ipſo agere præſumas medico inconſulto; à quo ſi operam medicantis expectas, neceſsè eſt, vt vulnus tuum ſemper ei detegere non erubeſcas. Erubeſce ſed tamen reuela totum, nec abſcō-

das. *De Vita ſolitaria circa principium* §. 15.

Stulta verò ſuperbia, vel ſuperba ſtultitia à tabernaculo iuſtorum ſemper procul ſit. Eſt autem omnis ſuperbia ſtulta, quamuis non omnis ſtultitia ſit ſuperba. Stultitia enim ſiue ſuperbia, nonnunquam ſimplicitas inuenitur: quæ te ignorat, forſan eſt docibilis? & ſi nequit doceri, forſan eſt tractabilis? Et eſt propria ciuitas refugij ſimplicitati, cohabitatio religionis, niſi ſit talis, quæ nolit humiliari, vel tam bruta, vt non poſſit regi, vel tractari, bona tamen voluntas, & ſi multum ſit bruta, non tamen eſt deferenda, ſed ſalutari conſilio ad laborioſam, & actuoſam vitam tranſmittenda. *Ibid. in medio* §. 16.

Superbia quantumuis prudens ſibi videatur, dimittenda ſibi eſt, & abigenda. *Ibid.* §. *litt. L.*

Si admittitur ſuperbus, prima die, qua ingreditur habitare, incipit leges dare. *Et infra* §. 16.

Malus autem homo nunquam tutè ſecum habitat, quia cum malo homine habitat, & nemo moleſtiori ei eſt, quam ipſe ſibi. *Ibid.* §. 16 *poſt L.*

Ex ſuperbia procedunt vanagloria, fiducia ſui, negligentia Dei, iactantia, inobedientia, contemptus, præſumptio, & ceteræ animi peſtes, quæ profluere ſolent, & tumore, & vſu ſuperbiæ. *Ibid.* §. 34. *litt. L.*

Superbia ſicut eſt origo omnium criminum, ità eſt ruina omnium virtutum. Ipſa eſt enim in peccato prima, ipſa in conflictu poſtrema. Ipſa autem in exordio mentem per peccatum proſternit, aut in fine de virtutibus deijcit. Idcirco eſt omnium peccatorum peſſima, quia tam per virtutes, quam

per

per vitia humanam mentem exterminat. *De interiori domo cap.41. de peccato ſuperbiæ.*

Signa ſuperbiæ hæc ſunt, clamor in locutione, amaritudine in ſilentio, diſſolutio in hilaritate, furor in triſtitia, honeſtas in imagine, in honeſtas in actione rancor in reprehenſione. *Ibid. in fine.*

Vnde ſuperbiat homo rememorans, quod fuit vile ſemen, & ſanguis coagulatus in vtero, poſtmodum in deſerto huius vitæ miſerijs expoſitus, & peccato: tandem cinis, & eſca vermium futurus in tumulo? *Ibid cap.53.*

Vnde ſuperbit homo, cuius conceptio culpa, paſci pœna, labor vita, neceſsè mori, quandò, vel quomodò, vel vbi neſcire? *Ibid.*

Superbia ſicut eſt origo omnium criminum, ità ruina cunctarum virtutum. Ipſa eſt in peccato prima, in conflictu poſtrema. De ſuperbia naſcitur arrogantia, quæ tam in factis, quàm in dictis cauenda eſt. Væ ei, qui ſibi magis, quam Deo placere ſtudet. Per cenodoxiam maximè ſubijcit ſibi diabolus monachum, quia per eam ab humilitatis culmine deijcitur. *De ord. vitæ §.4. in fin.*

Superbis, & licidinoſis plus dominatur diabolus. *Ibid. in fine §.11. circa finem C.*

Vir ſuperbus nec decorabitur, nec voluntatem ſuam perducet ad finem. *Ibid. in fine.*

Sunt nonnulli, qui quidem inconſcientijs ſuis ſe ſubiectos iudicant, ſed tamen videri foris volunt alijs meliores. *De Paſs. cap.17.*

Quid autem vanius illis, qui ſe putant habere, quod non habent. *Ibid. c. 29. in fin.*

Quis eſt enim, qui ſeipſum perfectè cognoſcat,

niſi cui datum eſt à Patre luminum, à luce vera, quæ illuminat omnem hominem. *Ibid.*

Homo ſuperbus, Deo, & hominibus eſt odibilis. *Mod.be.vinen.n.*37.*in princ.*

Superbia, & cupiditas in tantum eſt vnum malum, vt nec ſuperbia ſine cupiditate, nec cupiditas ſine ſuperbia eſſe poterit. *Ibid.*

Crede mihi, quod multorum temporum, vigiliæ, orationes, ieiunia, elemoſinæ, & labores ſi cum ſuperbia finem habuerint, pro nihilo, reputantur apud Deum. *Ibid.*

Caue iactantiam, fuge apetitum vanæ gloriæ, cauè inanis gloriæ ſtudium. Contemne laudem hominum, non exquiras ſi quis te laudet, aut ſi quis vituperet. Laus non te ſeducat, nec vituperatio frangat. Qui laudem non appetit, nec contumeliam ſentit. *Ibid.ſerm.*38.

Virtutes Sanctorum per inanis gloriæ ſtudium dominio, ſubiaciuntur dœmonum. *Ibid.*

Sicut ex alto aquila ad eſcam deſcendit, ſic homo de alto bonæ conuerſationis per vanægloriæ appetitum ad inferiora demergitur. *Ibid.*3.

Laudet te aliena lingua, & non tua: laudat te alienum os, & non tuum: tuo iudicio te decerne, non alieno. Nemo magis ſcire potes, quæ vis ſicut tu, qui conſcius tui es. *Ibid.*3.

Semper ſuam aſpiciant fæditatem, qui vanam gloriam diligunt, & doleant ſe perdidiſſe opus bonum, quod pro humana laude fecerunt. *Ibid.*38.*in principio.*

Fuge videri, quod commeruiſti. Virtutes tuas cela, peccata tua manifeſta: vitia cordis tui reuela.

Ab-

Abſconde tua bona opera. Nunquam in medium proferas, ſi quid boni feceris, aut dixeris. Prauas cogitationes ſtatim manifeſta. Peccatum enim manifeſtum citò curatur. *Ibid.* 3.

Virtutes in occulto creſcunt, in publico detreſcunt. *Ibid.*

Virtutes iactantes manifeſtando annihilantur, humiliter occultando multiplicantur. *Ibid.*

In omni opere tuo Dei auxilium pete. Omnia diuinæ gratiæ diuino dono aſcribe. Nihil meritis tuis attribuas. In virtute tua nihil præſumas, nihil ponas in tua audacia. *Ibid.*

Erubeſce vas ſtercorum vlterius habere ſuperbiam. An ignoras, quia Deus ſuperbis reſiſtit, humilibus autem dat gratiam ſuam? *De Cœna Domini ſer. 2. in medio.*

Sicut ſumma, & intollerabilis ſuperbia eſt ſuperiori ſe proponere, ità inferiori ſe ſubdere, ſumma, & plena iuſtitia eſt. *In Epiph. ſerm.* 4.

Quid tu inflaris ò homo? quid extolletis ſine cauſa? quid alta ſapis, & oculi tui omne ſublime vident, quod tibi non cedet in bonum? Sublimis quidem Dominus, ſed non ità proponitur tibi. *In cap.* Ieiun. *ſerm.* 2.

Quæ maior ſuperbia, quam vt vnus homo toti Congregationi iudicium ſuum præferat, tanquam ipſe ſolus habeat ſpiritum Dei? Idolatriæ ſcelus eſt non acquieſcere, & quaſi peccatum ariolandi repugnare. *De Reſurrect. ſerm.* 3.

O peruerſitas, ò abuſio filiorum Adam, quia cum aſcendere difficillimum ſit. Deſcendere autem facillimum, ipſi, & leuiter aſcendunt, & difficilius de-

deſcendunt, parati ad honores, & celſitudines graduum Eccleſiaſticorum, ipſis etiam Angelicis humeris formidandos. *De Aſcenſ. 2. circ. fin.*

Cupidi quidẽ ſumus aſcenſionis, exaltationem concupiſcimus omnes. Nobiles enim creaturæ ſumus, & magni cuiuſdam animi; ideòque altitudinem naturali appetimus deſiderio. Sed væ nobis ſi voluerimus eum ſequi, qui ait. Sedebo in monte teſtamenti, in lateribus Aquilonis. Heù miſer in lateribus Aquilonis. Frigidus eſt mons ille non te ſequimur. Poteſtatis habes concupiſcentiam, altitudinem præſumis potentiæ. *Ibid. 4.*

Homo, ab homine laudari cupit in terra. Execranda peruerſitas, ſed eorum ſit, qui ignorantiam Dei habent, qui obliti ſunt Domini Dei ſui. *De Natiu. B. Mariæ 2. circa finem.*

Eant ſuperbi, inſoleſcant magis, extollantur, inflentur, appetant ſemper in cumulo apparere, vt cum venerit æquitatis linea à plenitudine eijciantur. *Sermo 2. de Verbis Iſaiæ Proph.*

Initium omnis peccati, & cauſa totius perditionis ſuperbia eſt: propterea quis quis es, qui ſalutem tuam operari ſtudeas, aduerſus hanc, ſuper caput tuum cornu Crucis habere memento, vt non eleueris in ſuperbiam, non exaltetur cor tuum, non ambules in magnis, neque in mirabilibus ſuper te, ſed tela ea, quæ de ſublimi veniunt, ſuperueniens capiti tuo cornu Crucis excipiat. *In die Sancti Andreæ ſerm. 2.*

Quid ſuperbis ò homo? quid te ſcolum iactas? Vide quia beſtia factus es cui venandæ laquei præparantur. Sed qui ſunt venatores illi? Venatores

vtique

vtique peſſimi, & nequiſſimi, crudeliſſimi,& iniquiſſimi. *Qui habitat Ser.3.*

Quam verò miſeri, qui gloriam, quæ ab inuicem eſt quærimus, & nolumus ea, quæ à ſolo Deo eſt. *Qui habitat ſerm.17.*

Elatum cor durum, & expers eſt pietatis, ignarum compunctionis, ſiccum ab omni rore gratiæ ſpiritualis, quia ſuperbis Deus reſiſtit, humilibus verò dat gratiā. *De Nimia quadam fallacia in princ.*

Errauerunt ait Propheta, *in ſolitudine in inaqueſo &c.* Solitudo hæc ſuperborum eſt, quia ſolos ſe ſe reputant, ſolos appetunt reputari: Literatus eſt, odit ſocium. Aſtutus in negocijs ſæcularibus, neminem vellet ſibi ſimilem inueniri. Pecucioſus eſt, ſi diteſcere viderit alterum, cruciatur. Fortis eſt, aut formoſus, da ei parem, & contabeſcit. *Ibid. in principio.*

Ipſe verò ſanta quadam humilique ſuperbia hæc vniuerſa deſpiciet,& magna in altitudine animi collocatus non beatum dicet populum cui hæc ſunt, ſed miſerum planè, beatum verò cuius Dominus Deus eius. *Exort. ad fratres ſerm.4.*

Superbus excuſat peccatum ſuum, humilis accuſat, ſciens quia Deus nobis iudicat in idipſum, & quod ſi noſmetipſos iudicauerimus, non vtique iudicabimur. *Ad Milites sempli cap.* 8.

Superbus non attendens, quam horrendom ſit incidere in manus Dei viuentis, facilè prorumpit in verba malitiæ ad excuſandos excuſationes in peccatis. *Ibidem.*

Magna reuera malitia, tui te non miſereri, & ſolum poſt peccatum remedium confeſſionis à te-

ipſo repellere, ignemque in ſinu tuo inuoluere potius, quam excutere nèc præbere aurem conſilio Sapientis, qui ait: *Miſerere animæ tuæ placens Deo. Ibidem.*

Erubeſcant ſuperbi eſſe diſcipuli Domini, ſi eos in humilitate proceſſerint Magiſtri. *Beati Bernardi ſententiæ* §.5.

Non enim iudicares publicanum contemnendũ præ te, ſi non præ illo te honorandum cenſeres. *Ibid.*

Non bonæ ſed planè iniquæ voluntatis eſt, qui nequaquam pace contentus ſuperbo oculo, & inſatiabili corde inquietus anhelat, & ad gloriam Dei, nec pacem proinde retinens, nec gloriam apprehendens. Quis credat parieti, ſi ſedicat parturire radium, quem ſuſcepit per feneſtram? Aut ſi glorientur nubes, quod imbres genuerint, quis non irrideat. *Ibid. in medio.*

Vbi tibi gloria putride puluis, tibi vnde? de vitæ ſanctitate? Sed ſpiritus eſt, qui ſanctificat, ſpiritus dico, non tuus ſed Dei; & ſi prodigijs aut ſignis effulgeas in manu tua fiunt, ſed virtute Dei. An blanditur popularis fauor, quod verbum bonum, & benè fortè deprompſeris? Sed Chriſtus donauit os, & ſapientiam. Nam lingua tua, quid niſi calamus ſcribe? & hoc ipſum mutuo accepiſti. Talentum creditum eſt repetendum cum vſura. *Cant. Cant. 13. prope finem.*

Pudet reminiſci quorundam tantam proteruiã, vt non pudeat eos cum exultatione lugenda iactitare, quod & poſt ſuſceptum ſanctum habitum callidè quempiam ſupplantauerint, & circumue-

ne-

nerint in negocio fratrem, aut quod talionem pro conuiuio, vel maledicto, ideſt malum pro malo, aut maledictum pro maledicto audacter reddiderint. Sed eſt confeſſio eo periculoſius noxia, quo ſubtilius vana, cum ipſa etiam inhoneſta, & turpia de nobis detegere non veremur, non quia humiles ſumus, ſed vt eſſe puteramur. *Ibid.* 16. *in medio ſermonis.*

Quid peruerſius, quidue indignius, quam vt humilitatis cuſtos confeſſio ſuperbiæ militet; indè velis videre melior vnde videris deterior? Mirabile iactantiæ genus, vt non poſſis putari Sanctus, ſi non appareas ſceleratus. *Ibid.*

Sicut initium ſapientiæ eſt timor Domini, ſic initium omnis peccati ſuperbia, & quomodo perfectionem ſibi ſapientiæ vendicat amor Dei, ita deſperatio ſibi omnem malitiæ conſummationem. *Ibid.* 37. *prope finem.*

Quemadmodum ex notitia tui venit in te timor Dei, atque ex Dei notitia itidem amor; ſic è contrario de ignorantia tui ſuperbia, ad Dei ignorātia tui venit deſperatio. Sic autem ſuperbiā pariet tibi ignorantia tui, cum meliorem quam ſis, decepta, & deceptrix tua cogitatio te eſſe mentitur. *Ibid.* 37.

Nec ſuperbis, nec deſperatis partem eſſe, vel ſocietatem in ſorte Sanctorum. *Ibid.*

Eſt grande malum, horrendumque periculum, ſi vel modicè plus verò te extollas, ſi vel vni, videlicet in tua cogitatione te præferas, quem fortè parem tibi veritas iudicat, aut etiam ſuperiorem. *Ibid. circa finem.*

Homo

Homo poſitus in honore, quid ex ſe foret non intellexit, ſimus videlicet, puluis folium aridum, ſtipula ſicca, & fragilis teſta, pellis morticina, ſed intumuit, & planè deſipuit, honoris faſtigio delectatus. *In Paſſione Domini.*

Vis non timere impulſorem? Non veniat tibi pes ſuperbiæ, & manus impellentis non moueat te, *Cant. Can.* 85.

Qui ſtat ſi non vult cadere, non fidat ſibi, ſed nitatur verbo. *Ibid.*

Si altiorem, quam meliorem eſſe delectat, non præmium, ſed præcipitium expectamus. *Ep.* 27.

Inimicam omnis gratiæ, omniſque initium peccati debellet ſuperbiam; & tamen à ſe, quam à cæteris virtutibus ſuperbiam illius propulſat tyrannidem. *Ep.* 42. *in corpore.*

Non poteſt dicere arrogans, & præſumptor, qui ſeipſum imprudenter oſtentas paſſim, & vbi tanquam per campum iniectens, totus fertur in gloriam. Gloriatur etiam cum malefecerit, & exultat in rebus peſſimis. Æſtimat ſe non videri, dum plures habeat imitatores, quam reprehenſores cæcus dux cæcorum. Sed habet hic campus oculo Sanctorum, proculdubio Angelorum, quos ſemper offendere ſolet indiſciplinata conuerſatio. *Ibid. in corpore.*

Si multum ſuperbus es; plus minimus, quam minor vocari confundere. Minor quippè vilitas eſt minorem videri, quam minimum. *Ibid. prope finem.*

Quid ſuperbius, quam ſpontaneæ, & tanquam libere adſcribere voluntati, quod vel cogit neceſſitatis, vel puſilanimitatis infirmitas? *Ep.* 87. *in med.*

Ad-

Aduerte homo, quia limus es, & non ſis ſuperbus, quia Deo coniunctus es, & non ſis ingratus. *De vigilia Natalis Domini Ser. 3.*

Recedant ab ore noſtro arrogantia, & derogatio, & ſuccedant pro his vera peccatorum noſtrorum confeſſio, & bona de proximis eſtimatio. *Ser. paruul. ſerm. 30.*

Qui laudem non appetit, ne contumeliam ſentit. *De int. Domo cap. 43.*

DE SVSPICIONE.

CLemens eſto in alienis delictis, ſic in tuis, nec quemquam diſtrictius, quam te iudices, ſic alios iudica, vt ipſe iudicari ſi cupis. Lex tua conſtringit. Iudicium, quod alijs imponis, ipſe portabis. Nullum ante iudicium condemnes, ante proba, & ſic iudica. Non enim, qui accuſatur, ſed qui conuincitur, reus eſt. *De int. domo cap. 45.*

Valdè periculoſum eſt de ſuſpicione quempiam iudicare. In ambiguis, Dei iudicio ſerua ſententiam. Non eligas cui miſerearis, nè fortè prætereas illum, qui meretur accipere. *Ibi.*

Quæcumque audis, vel vides in religioſis perſonis; puta bona intentione dici, vel fieri, etiam ſi contrariam videantur. Nam humana ſuſpicio facilè fallitur. *De form. bon. vitæ notabile documentum.*

Habeat ſuſpicioſus charitatem omnia credentem, & ab alij ſe diligi, ſine dubio credat. *In Aſſumpt. ſerm. 5. in fine.*

DE

DE TENTATIONE.

SVB te homo eſt appetitus tuus,& tu dominaberis tentationibus diaboli. *Serm.5. in Quadrageſima.*

Tu ſolummodo non conſenſeris,& quoties reſiſteris coronaberis. *Ibid.*

Negare non poſſumus, quod moleſtæ ſunt tentationes, & periculoſæ; ſed in ipſo certamine ſi viritèr reſiſtimus:quædam pia tranquillitas de conſcientia bona naſcitur. Fratres igitur ſemper ad manum habeatis tutiſſimum orationis refugium. *Ibid.prope initium.*

Quoties tentationi reſiſtis, quoties vincis malignum, noli proprijs tribuere viribus; noli in te, ſed magis in Domino gloriari. Quando enim fortis ille armatus tuæ cederet infirmitati. *Oct.Paſch. ſerm.1.*

Nouit Dominus figmentum tuum, fidelis eſt, non te patietur tentari ſupra id quam paſſis. *De Aſcenſ.n.6.*

Fugere dum in hoc corpore ſumus à facie tentationis perſequentis oportet. Quod ſi minùs celeritèr fugimus aliquando(vt aſſolet) impellimur,& euertimur, ſed Dominus ſuſcipit nos. Ipſe itaque refugium eſt, vt venientem cum ſtercoribus bouũ pigrorum lapidatorem impigri fugiamus, & euadere poſſimus fœdam nimis lapidationem. *Qui habitat ſer.2.*

Cum tentationis impetum ſentimus in cogitatione; ſtatim fugiamus ad ipſum, & humilitèr poſtu-

ſtulemus auxilium. Quod ſi fortè præoccupauerit nos, vt aliquando tardiùs, quam oportet ad eum, confugimus, ſoliciti ſimus vt ſuſcipiat nos manus Domini. *Ibid.*

Homines aliquando cadere neceſsè eſt, dum in ſæculo detinentur, ſed alij colliduntur, alij non, quia Deus ſupponit manum ſuam. *Ibid.*

Præmonitos vos eſſe volo, neminem ſuper terram abſque tentatione victurum, vt cui fortè tollitur aliqua, alteram ſecurus expectet; aut ſortè non ſecurus, ſed pauidus magis, & ſic petat ab ea liberari, vt nunquàm ſibi in corpore mortis hujus libertatem perfectam, ſeù requiem audeat polliceri. *Qui habitat ſerm.*5.

Si voluntas quoque præoccupata ſenſu delectationis afficitur, reſiſtit tantùm adhuc deliberatio rationis, infirmatur quidem, ſed necdum moritur anima, clamet tamen neceſsè eſt. *Sana me Domine, & ſanabor. De Triplisi iudicio.*

Humanæ ſunt tentationes, nec ex toto caueri poſſunt, quamdiu in hoc corpore mortis peregrinamur à Domino. Nemo tamen paruipendat, aùt diſſimulet iſta, quoniam etſi non mortifera ſunt certè periculoſa. *De quadrup. debito.*

Deus paratus eſt ſuſcipere cadentem, & eripere fugientem, vt videri poſſit, relictis omnibus, alijs ei ſoli operam dare: propterea ea expedit omni animæ, Deum ſemper attendere tanquam proprium non modò adiutorem, ſed etiam inſpectoré. Quomodo enim negligens poterit fieri, qui intuentem ſe Deum nunquam deſinit intueri? *Pſalm. Qui habitat ſerm.*2.

DE

DE TIMORE MALO, ET BONO.

VIdes certè, quem timorem tibi incutere nitor; non qui ſit laqueus deſperationis, ſed qui ſpem acquirat beatitudinis. Etſi quidem timor inutilis, triſtis, crudelis, qui veniam, quia non quærit, non conſequitur. Et ſi quidem timor pius, humilis, fructuoſus, qui cuilibet quantumlibet peccatori facilè miſericordiam promeretur. Talis timor generat, nutrit, & ſeruat humilitatem; ſed mãſuetudinem, ſed patientiam, ſed longanimitatem. Quem nõ delectat tam inclyta proles? Alterius verò miſera ſoboles eſt pertinacia, imò derata triſtitia, rancor, horror, contemptus, & deſperatio. *Ep. 87. circa princ.*

O homo, vel magis beſtia, laqueum non timebis? Time vel malleum. A verbo, inquit, aſpero. Affer, affer, percute, dilacera, citò interfice, velocitèr ſpolia detrahe. Quid eſt verbum aſperum, niſi: Tollatur impius ne videat gloriam Dei. *Pſal. Qui habitat ſerm. 3.*

Cum timor vertitur in amorem, cum charitas excludit timorem, cum ea, quæ prius obſervantur timore pœnæ, jam exercẽtur delectatione, & amore juſtitiæ. *Serm. paru. n.* 12.

Multæ ſunt viæ, & genera multarum viarum, magno profectò periculum viatori. Quam facilè in multarum occurſu errabit in via ſua, qui viarum diſcritione caruerit. *Qui habitat* 11.

Pes tuus, affectio tua; pes animæ, quam in manibus Angeli portant, ne offendat ad lapidem pedem tuum

tuum. Quomodò enim non vehementiſſimè turbaretur anima, ſi ſola hinc egrederetur? *Ibid.* 13.

Conculcemus Leonem paritèr & Draconem, vt neque illius rugitus terreat, nec illius flatus inficiat. *Ibid.* 14.

Beatus homo, qui ſemper eſt pauidus, nec minori angitur ſolicitudine, nè fortè obruatur beneficijs, quam peccatis. *Ibid.* 15.

Validior eſt, & vehementior ſpiritus timoris ad reſiſtendum peccato, quam pudor, & dolor, quia pudor de multitudine, & dolor de qualicumque hujus mundi conſolatione capit ſolatium, timor verò non inuenit, vndè conſoletur. *De Primordiis.*

Nuſquam eſt ſecuritas, fratres, nequè in Cœlo, neque in Paradiſo, multò minus in mundo. In Cœlo enim cecidit Angelus ſub preſentia Diuinitatis. Adam in Paradiſo de loco voluptatis: Iudas in mundo de ſchola Saluatoris. *De ligno fœno, & ſtipula.*

Vbi ergo Angelica in hoc corpore conuerſatio, in corde prophetica expectatio, in vtroque Apoſtolica perfectio invenitur; quantus iſte cumulus gratiarum? Quid retribuitis Domino, pro omnibus, quæ retribuit nobis? Sublimius gradus, ſed eo amplius periculoſa ruina. *Exort. ad Frates n.* 2.

Quoties congrederis tu, qui militiam militas ſæcularem, timendum omninò nè aut occides hoſtem quidem in corpore, te verò in anima; aut fortè tu occidaris ab illo, & in corpore pariter, & in anima. *Ad Milites Templi n.* 1.

Noli eſſe ſecuru ò homo cum latere non poſſis. Latent inquam inſidiæ, quas vt deprehendere ipſe

ſe non potes, ſic non potes ipſe non deprehendi. *De Conu ad Fratres n.16.*

Vniuerſis humanis ſtudijs, ac mundanis deſiderijs prætulit, Deum timere, ejuſque obſervare mandata. *Cant. Cant n.1.*

Recedere à malo neminem poſſe perfectè abſque timore Dei, nec bonum opus omninò eſſe præter obſeruantiam mandatorum *Ibid.*

Alta ſuſpiria teſtantur triſtitiam animorum, cõſcientiarumque dejectionem. *Ibid.*

Si paulatìm per incrementum gratię cœperit deficere timor, & proficere ſpes cum demum ad hoc ventum fuerit, ut totis viribus exurgens charitas in adiutorium ſpei foras mittat timorem; nonne huiuſmodi anima ſingularitèr in ſpe conſtituta videbitur, ac proindè etiam in pace in idipſum dormire jam, & requieſcere? *Ibid.* 51.

Inter medios namque laqueos in hac vita inceditur, qui utique toties non timentur, quoties ſancta aliqua, & vehementi cogitatione anima à ſemetipſa abripitur; ſi tamen eouſque mente ſecedat, & auolet, vt & hunc communem tranſcendat uſum, & conſuetudinem cogitandi. *Ibid.* 52.

Time cum arriſerit gratia, time cum abierit, time cum denuò reuertetur, & hoc eſt ſemper pauidum eſſe. *Ibid.* 54.

Time ſubtracta gratia tanquam mox caſurus. Time, & contremiſce Deo tibi, vt ſentis irato. Time, quia relinquit te cuſtodia tua. Nec dubites in cauſa eſſe ſuperbiam, etiam ſi non appareat, etiam ſi tibi nihil conſcius ſis. *Ibid.* 54.

Quod enim tu neſcis, ſcit Deus, qui te iudicat, ipſe eſt. *Ibid.*

Si

Digitized by Google

Si gratia repropitiata redierit, multò ampliùs tunc timendum, nè fortè contingat recedivum pati. *Ibid.*

Beatus es ſi cor tuum triplici iſto timore repleueris, vt timeas quidem pro accepta gratia, amplius pro amiſſa, longè plus pro recuperata. *Ib.*

Omni tempore time Deum, & ex omni corde tuo, & impleſti hydriam tuam vſque ad ſummum. *Ibid.*

Timerem illum, qui non eſt in charitate, qui cũ omnes initiet ad ſapientiam, neminem conſumat, quoniam ſuperueniens charitas extundit: illum tanquam hyemem æſtas. Æſtas enim charitas eſt. *Ibid.* 58.

Tu accedens ad ſeruitutem Dei. ſta in timore, & præpara animam tuam ad tentationem, certus omnes, qui piè vivere in Chriſto, volunt perſecutionem paſſuros. Portò tentationes diuerſæ ſunt, pro temporum diuerſitate. *Ibid.* 64.

Si denique Deum non times, & ſolos hominum reuereris aſpectus, memor eſto hominem Chriſtũ, hominum facta ignorare non poſſe, vt quod coram me attentare minimè prorsùs auderes; multò minùs audeas coram ipſo; quodque non dico non liceret, ſed nec liberet quidem præſumere vidente conſeruo, inſpiciente Domino, vel cogitare, penitùs exhorreſcas. Alioquin ſi carnis oculum magis, quã gladium, qui carnes habet devorare formidas, & is quoque timore, quem times euenit tibi, & accidet, quod veteris; *Nihil opertum, quod non reueletur, vel occultum, quod non ſciatur. De Conu. ad Fratres cap.* 16.

Digitized by Google

Timor Domini gloria, & gloriatio, & lætitia, & corona exultationis. *Mod. benè viven.* 4.

Timor Domini ditabit cor, & dabit gaudium, & lætitiam in longitudine dierum; nam qui ſine timore eſt, non poterit juſtificari. *Ibid.*

Timor Domini eſt ſapientia, & diſciplina; non ſis incredulus in timore Dei, & ne acceſſeris ad illum duplici corde. *Ibid.*

Timentes Dominum ſuſtinete ejus miſericordiã, & deflectatis ab illo, ne cadatis. *Ibid.*

Qui timetis Dominum credite in illum, vt in oblectatione veniat vobis miſericordia. *Ibid.*

Qui timetis Dominum diligite illum, & illuminabuntur corda veſtra. *Ibid.*

Qui timent Dominum non erunt increduli verbo ejus, & qui diligunt illum, conſeruabunt vias illius. *Ibid.*

Qui timent Dominum, inquirunt quæ beneplacita ſunt illi, & qui diligunt illum replebuntur lege ejus. *Ib.*

Qui timent Dominum probabunt corda ſua, & in conſpectu illius ſanctificabunt animas ſuas. *Ibidem.*

Qui timent Dominum cuſtodiunt mandata ejus, & patientiam habebunt vſque ad inſpectionem ipſius. *Oculi Domini ſuper timentes eum, & ipſe cognoſcit omnia opera eorum. Ibid.*

Conſummatio timoris Dei eſt ſapientia. Timẽte Dominum non occurrunt mala, ſed in tentatione Deus liberabit illum à malo. *Ibid.*

Timor Domini eſt ſicut Paradiſus; benedictio, & omnis gloria operiet illum. *Ibid.*

Bea-

Beatus vir cui donatum eſt timorem Domini habere. *Ibid.*

Timor Domini eſt initium dilectionis ejus. *Ibid.*

Deum timere, eſt nulla mala facere, & nulla bona, quæ facienda ſunt prætcrire. *Ibid.*

Timor Domini eſt fons ſapientiæ. Timente Dominum benè erit in extremis, & in die mortis ſuæ benedicetur. *Ibid.*

Bonum eſt nobis timere Deum, quia timor Domini expellit peccatum. *Ibid.*

Timor Domini ſemper emendat; reprimit vitium; cautum facit hominem, atque ſollicitum. *Ibid.*

Vbi timor Domini non eſt, ibi perditio eſt animæ; ibi diſſolutio vitæ, abundantia peccatorum. *Ibid.*

Timor, & ſpes ſemper ſint in corde tuo. Timor, fiducia, ſpes, & metus pariter perſeuerent in te. Sic ſpera in miſericordia Dei, vt timeas ejus juſtitiam. *Ibid.*

Timent qui nouerunt ſpiritualem cibum, ne quando fortè fraudentur eo. *poſt oct. Epiph. ſerm.* 1.

Incutite metum, & ſpiritu timoris non tam vaſa, quam corda replete: quia vt ad charitatem perueniat initiandi ſunt à timore, vt dicant ipſe: A timore tuo concepimus Domine, & parturivimus ſpiritum ſalutis. *Poſt Oct. Epiph. ſerm.* 2.

Semper ſolliciti ſimus, & in timore, & tremore humiliemur neceſsè eſt ſub potenti manu Dei; quoniam quales ſumus noſſe poſſumus, vel ex parte; quales autem futuri ſumus, id noſſe penitus nobis impoſſibile eſt. *In Septuag. ſerm.* 1. *poſt litt.* I.

In omnibus, & per omnia pietati proximorum timor Domini perferendus eſt,& ipſe ſolus eſt, qui totum ſibi hominem debeat vendicare.*In Annunc. Dom.ſerm.2.*

Si quis devotus, ſi quis ſollicitus, ſi quis ſpiritu feruens,cauet ſibi ne ſuis fidat meritis,ne ſuis operibus initatur: alioquin nec hujuſmodi quidem animum intrat gratia. Nimirum plenus eſt, nec in eo jam invenit gratia locum ſibi. *Ibid.ſerm.3. inter lit.G.& I.*

In his tribus: timore, pietate,& ſcientia,mediator noſter reconciliavit homines Deo.*Ibid.ſerm.2. poſt lit.I.*

Egent planè cuſtodia, quæ tam multiplicitèr nō modo cominus, ſed eminus appetuntur, ubi tot pugnæ foris, non debent intus deeſſe timores, vt mærito his dicatur: *Timete Dominum omnes Sancti eius. Omnium Sanctorum n.5.poſt lit.C.*

Qui initiatur à timore Crucem Chriſti ſubſtinet patienter, qui proficit in ſpe, portat libentèr, qui verò conſumatur in charitate amplectitur jam ardentèr. Solus etenim ille eſt, qui dicere poſſit,quia amator tuus ſemper fui, & deſideravi amplecti te. *S.Andreæ ſerm.1.§.2.in princ.*

Si quidem, & is,qui timore coercetur, & patiens eſt, & qui ratione ſpei ducitur, & beneuolus eſt; niſi etiam fuerit feruens ſpiritu,facilè labi.*Ibid.§.3. poſt lit.B.*

Quid ei nocere poterit eorum, quæ ſub Cœlo ſunt, quem Deus Cœli protegere, & conſeruare voluerit? Porrò ſub Cœlo ſunt quæcumque nocere poſſunt; ſub Cœlo ſunt aæræ poteſtates; ſub

Cæ-

Cœlo præſens ſæculum nequam & caro aduerſus ſpiritum concupiſcens. *Serm.2.Qui habitat lit.C.*

Lætos vos eſſe volo, ſed nondum ſecuros. Gaudentes in Spiritu Sancto; ſed tamen pauentes adhuc, & cauentes à recidiuo. *Qui habitat ſerm.3.ante lit.A.*

Timendum eſt donec laqueus contritus ſit, donec corpus iſtud anima depoſuerit. *Ibid.in fine.*

Minimè decet eſſe ſecurum hominem, qui ſecū portat laqueum ſuum: imò verò bonum eſt magis habitare in adiutorio Altiſſimi, vt per eum poſſit laqueus euitari. *Ibid.in fine.*

Si grandis tibi reſtat via, cur hoc timeas, cui fortis cibus datur, ne deficere poſſis in via? *Ibid.ſerm.4.ante lit C.*

DE VANITATE.

Contemne terrenas divitias, vt acquirere poſſis Cœleſtes. *Mod.ben:viu.n.*8.

Diuitiæ perducunt hominem, vſque ad periculum corporis, & animæ. I*bid.*

Diuitiæ pertrahunt hominem vſque ad mortem. I*bid.*

Multi propter opes periclitati ſunt, & multi propter diuitias in periculum deuenerunt. Multis exitiabiles fiunt diuitiæ. I*bid.*

Opes multis hominibus generaverunt mortem. I*bid.*

Nunquam habent requiem mentis, qui curis terrenis ſe implicant. I*bid.*

Solicitudines enim rerum, mentem conturbant. I*bid.*

Digitized by Google

Mens occupata in terrenis curis, ſemper eſt in angüſtiis. *Ibid.*

Si vis eſſe quietus, nihil ex his, quæ in ſæculo ſunt quæras. *Ibid.*

Semper requiem mentis habebis, ſi te à mundi cura remoueris. *Ibid.*

Semper habebis pacem mentis, ſi te à ſtrepitu terrenarum actionum ſubtraxeris, quia diuitiæ nunquam ſine peccato acquiruntur. *Ibid.*

Nullus adminiſtrat res terrenas ſine peccato. *Ibid.*

Valde rarum eſt, vt qui diuitias poſſident, ad requiem perueniant. *Ibid.* 16.

Qui curis terrenis ſe jmplicat, ab amore Dei ſe ſeparat. *Ibid.* 16.

Qui deficitur in amore temporalium rerum, in Deo nullatenus delectatur. *Ibid.*

Curæ temporalium rerum, ab intentione Dei auertunt animum. *Ibid.* 16.

Nemo poteſt ſimul amplecti gloriam Dei, & gloriam ſæculi. *Ibid.* 16.

Nemo poteſt diligere ſimul Chriſtum, & ſæculum. *Ibid.*

Difficile eſt ſimul ſeruire Cœleſtibus curis, & terrenis negocijs. *Ibid:*

Difficile eſt Deum ſimul, & mundum diligere. Vterque autem ſimul æqualitèr amari non poteſt. *Ibid.*

Quamuis homo in gloria ſæculi fulgeat; quamuis purpura, & auro veſtitus ſit; quamuis prætioſis veſtimentis indutus ſit; quamuis ſæcularibus veſtibus ornatus appareat; quamuis gemmis, ac lapi-

di-

Digitized by Google

dibus decoratus reſplendeat; quamuis pretioſo habitu redimitus incedat; quamuis ſit multitudine ſervorum circundatus; quamuis ſit excubantium armis protectus; quamuis ſit innumeris obſequentium cuneis conſtipatus; quamuis agminibus tutus; ſemper eſt in pœna, ſemper eſt in anguſtia, ſemper eſt in luctu, ſemper eſt in periculo, ſemper ſericis ſtratibus manet, ſed turbatus in lectis aureis jacet, ſed infirmus in lectis argenteis cubat, ſed fragilis in pluma jacet, tamen fragilis, & mortalis eſt. *Ibid.8.*

Felicitas hujus mundi breuis eſt. Modica eſt huius ſæculi glòria. Caduca, & fragilis temporalis potentia. *Ibid.*

Vt acquirere poſſis Cœleſtes diuitias, contemne terrenas, libentèr deſpice terrena, vt poſſis pervenire ad Cœleſtia bona. *Ibid.8.*

Reſpue tranſitoria, vt habere merearis æterna: da parua, vt à Deo conſequaris magna. Fuge in terra ſocietatem hominum, vt in Cœlo habeas ſocietatem Angelorum. *Ibid. in fin.*

Ecce, qui mollibus veſtiantur, in domibus regum ſunt. Mollia dicuntur veſtimenta, quia mollem faciunt animum. Mollibus veſtimentis delectatur Regis curia; aſperis verò, & humilibus delectatur Chriſti Eccleſia. *Ibid. ſer. 9. in princ.*

Stude placere Chriſto non pretioſis veſtibus, ſed bonis moribus, non pulchritudine carnis, ſed pulchritudine mentis. Stude placere illi non in facie, ſed in corde. *Ibid.*

Veſtimenta tua, & calceamenta; nec nimirum ſint pretioſa, nec multum vilia, ſed ex moderato, & habitu. *Ibid. Ser. 9.*

Qui ſæculum non diligit, pretioſa veſtimenta non quærit. *Ibid. Serm.9.*

Quando homo gaudet de pulchritudine corporis, mens eius elongatur ab amore Creatoris. *Ibid.*

Quanto ampliùs in compoſitione corporis lætamur, tanto magis à ſuperno amore diſiungimur. *Ibid.*

Radix omnium malorum eſt cupiditas. Nemo poteſt perfectè ſpiritualia bella ſuſcipere, niſi prius carnis domauerit voluptates; non poteſt mens ad contemplandum Deum eſſe libera, quæ terrena, & tranſitoria huius mundi concupiſcit; non poteſt videre oculus mentis alta, ſi eum claudit puluis terrenæ cupiditatis. *Ibid.45.*

Cupiditas graue peccatum eſt, omnium criminum materia eſt, non eſt mirum ſi morientes Inferni ignibus deputentur, qui viuentes flammam cupiditatis ſuæ non extinxerunt. *Ibid.45.*

Quamuis non habeas pecuniam, tamen ſi habes cupiditatem habendi, nihil valet tibi, nihil valet corporis nuditas, ſi tibi eſt veſtimenti cupiditas. *Ibid.*

Nudi naſcimur in hac vita, nudi exituri ſumus de hac vita. Cur ergo concupiſcimus terrena, & tranſitoria? Si ergo bona huius mundi credimus peritura, cur tanto amore diligamus ea? *Ibid.45.*

Quanto homo ampliùs in terrenis donis delectatur, tanto magis à Dei amore elongatur. *Ibid. ſerm.61.*

Vitemus pernicioſas pulchritudines, ne omnium malorum germina in eo polluent. Qui pulchritudinem corporis diligit, ſemetipſum decipit. *Ibid. 64. in princ.*

Stul-

Digitized by Google

Stulti homines dum conſiderant pulchritudinē corporis, incidunt in diaboli laqueum, dum carnis pulchritudinem attendunt, retiaculis diaboli præpediuntur. *Ibid.*

Multi per pulchritudinem corporis alligantur in peccatis. Deus non requirit corporis decorem, ſed animæ pulchritudinem. *Ibid.64.*

Chriſtus non delectatur in corporis pulcritudine; ſed in animæ puritate. *Ibid.64.*

Vide miſer homo, quia totum eſt vanitas, totum ſtultitia, totum dementia, quicquid facis in hoc mundo, præter id ſolum, quod in Deum, & propter Deum, & ad honorem Dei facis. *Ibid.*

Nec diuiti obſunt opes, ſi eis benè utatur, nec pauperum ægeſtas commendabilem facit, ſi inter inopiam ſordes peccati non caveat. *De Inter.dom. cap.*51.

Quicquid ſine Deo facis totum eſt malitia, & vanitas: quia nihil eſt bonum ſine ſummo bono. Et magna miſeria hominis eſt cum illo non eſſe, ſine quo non poteſt eſſe; vnde homo miſer, qui ad ſimilitudinem, & ad immaginem Dei creatus es, & propter nimiam charitatem Domini noſtri Ieſu Chriſti à morte æterna, ac turpiſſima redemptus es, & liberatus es, & ad videndam claritatem ſummi Dei ſola ineſtimabili miſericordia ſua vocatus es, & plurimis beneficiis, ex quo eſſe cępiſti, ab Altiſſimo Patre totius bonitatis ad vitam æternam habendam per vnicum filium ſuum inuitatus es. *De Miſer.human.*

Infelices filij Adam ommiſſis veris, & ſalutaribus ſtudijs, caduca potiùs, & tranſitoria quærunt.

runt. *De Aduent. ſerm. 1. in princ.*

Incaſſum laboraret erigere corda noſtra, niſi collocatum in Cælis ſalutis noſtræ doceret Auctorem. *Ibid.*

Infelix omninò, qui voluptatem corporis, & ſæcularis colitur gloriæ vanitatem. *Beatus autem populus, cuius eſt* Dominus *Deus eius. De Aduent.Domin.n.3.*

Creatura ſubiecta eſt vanitati, & cadente homine, quem conſtituerat Dominus Dominum domus ſuæ, & principem omnis poſſeſſionis ſuæ, tota ſimul hæreditas corrupta eſt. *Serm.2. in Vigil. Natal.Dom.*

Plenitudo, & abundantia temporalium, obliuionem, & inopiam fecerat æternorum.*Serm.1. de Aduentu prope ſinem.*

Sicut enim lignis deficientibus, deficit ignis: ſic mundus tranſijt, & concupiſcentia eius; haud dubium quin, & lætitia quoque. *Serm.4.in Epiph.*

Miſer homo, qui totus pergens in ea, quæ foris ſunt, & ignarus interiorum ſuorum, putans aliquid ſe eſſe cum nihil ſit; ipſe ſe ſeducit. *In cap. Ieiun.ſerm.2.*

Homines autem bonæ voluntatis, qui chriſtiana voluntate diuitias paupertate contempſerunt, relinquentes propter ipſum, ſicut & ipſe reliquit omnia propter ipſos, ſequuntur eum quocumque ierit.*De Paſſ.in ſer.4.Hebd.pœnoſæ.*

Vt in Cælum aſcendas prius neceſsè eſt leuare te ſuper te, calcando carnalia deſideria, quæ in te militant aduerſum te. *De Aſcenſ.4.*

Sequere aſcendentem Crucem exaltatum à terra,

ra, vt non ſolum ſuper te; ſed & ſuper omnem quoque mundum mentis faſtigio colloceris vniuerſa, quæ in terris ſunt deorſum aſpiciens, & deſpiciens. *Ibid.*

Errat omninò ſi quis cœleſtem illam dulcudinem huic cineri, diuinum illud balſamum huic veneno; chariſmata illa ſpiritus miſceri poſſe huiuſmodi illecebris arbitratur. *Ibid. ſerm. 1. prope finem.*

Nolite conſiderare dilectiſſimi, quæ videntur, & temporalia ſunt, ſed magis, quæ non videntur æterna. *In Natiuit. S. Io: Bapt. in princ.*

Quoties vanitatis cogitatio mentem pulſat, ſi intimo cordis affectu diuinas expaueſcere, cœperis comminationes, ſeù promiſſiones eius deſiderare non ſuſtinet. *De Dauid, & Golia.*

Si venerit in mẽtem illa tam ineffabilis dilectio, quam tibi Deus maieſtatis exhibuit, an non illico inardeſcens ad charitatem, prorſus abominari incipis, & abicere vanitatem. *Ibid.*

Quoties te prouocante vanitate ad recordationem commotionis diuinæ, ſeù promiſſionis, aut cæterorum, quæ ſupradiximus confundi cœperis, & erubeſcere, diuictus eſt quidem Golias, ſed forſitan adhuc viuit. *Ibid. cir. finem.*

Sublata quidem cupiditate eſpanditur ingens ſinus deſiderij, vt ad eius aduentum multò magis anhelet mens ad Cœleſtia, quam prius terrenis incubuerat. Iam ponitur murus continentiæ, antemurale patientiæ. *In Aſſumpt. B. M. V. ſerm. 5. in principio.*

Inſenſatj filij Adam diuitias quæritis, diuitias

de-

deſideratis, vſque adhuc, cum iam beatitudo pauperum diuinitus commendata, prædicata mundo, credita ſit ab hominibus? Quærat eas paganus, qui ſine Deo viuit. *Omnium Sanctorum ſerm.* 1.

Quid mirabilius, aut quod martyrium grauius eſt, quam inter epulas eſurire inter veſtes multas, & preciosas algere paupertate præmi intèr diuitias, quas offert mundus, quas oſtentat malignus, quas deſiderat noſter iſte appetitus? An non merito coronabitur, qui ſic certauerit, Mundum abijciens promittentem, irridens inimicum tentantem, & quod glorioſius eſt de ſemetipſo triumphans, & crucifigens concupiſcentia prurientem? *Ibid. in fine.*

Cur tanta varietate diſtraheris, vt modò cibum, modò potum, modò veſtem, aùt lectum, niſi pro ſola corporis neceſſaria ſuſtentatione requiras, qui in uno, ideſt in verbo Dei potes hæc omnia conuenire. *Qui habitat ſerm.* 4. *in* 1. *col.*

Sperent in alijs alij fortè hic in ſcientia literarũ, hic in aſtutia ſæculi, ille in nobilitate, ille in dignitate, ille in aliqua qualibet vanitate confidat propter te omnia detrimenta, & feci, & ut ſtercora arbitror; quoniam tu es Domine ſpes mea. *Ibid. ſerm.* 9. *in medio.*

Noli multum reputare, quod habes, noli ſatiari nè evomas; & hoc ipſum, quod videris habere auferatur à te; quippè qui ante tempus quærere deſiſtiſti. Neque enim dum poteſt inueniri, dum propè eſt, ab inquiſitione, vel inuocatione ceſſandum eſt. *Beatus homo, qui inuenit, in medio ſerm.*

Væ nobis à torpore cordis noſtri, qui permittimus

imus nos his vanitatibus occupari, & non magis ex inſtanti tranſilimus in bona Domini, ſiuè in naturalia, ſiuè in ſpiritualia, ſiuè etiam in æterna. *De triplici genere in princ.*

Sicut Pater vult filium ſuum huc, illucque diſcurrere, vt addiſcat vndè aliquando magnificetur: ſic & mundus vult hominem multis laboribus intricari, vt habeat vndè ſuperbiat, vndè infletur, & deſipiat in vanitate in idipſum. *De verbis libris Sapientiæ.*

Infælix, qui in huius vitæ tenebris, & lubrico fidens perituram inſumit operam, nec aduertit, quoniam vapor eſt ad modicum parens, & vanitas vanitatum. *Ibid. ſer.* 14.

Sæcularia deſideria ſunt concupiſcentia carnis, concupiſcentia oculorum, ſuperbia vitæ; quæ trahunt, & inclinant ad amorem ſæculi, iſtis abnegatis, viuit homo ſobriè, refrenans concupiſcentiam carnis, concupiſcentiam oculorum ſuperbiam vitæ. *Parui ſerm ſerm.* 11. *in princ.*

Aſcendamus de deſerto momentaneæ vanitatis, per deſertum humillimæ ſimplicitatis ad deſertum integerrimæ puritatis. *De Conu. n.* 24.

Quantum etenim vmbra propè eſt corpori, cuius eſt umbra, tantùm pro certò vita illa noſtra inferno appropinquauit. *Cant. Cant. ſerm.* 48.

Miſero homini incuruanti ſe, & incumbanti, quę in terra ſunt, flebilis vox illa de pſalmo: *Miſer factus ſum, & curuatus ſum vſque in finem, tota die contriſtatus ingrediebar. Ibid. col.* 2.

O ſæculum nequam, quos tuos ſic ſoles beare amicos, vt Dei facias inimicos; conſequentèr, & in-

indignos conſilio beatorum. Planè enìm, qui amicus vult eſſe tuus, inimicus Dei conſtituitur. Quod ſi ſervus neſcit quid faciat Dominus eius, quantò minus inimicus. *Ep.* 107. §. 2.

Quid homines ſublimatos honoribus, an non inſtabili ambitione magis, ac magis totis viribus conari ad altiora videmus? & horum omnium idcirco non eſt finis, quia nihil in eis ſummum ſingulariter reperitur, vel optimum. Et quid mirum ſi inferioribus, & deteriotibus contentus non ſit, qui circa ſummum, vel optimum quieſcere non poteſt? Sed hoc ſtultum, & extremæ dementiæ eſt, eam ſemper appetire, quæ nunquam non dico ſatient, ſed nec temperent appetitum, dum quid quid talium habueris, nihilominus ne habita concupiſcas, & ad quæque defuerint ſemper inquietus anheles. Ità enim ſit, vt per varia, & fallacia mundi oblectamenta vagabundus animus inani labore diſcurrens fatigetur, non ſatietur, num quidquid famílicus inglutierit, parum reputet ad id, quod ſupereſt deuorandum, ſemperque non minus anxia cupiat, quæ deſunt, quam quæ adſunt, latè poſſideat. *De diligendo Deo ad Hinrtcum Cerdi* §, 3.

Quis enim obtinet vniuerſa? quamquam, & modicum id, quod quiſque cum labore obtinuerit, cū timore poſſederit; certus quidem non ſit quando cum dolore amittat, certus autem quod quandoque. Sic directo tramite voluptas peruerſa contendit ad optimum, feſtinat ad id, vndè poſſit impleri. Imò verò his anfractis ludit ſecum vanitas, mentitur iniquitas ſibi. Si ita vis adimplere, quod vis, hoc eſt, ſi illud apprehendere vis, quo apprehen-

henſo, nil iam amplius velis:quid tentare opus eſt, & cætera? Curris per deuia, & longa ante moreris, quam hoc circuitu peruenias ad optatum. Hoc ergò in circuitu impii ambulant, naturalitèr appetentes, undè finiat appetitum, & inſipiētèr reſpuētes, vndè propinquent fini. Fini dico non conſumptionis, ſed conſummationis. Quamobrem, non beato fine conſummari, ſed conſumi vacuo labore accelerant, qui rerum magis ſpecie, quam auctore delectari, prius vniuerſa percurrere, & de ſingulis capiunt experiri, quam ad ipſum curent vniuerſitatis dominum peruenire. Et quidem peruenirent, ſi quandoque voti compotes effici poſſent, vt omnia ſcilicèt præter omnium principium vnus aliquis obtineret. Ea namque ſuæ cupiditatis lege, qua in rebus cæteris non habita præhabitis eſurire, & pro non habitis habita faſtidire ſolebat; mox omnibus, quæ in Cęlo, & quæ in tęrra ſunt obtentis, & contemptis, & tandem ad ipſum proculdubio curreret, qui ſolus deeſſet omnium Deus; Porrò ibi quieſceret, quia ſicut, &c. *Ibid.*

Fuiſſe nouimus ab initio, & adhuc multos eſſe videmus de filijs hominum, qui in bonis inferioribus ſenſibilis huius mundi, tota ſenſualitate depreſſi, totos ſe dederunt ijs, quæ facta ſunt, quonam modo, vel ad quid facta ſunt negligentes. *Et infrà.* Ipſi quidèm ſeſe philoſophos vocant, ſed à nobis curioſi, & vani rectius appellantur. *Serm. 3. in Pentec.*

Væ vobis diuites, qui habetis conſolationem veſtram, vt iam non mereamini habere Cęleſtem. *In Nat. ſerm. 3. propè fin.*

Non-

Nonnè vita præſens fragilis eſt,& incerta?Simile eſſe neceſſè eſt, quicquid fundatur in ipſa? Quis enim ſuper fragile fundamentum ſtabile credat ædificium. *In pſal. Qui habitat ſerm.1.*

Popule meus(Iſaias 3.)*qui te beatificant. in errorem te inducunt.* Hinc ceruicoſus furor animoſitatis; hinc ſuſpicionis labor anxius, hinc liuoris crudele tormentum, & cremantis inuidiæ miſerior, quam miſerabilior cruciatus, hinc diuitiarum amor inſatiabilis longè amplius deſiderio torquet animam, qua refrigeret vſu ſuo, vtpotè quarum acquiſitio quidem laboris, poſſeſſio verò timoris, amiſſio plena doloris inuenitur.*De Conuerſ.ad Clericos ſerm.12.*

Attende homo quid fuiſti ante ortum,& quid es ab ortu vſque ad occaſum; atquè quid eris poſt hanc vitam? Profectò fuit, quod non eras; poſtea de vili materia factus eſt, & viliſſimo panno inuolutus, menſtruali ſanguine in vtero materno fuiſti nutritus, & tunica tua fuit pellis ſecundina. Sic indutus, & ornatus veniſti ad nos,nec memores,quã ſit vilis origo tui. Forma, favor populi, feruor iuuenilis,opeſque ſubripere tibi noſcere, quid ſit homo. Poſt hominem vermi, poſt vermem fœtor, & horror. Sic in non hominem vertitur omnis homo. *Med.3.*

Cur ergo ſuperbis homo,attendens, quod fuiſti vile ſemen, & ſanguis coagulatus in vtero?Deinde miſerijs huius vitæ expoſitus, & peccato, poſtea vermis,& cibus vermium futurus in tumulo?*Ibid.*

Quid ſuperbis puluis, & cinis; cuius conceptus culpa,naſci miſeria,viuere pœna,mori anguſtia?*Ib.*

Vn-

Digitized by Google

Vndè ſuperbit homo, cuius conceptio culpa, naſci pœna: labor vita: neceſsè mori? Cur carnem tuam prætioſis rebus impiguas, & adornas, quam poſt paucos dies vermes devoraturi ſunt in ſèpulchro: animam verò tuam non adornas bonis operibus, quæ Deo, & Angelis eius præſentanda eſt in Cęlis? *Ibid.*

Dies hominis ſicut umbra ſuper terram; & nulla eſt mora, & tunc propriè nihil eſt, cum ſtare videtur. Cur ergo theſaurizzat in terra homo cum ſine dilatione tranſeat, & illud, quod colligitur, & ipſe, qui colligit? Et tu homo, quem fructum expectas in mundo, cuius fructus ruina eſt, cuius finis mors eſt? Vtinam ſaperes, & intelligeres, ac nouiſſima prudentèr prouideres. Scio quemdam, qui per annos plurimos tecum familiaritèr vixit, ad menſam tuam ſedit, cibum de manu tua ſumpſit, in ſinu tuo dormiuit, cum voluit tecum colloquium habuit, hic iure hæreditario ſeruus tuus eſt. Sed quia ab ineunte ætate delicatè nutriſti eum, & virgæ peperciſti, contumax effectus eſt leuauit calcaneum ſuum ſuper caput tuum, & te in ſeruitutem redegit, & tui crudelitèr dominatur. Sed fortaſsè dices, quis eſt hic? Verus homo tuus, qui conculcat ſpiritum tuum, qui pro nihilo habet terram deſiderabilem, qui ſola, quæ carnis ſunt, ſapit. *Med.* 17.

Venturi exitus, ignorantia hominibus eſt incerta, & dum quiſque mori, non arbitratur confeſtim mori. *Mod. ben. viu. ſer.* 10.

Quamuis homo in hac vita iuſtus ſit, tamen cum de corpore iſto egreditur pertimeſcit ne ſupplicio dignus ſit. *Ibid.*

Digitized by Google

Tela conſumitur filis, & vita hominis expenditur diebus ſingulis. *Ibid.*

In die mortis animæ electorum, nimio terrentur metu, incerti vtrum ad præmium, an ad ſupplicia tranſeant. Qui autem electi in fine ſuo purgantur à leuibus peccatis. *Ibid.*

Sicut electos beatitudo lætificat, ità credere neceſsè eſt, quod à die exitus ſui ignis peccatores exurat. *Ibid.*

In omnibus operibus tuis, conſidera nouiſſima tua, & in æternum non peccabis; quia ſi ea ſemper conſideraueris, nunquam, aut rarò peccabis. *Ibid.*

Caro miſera, cur in terrenis lætatur, quæ ad mãducandum vermibus præparatur? *Ibid.*

Diem exitus tui tibi propone. Dies mortis tuæ ſemper ſit in memoria tua, & recordatione illius perfectè, caueas peccata, & vitia. *Ibid.*

O homo, qui ex anima rationali, & humana carne ſubſiſtis, conditionis miſeræ, repletus multis miſerijs. Miſer, & miſerabilis homo, pauper, cæcus, nudus, plurimis neceſſitatibus ſubditus ad cor tuum reuertere. *De miſeria humana.*

Quid foris vagaris? Quid foris quæris? quid his carnalibus ſtudes? quid in ſæcularibus te implicas? quid vanitatibus te inuoluis? in inferioribus delectaris? Quid ab omnibus interioribus, & ſuperioribus elongaris? & per ea, quæ foris ſunt, diffunderis?

Sollicitè tibi quæris cibum, veſtitum, & requiẽ, & omnis carnis neceſſitates, quando indiges. De vita verò, & ſalute animæ tuæ ſemper tepens non curas licet ſemper, indigeas, plenus nequitijs, & malitia. *Ibid.*

Mi-

Miſer homo vt miſerum paſcas corpus, & veſtias carnis voluptatibus, quæ poſt paucos dies à vermibus deuorabitur, ſatis facias, ſollicitus laboras, diſcurris, vigilias, & ſomnum non capis oculis, vt repleas ventrem; & pro anima tua, quæ Deo preſtanda eſt in Cælis, cur non ſollicitus fatigaris, vt ipſam paſcas bonis operibus, & induas virtutibus, ne appareat nuditas eius? *Ibid.*

Homo triſtis, quæris ſemper implere ventrem, cur non paſcis animam eſurientem? *Ibid.*

Miſer homo recognoſce honorem tuum, & intellige dignitatem tuam; quia à tanta maieſtate Dei honoratus es. Æternus enim Deus, & Immenſus creauit te, formauit te, redemit te, & inuitauit te. Maximus honor, & amplus amor. *Ibid.*

Cognoſce ò homo honorem tuum, & curre gratias agens ad inuitatorem tuum, nè fortè ſi ingratus ire nolueris, aùt villa, aùt boues, aùt vxor te impedierint, iratus Dominus iubeat te ſuccendi, & tibi oſtium vitæ æternæ in perpetuum claudat. Cognoſce ergo ò homo honorem tuum, & honora Creatorem tuum. *Ibid.*

Dignum certè, & iuſtum eſt, vt qui ſocius noluit eſſe Angelorum, fiat ſimilis iumentorum, & qui deſtruxit in ſe immaginem, & ſimilitudinem Dei, dignum eſt, vt immago, & ſimilitudo iumentorum adhæreat ei. *Ibid.*

Cognoſce te ò homo miſer, cognoſce te meliorem auibus, meliorem cunctis animantibus; noli eſſe ſimilis jumentis inſipientibus, quæ ſolam vitam præſentem cogitant, quæ tantùm carnalia, & temporalia diligunt, quia nèc alia ſunt. *Ibid.*

Neceſsè eſt, vt vnuſquiſque dum in corpore viuit, operari non ceſſet, quod ſibi expediat in æternum. *In Cœna Dom. ſer.3.*

Miſer homo de terra terrenus, ſemper gibbus, ſemper procliuus, ſemper æger, ſemper infirmus; ad gaudia Paradiſi, vndè expulſus fuerat, per ſe redire non poterat, nec ad veritatem, & vitam, quę Deus eſt per ſe aſcendere valebat. Sed venit Verbum ad carnem, Deus ad hominem. *Ibid.*

DE VIGILANTIA, ET PIGRITIA.

Bona cuſtos voluntatis eſt obedientia, ſiuè imperij illa ſit, ſiuè conſilij, ſiuè ſubiectionis, ſiuè ſolius charitatis. *Ibid. poſt litt. C.*

Integritatis tuæ curioſus explorator, vitam tuam in quotidiana diſcuſſione examina: Attende diligenter quantum proficias, vel quantum deficias, qualis ſis in moribus, & qualis in affectibus: quam ſimilis ſis Deo, vel quam diſſimilis, quam propè, vel quam longè, non locorum interuallis, ſed morum affectibus. Stude cognoſcere te, quia multo melior, & laudabilior es ſi te cognoſcis, quam ſi te neglecto cognoſceres curſum ſiderum, vires herbarum, complexiones hominum, naturas animaliũ, & haberes omnium Cœleſtium, & terreſtrium ſcientiam. *Medit. 5. in principium.*

Redde te tibi, & ſi non ſemper, vel ſæpè, ſaltem interdum. Rege tuos affectus, dirige actus, corrige greſſus. In te nihil remaneat indiſciplinatum pone omnes tranſgreſſiones tuas ante oculos tuos. Statue te, ante te, tanquam ante alium, & ſic temetipſum

ipſum plange. Plora iniquitates, & peccata, quibus Deum offendiſti, indica ei miſerias tuas, oſtende illi malitiam aduerſariorum tuorum. Cumque coram eo lacrymis te maceraueris, precor te, vt memor ſis mei. Ego enim ex quo cognoſci te, in Chriſto diligo te, & illuc mentionem tui deſcro, vbi, & illicita cogitatio ſupplicium, & honeſta promeretur præmium. *Med. 5. qualis digna eſt legi ante lit. G. prope initium.*

Sicut nullum eſt momentum, in quo non vtamur, vel fruamur Dei pietate, & miſericordia; ſic nullum debet eſſe momentum, in quo eum præſentem non habeamus in memoria. *De interiori domo cap. 9. in fine.*

Caue, caue, ve ſecuritati, ve paci huic, de qua dicit ipſa veritas: *Dum fortis armatus cuſtodit atriũ ſuum, in pace ſunt, quæ poſſidet.* De *Paſs. cap. 22. ante litt. F.*

Time dum omnia proſpera ſunt, & tranquilla, nè ille fortis armatus Sathanas, ſine reſiſtentia poſſideat te. *Ibid.*

Tu ſi vis pacem, & ſecuritatem veram habere, vide nè vnquam ſecurus ſis, ſciens pro certo nihil tibi tam timendum ſicut præſentem pacem, quæ ſine dubio æternum generat timorem. Neque enim omnibus Sanctis melior es tu, qui in tentationibus probati, & perfecti ſunt? Quis melior beato Iob? *Ibid. lit. F.*

Si omni hora ad Deum vigilaueris, ſapiens eris. Si quotidie mentem tuam ad Deum leuaueris, & diem mortis tuæ ad memoriam reduxeris, beatus eris. *Modo be. viuen. ſerm. 55.*

Digitized by Google

Verè beatus eris, ſi ad Deum cum omni inſtantia vigilaueris, quia promiſit Deus coronam vigilantibus *Modus bene viuendi ſerm.* 55.

Sapientis hominis eſt præuidere iacturam periculi, omnia meditata leuiori euentu accidunt. *Ibid. poſt litt. A.*

Aduenientes impetus præmeditatio frangit, precogitatio attenuat futuras moleſtias, præuiſio lenit aduentum malorum, inopinatum malum fortiter ferit. *Ibid.*

Grauia ſunt, quæ cogitata non fuerant. Acerba exiſtunt, in quibus improuiſi incurrimus. Improuiſa mala grauiter feriunt. Repentinum malum citò frangit, quod prouiſum non eſt, vehementer affligit. *Ibid.*

Subita maris tempeſtas terrorem ſuſcitat, improuiſus hoſtis malè perturbat: omnia repentina grauiora ſunt, quæ repentè accidunt, grauius occurrunt. *Ibid. prope finem.*

Magis Deus diligit illos, quos quaſi ſolos cum tentationibus diù pugnare permittit, quia creſcente pugna, glorioſiorem illis miniſtrabit victoriam, & quanto fuit robuſtior pugna, tanto glorioſior dabitur illis, coronam. *In Cœna Dom. ſerm. 7. poſt lit. H. & incipit imò eos.*

Non titubat, non dubitet atheleta Chriſti, qui præliatur contra aſtutias ſerpentis antiqui, pugnat pro percipiendis gaudijs Paradiſi; non paueſcat, non diſcedat à bello, inſtet fortiter, diſtruet acriter, viriliter agat; & confortetur cor eius, quia citò veniet Dominus, & manu potenti conteret brachium peccatoris, & maligni. Poſtea calidè hoſte deuicto,

cum

cum Chriſto regnabit in æternum. *Ibid.*

Si nolumus fruſtra quærere Dominum, quæramus veraciter, quæramus frequenter, quæramus perſeueranter; vt nec cum illo aliud, ſed nec pro illo, quæramus aliud ab illo ad aliud conuertamur. *Exortat ad fratres ſerm. 2. in fine.*

A dextris ſiquidem, & à ſiniſtris tanto ſtudio circumſpecti, ſoli diſſimulamus inſpicere vitam noſtram, ſoli noſmetipſos negligimus intueri, nec verentes deceptories, nec adminiſtratories ſaltem ſpiritus reuerentes. *Ser paruul. 31.*

Hinc mihi gehenna, inde corona paratur, & inter hanc, atque illam medium nugari libet, os citare delectat? *Ibid.*

Vtque adeo nec trahor deſiderio, nec periculo terreor, nec cupidus planè, nec pauidus in quibus magis fuerat neceſſarium pernicioſiſſimè inſenſibilis ad vtrumque. *Ibid prope finem.*

Exurgamus aliquando, fratres, nec in vano accipiamus animas noſtras pro quibus alij, tanto zelo, vel in bonum vigilant, vel in malum. Non eſt res parua, quam ſic inſectantur hoſtes, ciues ſic præſtolantur. *Ibid in fine.*

Quam parui poſt te ò Domine Ieſu ire volunt, cum tamen ad te peruenire nemo ſit, qui nolit, hoc ſcientibus cunctis, *quia delectationes in dextera tua vſque in finem*. Et propterea volunt omnes te frui, & non ita, & imitari: corregnare cupiunt, ſed non compati. *Cant Cant. n. 21.*

Multi non curant quærere, quem tamen deſiderant inuenire, cupientes conſequi, ſed non & ſequi. *Ibid. §. 2.*

Hæc vera philoſophia, hoc conſilium ſapientis, vt omni cuſtodia ſeruetur cor, quia ex ipſo vita procedit. *Qui habitat ſerm.* 7.

Forte dœmones enim Mundi huius conantur, auferre ſubſtantiam, fortè fauorem hominum, fortè ipſam corporum vitam. Vtque huc ſeuire humana perſecutio poteſt, animæ verò non habent, quid faciant. Non dœmones quidem ſuperna nobis, & æterna potius inuidere noſcuntur, non tamen vt ſibi cedat, quod irreparabiliter amiſerunt; ſed ne illud pauper de puluere ſuſcitans accedat, vndè ipſi in gloria conditi irreparabiliter ceciderunt. *Ibid. ante litt. E.*

Eia fratres, nugari libeat, ocioſitatibus indulgere delectet. Nimirum gemino hoc ſerpente vicino, qui duplicem nobis aufert vitam, alter corporis, alter cordis; quidne ſecure dormiamus, niſi quod negligentia in grauiori periculo, non tam ſecuritatis eſt, quam deſperationis iudicium. *Ibid. ſer.* 10. *poſt litt. L.*

Caue ſerpentis aſtutiam, obſerua inſidias inimici. *Ibid. ſerm.* 14.

Fratres obſecro vos ſuper cuſtodiam noſtram oremus. Vide de Pigritia.

DE VITA HVMANA.

VIta eſt expoſita vitijs latiſſimos habens, hinc, indè terminos, quia nullos terminos habẽs. Nec vita ſanè dicenda eſt, qua nimirùm ſoli viuitur morti. *De nimia quadam fallacia.*

Spacioſa eſt via, cuius latitudinis ſpacium nul-

Digitized by Google

lius clauditur metis, vbi nec lex eſt, nec præuaricatio. *Ibid.*

Quod tribulationis eſt, momentaneum eſt, & leue, quod gloriæ æternum eſt, & pondus etiam ſupra modum in ſublimitate. Quid incertum tibi dies & annos numeras? Tranſijt hora, tranſijt, & pœna, nec accedunt ſibi, ſed potius, & ſuccedunt. Non ſic gloria, non ſic remuneratio, non ſic merces ipſa laboris, neſcit viciſſitudinem, neſcit finem, manet tota ſimul, & manet in æternum. *Ibid.*

Guttatim pœna bibitur, aliquando ſumitur per minutias tranſijt; nam in remuneratione torrens eſt voluptatis, & fluminis impetus, torrens inundans lætitiæ, flumen gloriæ, & flumen pacis. Flumen planè eſt, ſed quod affluat, non quod fluat, vel effluat; non quod tranſeat, vel pertranſeat, ſed quod abundet. Æternum inquit gloriæ pondus. *Ibid.*

Gaudent in cibis, gaudent in pompis, gaudent in diuitijs hominis, & in vitijs, ſed luctus extrema occupat eiuſmodi gaudiorum. *Ibid.*

Nunquam prudens agricola ſeminandi opportunitatem reputat longiorem, quam futuræ meſſis deſideratubertatem. Veſtri autem dies non minus vtique, quam capilli omnes numerati ſunt, & ſicut pilus de corpore, ſic & momentum de tempore non peribit. *Ibid.*

Nunc in regione corporum habitantes, corporibus ſumus obnoxij, & ex quo diſſipauerunt legem Domini parentes noſtri non modo faciendi tempus eſt, ſed etiam patiendi, & omnium noſtrum amplius labor, & dolor. *Ibid.*

Gemamus nos ſub hoc onere, fratres, & præſentes

tes deploramus ærumnàs; frequenter quiſque no-ſtrum in vocem piæ querimoniæ erumpat, & cla-met. *Infelix ego homo, quis me liberabit de corpore mortis huius? Ibid.*

Si nati eſſemus ex quo factus eſt homo ſuper terram vſque ad centum millia annorum vita no-ſtra extenderetur, non eſſet tamen condigna quæ-ſtio huius temporis ad futuram gloriam, quæ re-uelabitur in nobis. *De triplici coherentia.*

Gloria filiorum Dei depoſuiſti temetipſum, à fœlici illa, & dulciſſima patria abhorto voluptatis exulem te feciſti. Ecce vnde veniſti: vis noſſe quo deueniſti? in locum vtique afflictionis. Siquidem vita tua inferno appropinquauit. Quid enim hic niſi labor, & dolor, & afflictio ſpiritus? Sed nunc ita contigit tibi, ac ſi puer in carcere natus ſit, & in carcere ſit notritus, &, quia nunquam viderit lucem miretur ſuper triſtitia, & anxietate matris ſuæ. Illa enim ſcit vnde doleat, & quia nouit bona, grauiora ſunt ei mala, & recordatione pacis ama-ritudo eius amatiſſima eſt. Tibi magna bona vi-dentur minora mala, & præminoribus compedi-bus, quibus aſſuetus es, minores annullas requiem putas. Comedere appetis, quia fames te cruciat. Vtrumque labor eſt; ſed quia fames grauior ma-gis, comedere neſcis eſſe laborem. Denique poſt-quam fames depulſa fuerit, vide ſi non grauius du-cis comedere quam eſurire. *In Primordijs medijs.*

Nemo in hoc ſæculo nequam, quod vult habe-re poteſt, quandoquidem nec iuſtus iuſtitia ſatia-tur, nec voluptuoſus voluptate, nec curioſitate curioſus, nec ambitioſus in vanagloria. Ecce vnde

do-

doleas ſi non dum inſenſibilis factus es. Ecce vnde doleas, quod in exilio poſitus es, in deſerto moraris, & in tenebris ambulas, & in lubrico, & in ſudore vultus tui veſceris pane tuo. *Ibid.*

Cur ergo tantopere vitam iſtam deſideramus, in qua quanto amplius viuimus, tanto plus peccamus? quanto eſt vita longior, tanto culpa miſerior *Meditat.cap.2.*

Viuere erubeſco, quia parum proficio; mori timeo, quia non ſum paratus. Malo tamen mori, & miſericordiæ Dei me committere, & commendare, quia benignus, & miſericors eſt, quam de mea mala conuerſatione alicui ſcandalum facere. *De int.domo cap.35.*

Qui ergo longa ſibi metitur tempora, nonnè verè ingreditur iter exterminij, tranſiens vitæ terminos productiori ſolicitudine. *De Conſideratione ad Eug. lib.2.poſt litt.L.2.*

Puta vitæ huius exilium, fucum vanitatis, patriã, ſolidum veritatis. Fucus vanitatis, nitor gloriæ temporalis, ſolidum veritatis, immobilis cognitio æternitatis. Fucus vanitatis, ſplendor arridens creaturæ viſibilis, ſolidum veritatis, inextinguibile lumen internæ dulcedinis. *Serm. ſuper Salue Regina §. 2.tom.2.pag.289.*

Si vis cum lætitia animi viuere, noli multa habere. Iſtam quiſque finiens vitam, niſi quod meruit in ipſa, non poteſt habere poſt ipſam. Quãto namque inferius delectamur tanto à ſuperno amore disiungimur. Nullus ſit caſus, quem non meditatio tua præueniat; nullus ſit caſus, qui te imparatum inueniat. Propone nihil eſſe quod tibi accide-

re

re non poſſit. *De inter.dom.cap.*45.

Vita foueam, in quam vides alium coram te cæcidiſſe: Aliorum perditio tua ſit cautio *Ibid.*

Longitudinem præſentis vitæ pœnam æſtimes, exire de ſæculo feſtines: nullam conſolationem præſentis vitę recipias, ſed ad Chriſtum, quem diligis tota mente ſuſpires, ferueas, anheles, anxieris, & ipſa ſalus tui corporis cauſa amoris Chriſti fiat tibi vilis, vulnere amoris transfigaris, itaut rectè valeas dicere: *Vulneratus charitate ego ſum. Mod.be. vinen.n.*5.

Longè quippè à Deo eſt animus, cui hæc miſerabilis vita dulcis eſt. Iſte enim quid de cœleſtibus concupiſcat, vel quid de terrenis deſpiciat, ignorat. *Ibid.*9.

Vita præſens mors eſt; quia eſt plena miſeriis, quòd non eſt in patria, ſed in via; nec eſt in domo, ſed in exilio. *Mod ben.viu.*10.

Si veram vitam quæris, ad eam vitam tende, quæ eſt vera, pro qua eſt chriſtiana; id eſt ad vitam æternam. Æterna vita eſt vitalis, iſta eſt mortalis. Ideò debes in carne mori Mundo, nè moriaris in anima Chriſto. *Ibid.*69.

Tunc quiſque viuere creditur, ſi ſecundum ſæculum moriens, in ſolo Deo viuit, in quo viuere promiſit. *Idid.*

De mora vitæ huius patitur iuſtus tædium, eo quod ad deſideratam patriam tardè perueniat. *Ibid.*

Tranquilla vocatio, commendat finem iuſtorum hominum, vt ex eo intelligatur, Sanctorum Angelorum, habere conſortium, ex quo ſine graui

ui vexatione de hoc mortali corpore egrediuntur *Ibid.*

Tela conſumitur filis, & vita hominis expenditur in diebus ſingulis. *Ibid.*

Sollicitè debes viuere, & terminum vitæ tuæ conſiderare quotidiè, vt huius ſæculi blandimenta poſſis deſpicere, & Cœleſtia bona acquirere. *Ibid.*

Breues dies hominis ſunt, donèc conſcientia ſtimulante, de pœnitentia, & conuerſione, vel intus à ſpiritu; vel foris commoueantur ab homine. Ex tunc ſanè nouum concipitur tædium longioris vitæ, differendæ mortis oritur fiducia noua. Sed eſto multa tibi annorum curricula reſtant, adoleſcens es vſque ad ſenectutem victurus, & ſenium: quid neceſsè habes amittere tempora tanta, perdere lucra? Nihil præcioſus tempore, ſed heù, nihil hodie viliùs æſtimatur. Tranſeunt dies ſalutis, & nemo recogitat: nemo ſibi non reditura momenta periiſſe cauſatur. An putas ò homo biennii tantùm, aut triennii opus ab Omnipotente poſſe recompēſari? Sic abbreuiata eſt manus Domini, vt centum annorum non poſſit remunerare laborem. Sede computa quid diebus ſingulis acquirere valeas; certus equidem apud Deum nullum omninò bonum irremuneratum fore: & ſicut non capillum de corpore, ſic nec momentum de tempore periturum *Declamationes.*

Quotidiè namquè creſcunt mala, & ſubtrahuntur bona, aſſiduè variatur homo per proſpera, & aduerſa, & ignorat quando moriatur. Sicut enim in Cœlo Stella coruſcans velocitèr currit, & repentè deficit, & ſicut ſcintilla ignis ſubitò extingui-

guitur,& in cinerem redigitur, ſic citò finitam datur iſtam cernere vitam. *Medit.*2.

Dum enim libentèr, ac iucundiſſimè moratur homo in Mundo, diùque ſe victurum arbitratur, ac multa in longa tempora diſponit agenda: ſubitò rapitur in mortem,& ex improuiſo anima aufertur à corpore; verumtamèn cum magno metu, magniſque doloribus anima ſeparatur à corpore. *Ibid.*

DE VITIO.

OMnis enim vitijs fruſtrà, ſiccatur riuus, ſi fons non fuerit obturatus Verbi gratia. Remiſſa voluntas facit mentis leuitatem, ex qua prodeunt inſtabilitas mentis, inconſtantia morum, vana lætitia, ſæpè vſque ad laſciuiam carnis; vana triſtitia nonnunquam vſque ad ægritudinem corporis, & multa alia in negligentia, vel tranſgreſſione propoſiti, ex leuitatis vitio venientia. *De vita ſolitaria litt.L.num.6.*

Vitium conſuetudinis, poſſeſſum ſuum liberum eſſe non patitur in qualibet ſolitudine. Nam niſi pertinaci ſtudio,& prudenti opera expugnata fuerit conſuetudo leniri poteſt, vinci vix pōteſt: & quomodocumque ſe componat animus, & in qua vis ſolitudine habitet, ſecretum, vel ſilentium cordis eſſe non patitur. *Ibid.in d.litt L.6.*

DE

DE VOLVNTATE PROPRIA.

VOluntatem dico propriam, quæ non eſt communis cum Deo, & hominibus, ſed noſtra tantum, quoniam quod volumus non ad honorem Dei, non ad vtilitatem fratrum, ſed propter noſmetipſos facimus, non intendentes placere Deo, & prodeſſe fratribus, ſed ſatisfacere proprijs motibus animorum. Huic contraria eſt recta fronte charitas, quæ Deus eſt. Hæc enim aduerſus Deum inimicitia exercens eſt, & bellum crudeliſſimum. *Serm. 3. de Reſurrect.*

O Domine voluntas, de qua dixiſti, vt non fieret, ſi bona nouerat, quomodo tua erat? Si bona erat, quare derelicta eſt? Sic & conſilium, ſi non bonum, quomodo tuum? ſi bonum quomodo relinquendum? Et bona erant, & eius erant, neque tamen minus relinquenda, ob hoc videlicet, vt fierent meliora. Neque enim oportebat propria præiudicare communibus. Erat ergò voluntas Chriſti, & bona erat, qua dicebat *Si fieri poteſt, tranſeat à me calix iſte*, ſed ea de qua dicebat, fiat voluntas tua, melior erat; quia communis non ſolum Patris, ſed & Chriſti ipſius (oblatus eſt enim, quia ipſe voluit) & noſtra. *Niſi enim granum frumenti cadens in terram mortuum eſſet ipſum ſolum maneret; mortuum verò multum fructum attulit.* Atque hæc voluntas patris erat vt videlicet, haberet quos adoptaret in filios. Chriſti erat, vt ſit ipſe primogenitus in multis fratribus. Noſtra erat, quia pro nobis faciebat, vt redimeremur. *De Reſurr. ſer. 3. prope fin.*

Ser-

Digitized by Google

Serpens callidior vtique, non fortior cæteris animantibus ſupplantauit. Nec mulierem vir, ſed mulier virum ſerpens. O Eua decepit te, decepit profectò non impulit, aut coegit mulier tibi. O Adam de ligno dedit, ſed offerendo vtique non violentiam inferendo. Neque enim poteſtate illius, ſed tua factum eſt voluntate, vt eius voci plus obedieris quam Diuinæ. *De duplici Bapti. prope initium poſt illa verba Deriæ primos parentes.*

Quid odit, aut punit Deus præter propriam voluntatem? Ceſſet voluntas propria, & infernus non erit. In quem enim ignis ille deſeuiet, niſi in propriam voluntatem? *Ser. de Reſurrect. ſer. 3.*

Hæc eſt crudelis beſtia, fera peſſima, rapaciſſima lupa, & leæna ſeuiſſima. Hæc eſt immundiſſima lepra animi, propter quam in Iordane mergi oporteat, & imitari eum, qui non venit facere voluntatem ſuam. *Ibid. in medio ſerm.*

Caueamus à propria voluntate, tanquam à vipera peſſima, & nequiſſima, & quæ ſola deinceps dãnare poſſit animas noſtras. *De dup. bap. in fine ſer.*

Voluntas propria, quo furore Dominus Maieſtatis impugnet, audiant, & timeant ſerui propriæ voluntatis. Primò namque ſeipſam ſubtrahit, & ſubducit eius dominatui, cui tanquam auctori ſeruire iure debuerat, dum efficitur ſua. Sed nunquid contenta erit hac iniuria? Abdit adhuc, & quod in ſe eſt, omnia quoque quæ Dei ſunt, tollit, & diripit. Quam enim modum ſibi ponit humana cupiditas? Nonne qui per vſuram acquirit pecuniam modicam, ſimiliter Mundum lucrari conaretur vniuerſum, ſi non deeſſet poſſibilitas, ſi ſuppeteret vo-

voluntati facultas. Dico fiducialiter nemini, qui vt in propria voluntate, poſſit vniuerſus Mundus ſufficere. Sed vtinam, vel rebus iſtis, eſſet contenta, ne in ipſum (horribile dictu) deſeuiſſet auctorem. Nunc autem, & ipſum (quantum in ipſa eſt) Deum perimit voluntas propria. Omninò enim vellet Deum peccata ſua, aut vendicare non poſſe, aut nolle, aut ea neſcire. Vult ergò eum non eſſe Deũ: quæ quantum in ipſa eſt, vult eum, aut impotentem, aut iniuſtum eſſe, aut inſipientem. Crudelis planè, & omninò execranda malitia, quæ Dei potentiam, iuſtitiam, ſapientiam perire deſiderat. *De Reſurrect. ſerm. 3.*

Si in die ieiunij mei, inueniatur voluntas mea, nõ tale ieiunium elegit ſponſus, nec ſapit illi ieiunium quod non lilium obedientiæ, ſed vitium propriæ voluntatis ſapit. Ego autem non ſolo de ieiunio, ſed de ſilentio, de vigilijs, de oratione, de lectione, de opere manuum, poſtremò de omni obſeruatione monachi, vbi inuenitur voluntas ſua in ea, & non obedientia magiſtri, ſui idipſum ſentio. Minimè prorſus obſeruantias illas, & ſi bonas in ſe, tamèn inter lilia ideſt inter virtutes cenſuerim deputandas: ſed audiat à Propheta, qui eiuſmodi eſt. *Nunquid tale eſt obſequium, quod elegi dicit Dominus?* Et addit. *In die bonorum tuorum inueniuntur voluntates tuæ*. Grande malum propria voluntas, qua fit vt bona tua, tibi bona non ſint. *Super Cantica ſerm. 71. prope finem.*

Rogo vos fratres, diligenter attendite, quid nihil mihi occurrit, quod vtilius poſſit audiri. Vbi cer-

ta eſt Dei voluntas, omninò noſtra ſequitur, in his videlicet, de quibus certum aliquid in ſcripturis inuenimus, aut ipſe ſpiritus manifeſtè clamat in cordibus noſtris, quid ſentiendum ſit, vt eſt, charitas, humilitas, caſtitas, obedientia, hæc approbemus indubitanter, & appetamus, quæ Deo placere ſcimus indubitanter. Sed, & ea omnimodis odiſſe debemus, de quibus certum eſt, quod oderit ea Deus. Vt eſt Apoſtaſia, &c. In his verò rebus de quibus nihil certi poſſumus inuenire, nihil certum voluntas noſtra definiat, pendeat inter vtrumque, aut ſaltem neutri parti nimis adhæreat; cogitans ſemper, nè altera pars fortè Deo magis placeat, & parati ſimus voluntatem eius ſequi, in quamcumque partem eam cognouerimus inclinari. Quomodo voluntas noſtra tripliciter ſubijci debeat. *Serm. 2.§.2.in medio.*

Vbi proprietas, ibi ſingularitas. Vbi autem ſingularitas, ibi angelus. Vbi verò angelus, ibi ſine dubio ſordes, ſiue rubigo. *De diligendo Deo §. 27. prope initium.*

Hæc eſt, nempè propria voluntas, immundiſſima lepra animi propter quam in Iordane mergi oporteat, & imitari eum, qui non venit facere voluntatem ſuam. Vndè, & in Paſſione non mea, inquit, voluntas, ſed tua fiat. Lepra verò proprij cōſilij, eo pernicioſor eſt, quo magis oculta, & quantò plus abundat, tantò ſibi quiſque ſanior eſſe videtur. Hæc illorum eſt, qui zelum Dei habent, ſed non ſecundum ſcientiam, ſequentes errorem ſuum, & obſtinati in eo, & vt nullis velint cōſilijs acquieſcere. Hi ſunt vanitatis diuiſores, inimici pacis,

cha-

charitatis expertes, vanitate tumētes, placentes ſibi, & magni in oculis ſuis ignorantes Dei iuſtitiam, & ſuam voluntatem conſtituere. *De Reſurrect. ſerm. 3.*

Vnum caue, nè abundare incipias in ſenſu tuo, & velis plus ſapere, quam oportet ſapere: nè fortè dum lucem ſectaris, impingas in tenebras, illudente tibi dœmonio meridiano. *In Aſſumpt. B.M.V. ſerm. 3. prope finem.*

Qui me deſiderat (dicit Deus) ſe deſpiciat; qui vult facere voluntatem meam, diſcat frangere ſuam. *S. Andreæ nu. 2.*

Sanè à voluntatibus tuis auertere, & Deo dicata membra nulla tibi temeritate vſurpēs, ſciens, quod pietati ſanctificata, non abſque graui ſagrilegio in vſus vanitatis, curioſitatis, voluptatis, aut eiuſmodi ſæcularis operis aſſumantur. *Qui habitat ſer. 15. in medio.*

Eſt anima ſub ſeipſa cum propriam ſequitur voluntatem, libertate pernicioſa gaudens. *De diuerſis affectionibns animæ in princ. & infra.*

Quis eſt ille, tam infælix Monachus, qui id nolle audeat, quod certus eſt Deum velle; aut qui quod certus eſt eum nolle, id velle præſumat. *Quodmodo voluptas noſtra tom. 1. pag. 178. ante* 8.

Vbi certa eſt Dei voluntas, omnino noſtra ſequatur. *Ibid. poſt E.*

Quid enim eſt aliud, quam vita æterna tota affectione diuinam in omnibus ſequi voluntatem. *Ibid. ante G.*

Sufficit quoque ad ſalutem, ſi nec impatientia, nec ſimulatione ad id, quod deſideras, inuitum velis Prælati animum inclinare, ſed melius eſt etiam

ſugere ea, quibus voluntatem propriam ſenſeris oblectari, quantum ſanè bona cum conſcientia potes. *De tribus ordinibus in medio.*

Grande malum propria voluntas, qua fit vt bona tua tibi bona non ſint. Oportet proindè extra lilia fiant, quid huiuſmodi ſunt, quia nihil omninò, quod propria iniquitatum ſit voluntate, guſtabit is, qui paſcitur inter lilia. *Cant. 17. in fine ſerm.*

Abundet ſanè in ſuo ſenſu, qui vult, quantum vult, dummodo nos patiatur in ſcripturarum ſenſibus abundare. *Ep. 77. in princ.*

ALIÆ

Digitized by Google

ALIÆ DIVERSÆ SENTENTIÆ,

Quæ leguntur in Tractatu Moralium ejuſdem Melliflui

S. BERNARDI

In diuerſis locis poſitæ.

TRes ſunt, quibus reconciliari debemus, hominibus, Angelis, Deo. Hominibus per aperta opera, Angelis per occulta ſigna, Deo per puritatem cordis, §.3.

Quatuor ſunt genera hominum Regnum Cœlorum poſſidentium. Alij violentèr rapiunt, *alij* mercantur, *alij* furantur, alij ad illud compelluntur. §.4.

Sicut æger ad Medicum, ſic eſſe debet peccator ad Creatorem ſuum. Qui ergò peccator eſt, debet orare Deum, ſicut æger Medicum. §.16.

De conualle plorationis aſcenſuri ſemper ad altiora tendere, & anhelare debemus. Quia eſt quaſi quoddam deſertum vita iuſta mortalis. §.26.

Non omnes vniformitèr gradiuntur ad Deum. Quidam paſſu, ſicut illi, qui terrenorum curis impliciti, vix aliquando reſpirant, vt Domini recordentur. Quidam modeſto inceſſu, qui Domini

Digitized by Google

ſeruitio mancipati, & Deo quidem ſeruiunt, & tamèn erga ſeipſos indulgentiores exiſtunt. Alij veloci, ideſt, rapido curſu: ſicut hi, qui ſuper carne ſua, ſe intuentes, & ſe, & tranſitoria contemnentes, celeritèr proficiſcuntur ad Deum, hoc ſolummodò cupientes, in pace quieſcere in idipſum. §. 36.

Alij ſunt filij alieni, qui metiuntur: alij filij Belial, qui non cognoſcunt Deum, alij filij Iſrael, qui cognoſcunt. *Ibid.*

Sapientia Dei, quaſi perdex fouet filios, quos nō peperit; quaſi gallina congregat pullos ſub alis; quaſi Aquila prouocat ad volandum. *Ibid.*

Trifaria eſt veſtis noſtra. Pœnitentialis anxietas, quæ eſt veſtis viduitatis, religioſa maturitas, quæ eſt veſtis iucunditas. Sincera integritas, quæ eſt veſtis virginum. *Ibid.*

Tria ſunt neceſſaria puritati. Integritas actionis, ſimplicitas intentionis, tranquillitas deuotionis. §. 37.

Puritas tria confert, ſpiritum libertatis, gaudium ſecuritatis, firmitudinem charitatis. *Ibid.*

Reprobi aliquando ſunt ſicut fumus, quia in ſua altitudine euaneſcunt. Aliquandò ſicut puluis, quia nullum charitatis humorem proferunt. Aliquando ſicut cera, quia ad calorem, ideſt impulſum tentationis facilè liqueſiunt. *Ibid.*

Tribulatio tria conferet. Exercitium, nè virtus amoris otij tempore frigeſcat. Probationem, vt noſtræ conſtantiæ fortitudo ad exemplum hominibus innoteſcat. Præmium, vt iuxta tribulationis modum, immenſum gloriæ pondus accipiat. *Ibid.*

Aduerſitati tria ſunt opponenda. Electorum ago-

agones, & anguſtiæ, quas patiuntur, qui piè viuũt. Redemptoris afflictiones, & moleſtiæ, quas ei ſæuiſſimi principes intulerunt. Diſpoſitio moderatricis iuſtitiæ, cuius altitudinem quaſi virgæ Ioſeph ſummitatem non diſcutere, ſed adorare debemus. Hæc ſunt tria illa oſtia, vectes, & termini, quibus Dominus circumdat mare ſæculi. *Ibid.*

Triformè eſt exercitium electorum: Auſteritas ieiuniorum, qua excolitur terra carnis, vt fructum ferat. Aſſiduitas lectionum, qua reficitur animus, vt homo interior pingueſcat. Inſtantia orationum, qua mens ad cœleſtium appetitum aſſurgat. *Ibid.*

Reprobi tria ſperare dicuntur: Voluptatem corpoream ſibí ad ſufficientiam cumulari: momẽtaneam gloriam ad beatitudinem ſuffragari, mores ſuos, & opera nullo poſſe iudicio reprobari. *Ibid.*

Imitator Chriſti tria debet agere. Simplicis innocentiæ ſenſum tenere, vt cum Chriſto puer efficiatur. Abiectum, & humilem habitum amare, vt infantiæ Chriſti pannis vilibus inuoluatur. In diſciplina ſimpliciter ambulare, vt cum Chriſti in Præſepio poſitus inueniatur. *Ibid.*

Homines Deum expectantes debent eſſe ſuſpenſi quando veniat, dubij quid eis deferat; hilares, & deuoti diligentius adornati, tria ſperantes in eo, nuptialem præſentiam, familiarem gratiam, liberalem munificentiam. *Ibid*,

Tres ſunt ſpecies nuptiarum. Prima reconciliationis per fidem, in qua ſunt tria fercula; Peccatorum ablutio, gratiæ conſecutio, naturæ reformatio. Secunda adoptionis per ſpem, in qua etiam ſunt, eloquij diuini conſolatio, alimoniæ cœleſtis

Digitized by Google

communio, dulcedinis internæ prælibatio. Tertia eſt glorificationis perfectæ per charitatem, cuius fercula ſunt, æterna incorruptio, vera glorificatio, perennis Dei viſio. *Ibid.* §. 37.

Verba conſolationis Dei ſunt, ablutio culpæ, reſtitutio gratiæ, euaſio exilij, conſecutio regni, conſortium Diuinitatis, adeptio æternitatis. *Ibid.*

Tria Prælatis neceſſaria ſunt: Viua fidei, & doctrinæ ſinceritas, vt inhabitent in eadem regione. Studioſa benè operandi ſedulitas, vt vigilias cum paſtoribus celebrent. De ſalute ſubditorum diligens curioſitas, ut cuſtodiant gregem ſuum. *Ibid.*

Bubulcus debet habere duo. Vocis ſuauitatem, quæ laborem mulceat operantium. Aculei punctionem, quæ torporem excutiat pigritantium. *Ibid.*

Tria ſunt, quæ patientiam ſubruunt. Anxietas nimia doloris, cauſa iuſta innocentis, indignitas inferentis. *Ibid.*

Qui à ſocietate recedit, amittit conuentorum ſolatia, proſequendo ſocios ſubit faſtidia, aberrans facilè ſequitur deuia, incurrit ſæpiùs vitæ naufragia. *Ibid.*

Magiſtri operam Pharaonis tres ſunt: Fœtidus ardor æſtuantis luxuriæ: anxius furor ſæuientis auaritiæ, noxius appetitus inanis gloriæ. *Ibid.*

Tres ſunt calices, quos Dominus nobis propinat: pœnitentiæ, & doloris, qui eſt plenus mixto. Patientiæ, & laboris, quem bibit Ieſus; Beneuolentiæ, & amoris, qui eſt inebrians, & præclarus. *Ibid.*

Quatuor ſunt, quæ veram conferunt humilitatem: Vilitas operis, aſſiduitas ſubiectionis, comparatio melioris, iudicium conditoris. *Ibid.*

Præ-

Prætioſam mortem aliquando facit vita, vt in Confeſſoribus: aliquando cauſa, vt in Martyribus; aliquando vita, & cauſa, vt in pleriſque; *Ibid.*

Tria ſunt præputia, quæ præciduntur: Carnis præputio in Iudæo, cordis præputio in Chriſtianum; linguæ præputium in perfecto; *Ibid.*

Duo ſunt calcaria, quibus vrget Prophæta aſinam ſuam; Pudor nè temporalitèr polluatur: timor nè æternalitèr puniatur; *Ibid.*

Duo ſunt oculi ſponſæ; Rerum labentium conſideratio, quæ eſt velut flamma ignis: & cæleſtis Patriæ digna æſtimatio, in qua vulneratur cor ſponſi; *Ibid.*

Veſtimenta communia miniſtris Dei tria ſunt: Cęleſtis ſapientia, quæ eſt Ephod, & caput operit: perſeuerans iuſtitia, quæ poderis eſt, & totum corpus induit: carnalis continentia, quæ lumbos cingit; *Ibid.*

Munitiones, quibus anima vallatur, tres ſunt. Sedula circumſpectio, quæ eſt ſpes: Sanctorum interceſſio, quæ eſt vallum firmiſſimum; Diuina protectio, quæ eſt murus protegens ab incurſu hominum; *Ibid.*

Tria ſunt, quibus Deus vindictam exercet in hoſtes: Lauacri ſalutaris remedium, quod velut mare rubrum occidit Ægyptios; Pęnitentiæ condignæ exercitium, quod velut ſulphur peccatores interimit: Diſtrictionis extremæ iudicium, quod velut ignis ad vocem Eliæ inuoluit; *Ibid.*

Lectus animæ, in quo pauſat, tripertitus eſt. Grauitas debilitatis corporeæ, quam ſibi languidus ſanatus ſubſternit: Tranquillitas quietæ conſcientiæ,

in qua fugiente Dauid ſtatua ponitur. Hæc eſt cui duæ culcitræ ſupponuntur. De præterito ſecuritatis, & fiduciæ amplitudo, de futuro remunerationis,& premij certitudo. Ceruical, quod ſupponitur capiti Diuinæ familiaritatis, & gratiæ largitudo. Lectus tertius humilitas ſuperioris glorie, quæ eſt lectus floridus, quem ſexaginta fortes attribuunt; *Ibid.*

Vitreæ, per quas Solis radius infunditur, tres ſunt charitatis integrita s, per quam peccati remiſſio ſe infundit: humilitatis puritas, per quam Mariæ gratia illapſa eſt: intellectus ſubtilitas, per quam radius ſapientiæ cor illuſtrat; *Ibid.* 37.

Triplex eſt hortus, in quo electæ animæ ſpaciantur. Moleſtiæ corruptibilis vitæ, quæ eſt hortus nucum, in quo Suſanna lauatur. Amænitas iucunditatis ſupernæ, quæ eſt hortus delitiarum, in quo ponitur Adam, vt operetur,& cuſtodiat. Dulcedo, & ſuauitas viſionis Diuinæ, quæ eſt hortus concluſus, in quo Ioſeph ſtatuit ſibi monumentum in petra exciſum. Munda quoque conſcientia, pro ſui diuerſitate hos in ſe ſuſcipit hortos. *Ibid.*

Eſuriei noſtræ menſæ tres apponunrur. Legis,& Euangelij Sacramentum, in quo ſumuntur ſapientiæ dapes. Catholicæ inſtitutionis myſterium, vbi accipitur caro piſcis aſſi, & fauus mellis. Æternæ ſatietatis arcanum, quod intra velum eſt, & panes continet præpoſitionis, & vitæ. *Ibid.*

Theſauri, quos theſaurizare debemus tres ſunt. Deſiderium pietatis in corde, qui abſconditur in agro, ut ematur. Doctrina veritatis in ore, quæ eſt theſaurus niuis, & grandinis. Aſſiduitas perſeue-

rans

rans in homine, quæ habet frumẽtum, & hordeum & oleum, & mel. Hi ſunt theſauri Magorum, qu aurum, thus, & myrrham nato Domino obtulerunt. *Ibid.*

Altaria, quibus vota ſuperponere debemus, tria ſunt: Diuinarum ſanctionum expletio, quod fit de lignis ſethim in deſerto. Beatorum multiplex aduocatio, quam fit de lapidibus, quos ferrum non tetigit. Redemptoris humilis incarnatio, quod fit de terra; *Ibid.*

Puellæ, quæ euertunt ſenſum noſtrum tres ſunt. Teneritudo carnis noſtræ, quæ eſt Dalida, quæ Sãpſoni eruit oculos. Amænitas mundialis gloriæ, quæ Hiezabel, & Naboth occidit. Diffidentia futuræ vitæ, quæ eſt filia Herodiadis, & aufer caput Prophetæ; *Ibid.*

Aquilæ Dominico corpori aſſidentes tres ſunt; Magnitudo potentiæ laicalis, grandis, & magnarum alarum. Abuſio propoſiti clericalis, quæ ponit in Cœlo nidum ſuum. Huncilium ſubtilitas ſpiritualis, quæ prouocat ad volandum pullos ſuos. *Ibid.*

Quadripartitum eſt officium ſacerdotale. Viuã carnis hoſtiam immolare, quod Leuiticum eſt. Virtutum Chariſmata Deo offerre, quod eſt incendere aromata, & filiorum Aaron eſt. Cum feruore martyrii Cœlum intrare, quod eſt introire cum ſanguine Sancta Sanctorum. Gratiæ, & præcum vota Cœlo transfundere, quod eſt panem, & vinum Deo offerre. *Ibid.*

Fontes, quibus animæ lauantur, tres ſunt: Anxietas contritionis, quæ irrigat ſuperficiem terræ. Humilitas confeſſionis, quæ poſita eſt extra vrbem.

De-

Deuotio compunctionis, ſuper quam Ieſus moratur, & ſedet. *Ibid.*

Panes, quibus alimur in hac vita tres ſunt. Purgatorius cum amaritudine, quem mulier Sarreptana miniſtrat in fame. Conſolatorius cum dulcedine, quem Angelus apponit quieſcentis in vmbra. Solidus cum fortitudine, qui perducit ad montem Dei Oreb. Hi in tribus portionibus corporis Dominici continentur. *Ibid.*

Lucernæ, quæ noctem vitæ huius illuſtrant tres ſunt; Intelligentiæ vigor in animo, quo accenditur, vt drachma reperiatur, Sapientiæ ſplendor in verbo, qui in alio ponitur, vt lumen eius videatur. Iuſtitiæ forma in proximo, quæ venienti ad nuptias ante refertur, vt candelabris portari poſſit; *Ibid.*

Piſcinæ tres in Scriptura reperiuntur, Vetuſtas erroris, quæ eſt poſt duos muros. Senſualitas carnis, in qua decumbebant languidi. Perſpicacitas rationis; quæ eſt in via agri fullonis. In his adaquantur oues, & holocauſta lauantur. *Ibid.*37.

Fomenta ignis tria in nobis. Stipula cogitationis immnndæ. Fænum locutionis prauæ, Signum operationis illicitæ. Hæc ad ignem nos muniunt, niſi ſuperioribus fontibus extinguantur. *Ibid.*

Quatuor fontes irrigant hortum Dei: Reatus proprii deploratio, quæ circuit terram Ætyopiæ. Exceſſionis fraternæ compaſſio, quæ vadit contra Aſſyrios. Indultæ gratiæ conſideratio, quæ mediũ interſecat Babylonis. Deſideroſa charitatis affectio, quæ circuit omnem terram Euilath. Hi fontes habent irriguum ſuperiùs, habentes aquas maris, fluminis, fontis, & niuis. §.38.

In

In ſcutella Dei tria fercula continentur. Claritas perſpicuitatis, quæ fulgebit, vt ſol. Integritas puritatis, quæ erit, vt Angeli. Firmitas æternitatis, quæ erit, vt Deus. *Ibid.*

Oſtia per quæ tranſitur ad vitam, tria ſunt. Fidei veritas, retro quam Sacra ridet. Spei firmitas, quæ eſt in latere arcæ. Charitatis ſoliditas, quam obſeruant Cherubim cum flammeo gladio. *Ibid.*

Triforme vinum eſt in cypho Dei; Rubicundũ in longanimitate Sanctorum, quod lætificat Iſaac in ægritudine. Album in remuneratione iuſtorum, quo ebriatur Noe. Nigrum, & acidum in damnatione prauorum, quod Ieſus guſtat, ſed non vult bibere. *Ibid.*

Veſtis, qua Sacerdos uti debet, triplex eſt. Exterioris operis graſſitudo, quo induitur Aaron coram populo. Spiritualis ſanctimoniæ habitudo, quam apud ſe Rebecca abſcondit, & ea vtitur Aaron in tabernaculo. Contemplatiuæ dulcedinis pulchritudo, quæ inconſutilis eſt, & ea vtitur Ieſus; *Ibid.*

Tunicæ, quibus veſtimus, tres ſunt; Caſtigatiua corporis edomatio, quæ pellicea eſt, & induit Adam. Conſtantis perſeuerantiæ longitudo, qua dilectus amicitur Ioſeph; Remuneratricis gratiæ largitudo, qua veſtitur Ieſus; *Ibid.*

Tria ſunt, quæ nobis in Sanctis apponuntur ad edendum: exterior corporis habitudo, quam tria ſata conſtituunt: in vultu grauitas, in habitu vilitas, in inceſſu maturitas; *Ibid.*

Tria ſunt operimenta Altaris: De peccatis pœnitentialis afflictio, quæ eſt cilicium: de venia lau-

dis

dis, & lætitiæ magnitudo, quæ eſt velut ęs ſonans: de gratia præcordialis iubilatio, quæ rutilat velut aurum; *Ibid.*

Claues, quæ nobis occulta reſerant, tres ſunt: Anxij temporis auſteritas, quæ aperit puteum abyſſi; præſumptiuæ ſpei ſubtilitas, quæ reſerat Regnum Cęlorum: veræ dilectionis conſpicuitas, quæ eſt clauis Dauid; *Ibid.*

Fluuij, quibus peccatores ſe lauāt, duo ſunt: Fluxus corruptionis, & laſciuiæ, peſtis adulationis, & fallaciæ, qui ſunt Abana, & Pharphar fluuii Damaſci; *Ibid.*

Quibus iuſti ſe balneant, duo ſunt: Inuectio corruptionis, & contumeliæ, ſuauitas conſolationis, & gratiæ, qui ſunt Ior, & Dans fluuij Iudeæ *Ibid.*

Quatuor ſpecies herbarum ſunt in horto Dei; puritas corporalis munditiæ, quæ eſt quaſi lilium: gratia ſpiritualis innocentiæ, quæ eſt quaſi hyſſopus: veritas liberalis eloquentiæ, quæ eſt quaſi viola: iuſtitia operationis cōtinuæ, quæ eſt quaſi roſa; *Ibid.*

Martyrium ſine ſanguine triplex eſt: Parcitas in vbertate, quam habuit Dauid, & Iob; Largitas in paupertate, quam exerauit Tobias, & vidua Caſtitas in iuuentute, qua vſus eſt Ioſeph in Ægypto; *Ibid.*

Quatuor ſunt arma, quibus principalitèr communimur: Prudens, & humilis intelligentia, quæ eſt quaſi galea, & caput operit: Mediocris, & parca temperantia, quæ eſt lorica, & pectus tegit: Perſeuerans, & patiens conſtantia, quæ eſt quaſi ſcutum, & dexteram munit: retributrix æquitatis iuſtitiæ,

quæ

Digitized by Google

quæ eſt gladius vtrobique incidens ad diuiſionem animæ, & ſpiritus; *Ibid.*

Tria ſunt ſacrificia. Pia contritio habens butyrum humilitatis, & abſinthium indignationis, digna operatio habens oleum diſcretionis, & acetum confuſionis; gratiarum actio habens balſamum deuotionis, & venenum ingratitudinis; *Ibid.*

Quatuor ſunt in quibus anima captiuatur: Mundialis nequitia, inutilis triſtitia, inanis gloria, latẽs ſuperbia; *Ibid.* 38.

Sex ſunt refugij Ciuitates: Interdictæ præuaricationis cautio, ſequendæ præceptionis obeditio, propitiandæ diuinitatis ambitio. Hæ ſunt in terra Chanaan: Mundanæ fabricæ conſideratio, vrbis tyrannicæ iugis inſpectio. & ſupereminens verbi Dei cognitio. Hæ ſunt trans Iordanem, & ſunt de ſorte Leuitica; *Ibid.*

Paradiſorum tria genera ſunt: Voluptuoſa dulcedo viſibilium, quæ irrigatur ſicut ortus delitiarum; ſincera puritas ſpiritualium, quæ in ſe conſeruat hominem; deliciosa veritas ſuper Cæleſtiũ, vbi Paulus audit arcana verba; *Ibid.*

Quæ nos reuocant à propoſito noſtro, duo ſunt: Robur incepti operis, & deſperatio exequendæ virtutis; *Ibid.*

Pallia, quibus noſtra nuditas operitur, quatuor ſunt: Vetuſtas erroris, & nequitiæ, quæ eſt quaſi perizoma verendorum; Nouitas conuerſationis, & vitæ, qua Rebecca deſcendens de Camelo operuit vultum ſuum; Integritas cęleſtis sanctimonię, quam Helias reliquit Heliſęo, & diuidit Iordanem; Claritas immortalitatis ęternæ, quod eſt pal-

lium

lium ſapphirinum, quo in die feſto vtitur Mardochæus; *Ibid.*

Hoſtes, quibus tradimus, tres ſunt: Immundorum deſideriorum impuritas, quę ſunt quaſi mures rodentes poſteriora. Corporalium paſſionum obſcenitas, quæ ſunt quaſi locuſtæ more ſcorpij percutientes. Rationes, & ſenſus obſtinata peruerſitas, quæ ſunt ſerpentes igniti; *Ibid.*

Latrones, qui nobis optima quæque furantur, quatuor ſunt. Hebetati intellectus ſecordia tollens nobis ſcientiam veritatis. Hic latro apud Pſalmiſtam dicitur negotium in tenebris. Indomitiæ carnis laſciuia rapiens meritum integritatis, & dœmonium dicitur meridianum. Fouorabilis auræ iactantia tollens plenitudinem ſanctitatis, & dicitur ſagitta volans in die. Vitæ huius amor, & appetentia rapiens præmium æternitatis, & dicitur timor nocturnus. Hi ſunt latrones Syriæ. *Ibid.*

Oſcula tria ſunt. Reconciliatorium, quo duo pedes Domini miſericordia, & iuſtitia continguntur. Remuneratorium, quo duæ manus opus creatricis iuſtitiæ, & modus gubernationis continuæ complectuntur. Contemplatorium quod ſumitur ad os, & verbum Dei, atque hominem in vnitate miranda connectit. Poſſunt quoque dici naturale, quando ſpontanea voluntate ducimur ad bonum. Doctrinale, quando admonitione alterius inuitamur ad Deum. Gratioſum, quando iucunda inſpiratione trahimur ad benè agendum. *Ibid.* 38.

Vocationes tres ſunt. Diuina ſicut in Paulo. Humana in quinque milibus conuerſis ad vocem Apoſtolorum. Neceſſaria in primo Eremita Paulo. *Ibid.*

Duo

Digitized by Google

Duo ſunt vbera. Compaſſio de qua fluit lac cõſolationis, quo nutriuntur infirmi: congratulatio, vndè fluit lac adhortationis, vndè ſuſtentantur validi. *Ibid.*

Vnguenta tria ſunt. Compunctio de memoria peccatorum, quæ infundit pedes Ieſu: Deuotio ex recordatione beneficiorum, qua periungitur caput Ieſu. Pietas ex conſideratione miſerorum, quæ ad vngendum corpus Ieſu, à mulieribus præparatur. *Ibid.*

Diuinorum conſcij ſecretorum tres ſunt. Agnitæ fidei firmiſſimus executor: ingruentium vitiorũ ſtrenuus ſupplantator: perceptæ gratiæ humilis confeſſor: hi ſunt Petrus, Iacobus, & Ioannes. *Ibid.*

Bona prouidere coram hominibus debemus. Habitu, ne ſit notabilis: actione, ne ſit reprehenſibilis: ſermone, ne ſit contemptibilis. Coram Deo cogitatione ſancta, affectione pura, intentione recta. *Ibid.*

Duplex eſt periculum, nè vel ea, quæ propter nos, diuidamus proximis; vel ea, quæ propter proximos, reſeruemus nobis. Hæc eſt diſcretio ſpirituum. *Ibid.*

Ianitor memoriæ recordatio profeſſionis: voluntatis ianitor, memoria patriæ Cœleſtis: portior intentionis, conſideratio gehennalis. *Ibid.*

Modi diligendi ſunt quatuor. Carnem amare carnaliter, ſpiritum carnaliter, carnem ſpiritualiter, ſpiritum ſpiritualiter. *Ibid.*

Tres ſunt panes, quos de via veniens quærit amicus. Continentia, Humilitas, & Charitas. *Ibid.*

Pax triformis. Ficta vt in Iuda. Inordinata, vt in Adam, & in Eua. Vera, quam Chriſtus reliquit diſcipulis ſuis. *Ibid.*

Se-

Sequentium pacem tria ſunt genera. Peccati, qui in pace poſſident terram ſuam. Patientes, qui in patientia ſua poſſident animas ſuas. Pacifici, qui pacem faciunt inter diſcordes. *Ibid.*

Contemplatores alij aſcendunt, & cadunt, vt illi, qui euanuerunt in cogitationibus ſuis alij rapiuntur, & deſcendunt vbi ſine mente excedimus Deo. *Ibid.*

Quadrus lapis eſt ſuperius amando Cœleſtia, inferius contemnendo terrena, à dextris vilipendendo proſpera, à ſiniſtris æquanimiter ſuſtinendo contraria. *Ibid.* 38.

Si peccare delectat adhuc, ſanguis vitioſus eſt, & minuere feſtinato. *Ibid.*

Si vis agere pœnitentiam, caſtigare, vt oportet, membra, corpus affligere, iudicare temetipſum, vt non incidas in manus Dei viuentis: iuſtum id quidem, ſed nè quid nimis. Alioquin reprimendus feruor immoderatus renouat vnitati, ſeruiat indiſcretioni. *Ibid.*

Caueamus fratres, nè vaſorum interim vacuo ſplendore decepti, ſerò conqueri habeamus, quod lampades noſtræ extinguuntur. *Ibid.*

Quanta eſt miſeria noſtra, & indigentia noſtra, quam multiplex. Etiã verbis opus habemus; & eum vtrumque ſit miſerum non iam mirum, quod inter nos: mirum magis, quod etiam ad nos ipſos. *Ibid.*

Nemo ſit, quæ ſunt in homine, niſi ſpiritus hominis, qui eſt in ipſo Chaos magnum inter nos firmatum eſt, niſi interueniente quaſi inſtrumẽto verborum fiat ad inuicem tranſitus quidem cordium in communicatione cogitationum. *Ibid.*

Ver-

Verbis ſapientis quaſi ſtimuli, & ſicut claui in altum defixi. §. 39.

Pulchrè non molles, ſed molliti dicuntur ſermones, vel ſuaſoris adulatoris, vel ſuaſoris iniqui, quod ſit in eis non tam vera, & ſolida, quam ſuperducta, & ſimulata ſuauitas. *Ibid.*

F I N I S.

Laus Deo, Beatæ Mariæ Virgini, Mellifluo Bernardo, & omnibus Sanctis.

Index Titulorum.

De Acedia, vel de Triſtitia, pag. 3
De Affectu Parentum, 9
De Ambitione, & Gloria vana 10
De Amore proprio, 15
De Auaritia, ibid.
De Colloquiis otioſis, vel de Otioſitate, 18
De Conſcientia ſcrupoloſa, 24
De Contemptu, & conſuetudine, 26
De Concupiſcentia, vel de Fornicatione, 27
De Contentione, 31
De Curioſitate, vel Scientia. 32
De Deſperatione, 41
De Detractione, & Murmuratione. 49
De Duplici Corde. 51

De

Digitized by Google

De Gula, ibid.
De Hæreſia, & de Hypocriſia, 56
De Immortificatione, 57
De Impatientia in morbis, & in aliis, 59
De Impedimentis, 61
De Incoſtantia, 62
De Ignorantia, 63
De Indiſcretione, 64
De Ingratitudine erga Deum, & Proximos, 65
De Inobedientia, & Obſtinatione, 69
De Inuidia, 75
De Iracundia. 76
De Iudicio proprio, 78
De Iudicio Temerario, 79
De Loquacitate, 80
De Ludo, 81
De Mundo, 82
De Odio, 83
De Peccato, & Peccatoribus, 86
De Pigritia, & Vigilantia, 117
De Præſumptione, 116
De Sæculo, 121
De Somniis, 125
De Superbia, 126
De Suſpicione, 139
De Tentatione, 140
De Timore malo, & bono, 142
De Vanitate, 149
De Vigilantia, & Pigritia, 164
De Vita humana, 168
De Vitio, 174
De Voluntate propria, 175

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google